

dr. Dušan Krnel

NACIONALNA AGENCIJA RS
ZA KAKOVOST V VISOKEM ŠOLSTVU

Prejeto	- 3 -07- 2015	Priloge
Sign.znak	Številka zadeve:	Vredn.:
219	6033-162/2014/19	

Spoštovana gospa Martina Mravlja

pošijam vam dokončna poročila programov FF UM, upošteval sem pripombe FF in jih ustrezno popravil. Na ostala poročila niso imeli pripomb.

Lep pozdrav

Ljubljana, 2. 7. 2015

NACIONALNA AGENCIJA RS
ZA KAKOVOST V VISOKEM ŠOLSTVI

n · a · k · v · i · s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

Prejeto - 3 - 07 - 2015

Naložba v vašo prihodnost

OPERATIVNI PROGRAM IZSOLSTVA
REPUBLIKE SLOVENIJE

s · q · a · a

Quality Assurance Agency
for Higher Education

Št. in znak	Št. projekta za leto:	Vred:
219	603310	12574113

POROČILO O PODALJŠANJU AKREDITACIJE ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

Vlagatelj/i: Filozofska fakulteta, Univerza v Mariboru

Predlagatelj/i:

Študijski program/i: *Filozofija univerzitetni dvopredmetni program*

Datum obiska:

Svet Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu je dne *(vnesite datum)* imenoval skupino strokovnjakov za presojo v postopku podaljšanja akreditacije študijskega programa, v sestavi:

predsednik(ca) dr. Dušan Krnel, Pedagoška fakulteta UL

član(ica) dr. Aleksandar Jakir, Filozofska fakulteta, Vseučilišče v Splitu, Hrvaška

član(ica) Erazem Bohinc

Predstavnik(ca) agencije je bil(a): Martina Mravlja

Podpis predsednika(ce) skupine strokovnjakov: _____

Datum oddaje skupnega poročila agenciji: 2. 7. 2015

n·a·k·v·i·s
Nacionalna agencija Republike Slovenije
za raziskave in inovacije

s·q·a·a

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za visokošolske raziskave

Naložba v vašo prihodnost
REPUBLIKA SLOVENIJA
EVROPSKA UNIJA
Evropski sklad za regionalni razvoj

UVOD

Skupina strokovnjakov je sklep o imenovanju in gradivo za presojo prejela 2. 1. 2015, dodatna gradiva na prošnjo komisije pa še 18. 2. 2015 in 5.3. 2015. Obisk Filozofske fakultete UM je bil opravljen 12. in 13. marca in je potekal po urniku, ki je bil usklajen z vodstvom visokošolskega zavoda. Skupina strokovnjakov je na pripravljalnem sestanku, ki je potekal 11. marca uskladila priprave na obisk in kasneje pripravila skupno poročilo o zunanji evalvaciji.

n·a·k·v·i·s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v izobraževanju

s·q·a·a

National Quality Assurance Agency
for Higher Education

Naložba v vašo prihodnost

OPREDELJEVALNO FINANČNA INŠTITUCIJA

REPUBLIKE SLOVENIJE

1. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA

Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru ima v svojih dokumentih in na spletu jasno izraženo poslanstvo ter vizijo ustanove. Poslanstvo in vizija se v dokumentih delno prepletata in sta zapisana v precej posplošeni obliki v smislu izobraževanja v humanističnem duhu ter odkrivanja »poštene življenjske, raziskovalne in znanstvene resnice« oziroma »podpore človekovemu dostojanstvu in globalni pravičnosti, razvijanje kulture dialoga, strpnosti« itd. ter seveda izobraževanje strokovnjakov izbranih usmeritev. Tem splošnim usmeritvam sledi tudi zasnova dvopredmetnega študijskega programa Filozofija, kar se odraža v predmetniku in učnih načrtih posameznih predmetov. Program se v celoti izvaja v skladu s predmetnikom in učnimi načrti, glede na sproščeno in delovno vzdušje na fakulteti in na odnose med učitelji in študenti sklepamo, da fakulteta tudi v izvajanju programa uresničuje poslanstvo in sledi viziji »razvijanju kulture dialoga in strpnosti ter odkrivanju poštene življenjske, raziskovalne in znanstvene resnice«.

Od prve akreditacije programa leta 2007, kjer se je ugotavljala ustreznost ciljev in kompetenc, skladnost in konsistentnost predmetnika glede na študijske predmete in študijske obveznosti študentov, se program ni spreminjal. (Izpis sklepov 34. redne seje senata Univerze v Mariboru) Se pa je v letih od prve akreditacije izvedbeno ustalil, sproti pa se vsebinsko posodablja. Zato sklepamo, da še kvalitetneje vodi k doseganju opredeljenih študijskih ciljev in kompetenc študentov. V obdobju od zadnje akreditacije izpostavljajo delovanje študentskega tutorstva in dejavnosti za internacionalizacijo programa. Oddelek je upošteval povratne informacije študentov o študijskih vsebinah in pedagoškem delu in jih poskusil vključiti izvedbo študija (Predlog za reakreditacijo). Na razvoj programa sklepamo tudi po dosežkih znanstveno raziskovalnega dela. Učitelji sodelujoči v programu so v času od prve akreditacije intenzivirali znanstveno raziskovalno delo, na kar sklepamo po številu objav in po vključenosti v raziskovalne programe in projekte. (Poročilo o samoevalvaciji 2013). Oddelek za filozofijo raziskovalno deluje v okviru svoje programske skupine. Področja raziskovalnega dela podpirajo študijske vsebine in omogočajo njihovo posodabljanje. Ocenjujejo, da vsebine študijskih programov vsebujejo vsaj 60% izsledkov znanstveno-raziskovalnega dela učiteljev (Predlog za akreditacijo). Oddelek za filozofijo intenzivno sodeluje s petimi tujimi univerzami (Predlog za reakreditacijo). Člani oddelka v povprečju enkrat letno gostujejo na partnerskih univerzah ali gostijo vsaj enega tujega predavatelja.

V učnih načrtih je opredeljeno število kontaktnih ur, ki se je zaradi varčevalnih ukrepov nekoliko zmanjšalo, ta ukrep je prizadel celotno FF. Nekatere spremembe programa sledijo povratnim informacijam o študijskem programu, glede na to so na primer prilagajali obseg vaj pri predmetu logika in nabor izbirnih predmetov. Realizacija kontaktnih ur je ocenjena na 100% (Samoevalvacijsko poročilo 2013). Ker je to

n·a·k·v·i·s
Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost visokega šolstva

s·q·a·a

Southern Quality Assurance Agency
for Higher Education

Naložba v vašo prihodnost
OPREMAJAMO VAŠO PRIHODNOST
OPRAVILNO DENARNO INOVACIJSKA UNIJA
2007-2013

dvopredmetni študijski program, je vprašljivo prekrivanje urnikov. Študenti imajo tedensko v povprečju 20 kontaktnih ur, ki pa so razporejene čez ves dan. V vmesnem času, ko študenti niso pri pouku imajo študenti možnost za individualno študijsko delo v čitalnici in učilnicah, ki takrat niso zasedene. Število študentov na enega vis. učitelja (redno zaposleni za polni in skrajšani delovni čas) je 16,79. Izmenjava študentov je pod zastavljenim ciljem 5% (delež študentov FF na gostovanju). Delo s tujimi študenti ni sistemsko urejeno (pedagoške obveznosti in vrednotenje dela).

Na ravni fakultete je bila izvedena raziskava o dejanski obremenitvi in primerjavi z ECTS. Ugotovljena je dovolj visoka stopnja skladnosti, tudi zato se program ni spreminjal (Samoevalvacijsko poročilo 2013). Ugotavljanje doseženih kompetenc fakulteta ugotavlja s pomočjo anketiranja diplomantov in ocene njihove zaposljivosti s strani delodajalcev. Obe oceni sta pozitivni, iz česar sklepamo, da je stopnja doseganja kompetenc v celotnem akreditacijskem zadovoljiva (Samoevalvacijsko poročilo 2013). Sprotno ocenjevanje in spremljanje napredka študentov je izhodišče za spreminjanje študijskih programov, ki jih obravnava najprej Komisija za študijske zadeve, nato Senat FF, ki jih posreduje najprej Senatu UM. Ocenjevanje je skladno z učnim načrtom in obdelanimi vsebinami. V programu je zagotovljena 10% izbirnost. Izbirni predmeti se izvajajo v celotnem obsegu ur. Študenti so do ponujene izbire precej kritični, saj naj bi bila ta le navidezna. Izbirnost omejuje število študentov, ki se prijavijo k predmetu. Meja za izvedbo predmeta je 10 študentov.

Opredeljeni so pogoji za napredovanje po programu, prehodnost je bila najmanjša na prehodu iz 1. v 2. letnih (65,7%). Vzroki za slabo prehodnost so deloma tudi na drugem predmetu vezave. Delež diplomantov se giblje med 35 in 25 % letno. V preteklem letu so posebno pozornost namenili "izgubljenim študentom". Študijski program filozofija se izvaja le v obliki rednega študija. Dvopredmetni program 1. stopnje Filozofije je bil že ob prvi akreditaciji zasnovan tako, da je razvijal sodobne oblike dela s študenti, zato je večji poudarek na seminarskem delu in vajah. To omogoča tudi relativno majhno število študentov v letniku, ki se giblje od 30 do 20 študentov. Filozofska fakulteta ima dobro delujoč sistem tutorstva in novo obliko demonstratorstva. Na oddelku je prepoznavna skrb za ohranjanje stikov z diplomanti. Kljub prizadevanjem za izboljšanje kakovosti študija so splošne pripombe študentov na ravni FF na razporeditev posameznih predmetov po letnikih in ponavljanje istih vsebin. (Samoevalvacijsko poročilo 2013). FF ima pregledno in realistično zastavljene cilje za izboljšanje študijskega procesa, ki pa jim je potrebno slediti in uresničevati (Samoevalvacijsko poročilo 2013).

Prednosti

- demokratični odnosi na oddelku
- preglednost vsebin in študijskih obveznosti
- delujoč sistem tutorstva in demonstratorstva

Priložnosti za izboljšanje

- izboljšati prehodnost
- dvig števila diplomantov

n · a · k · v · i · s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost visokega šolstva

s · q · a · a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

Naložba v vašo prihodnost

OPERATIVNI PROGRAM FINANCIJA EVROPSKA UNIJA
2007-2013

- omogočanje izbirnosti
- uresničiti ukrepe za dvig kakovosti študijskega procesa (Predlog za reakreditacijo)

Neskladnosti

-Neskladnosti niso bile ugotovljene.

2. VPETOST V OKOLJE

Presojani študijski programi FF UM izkazujejo pomembnost zavoda v ožjem in širšem okolju Republike Slovenije. Hkrati si zavod prizadeva za karseda intenzivno sodelovanje tudi na mednarodni ravni, predvsem z evropskimi državami. Kot ena ključnih organizacijskih enot FF UM, ki skrbi za vpetost v okolje je Mednarodna pisarna FF UM, ki v okviru različnih mednarodnih programov s tujimi institucijami sodeluje na področju humanističnih, družboslovnih in pedagoških ved; npr. program mobilnosti Erasmus, CEEPUS ipd.

FF UM si prizadeva k razvijanju študijskih programov in oblik raziskovanja, ki vodijo k prepoznavnosti in k povezovanju z domačim in evropskim univerzitetnim ter akademskim prostorom.

Skupina strokovnjakov je na obisku zaznala, da si FF UM v okviru študijskih programov prizadeva k razvijanju in doseganju kompetenc študentov, ki bodo širše uporabljive (t.i. počezne kompetence), ki bodo diplomantom omogočilo širše zaposlitvene možnosti tako na gospodarskem kot tudi na negospodarskem področju, saj gre vsaj pri presojanih programih večinoma za na trgu dela manj iskane kadre. Zelo pomembno v tem kontekstu je tudi delo kariernih centrov. Pred kratkim so aktivnosti na področju delovanja tega centra prešle na v delovne obveznosti Službe za študijske zadeve FF UM, ki aktivnosti Kariernega centra FF UM izvaja v sodelovanju s Kariernim centrom Univerze v Mariboru. Karierni center UM v sodelovanju s Kariernim centrom FF UM poleg kontinuiranega kariernega svetovanja študentom, ki ga izvaja karierna svetovalka nudi še izvedbo ostalih dodatnih aktivnosti za študente in diplomante, kot npr. delavnice in predavanja, strokovne ekskurzije oziroma obiske potencialnih delodajalcev ter promocije.

FF UM v dokumentaciji navaja podatke Zavoda za zaposlovanje o potrebah za izobrazbene profile presojanih študijskih programov, a ti podatki pogosto ne kažejo realnega stanja. Temu botruje več razlogov – mdr. neustrezna metodologija, nezaposljivost diplomantov po prvi stopnji in deloma zaradi širših kompetenc, ki jih imajo diplomanti, njihove širše zaposlitvene možnosti.

Skupina strokovnjakov podpira namere o vzpostavitvi boljše delujoče alumni organizacije, ki je sicer formalno ustanovljena, vendar je njeno delovanje okrnjeno. FF UM naj razmisli o ustanovitvi oddelčnih alumni organizacij, ki bi omogočile boljši pretok informacij med

n·a·k·v·i·s
Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost visokega šolstva

s·q·a·a

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost visokega šolstva

Naložba v vašo prihodnost

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ŠOLSKEGA, VEŠTEŽKEGA IN ŠPORTNEGA TVEGANJA

diplomanti programov ter študenti. O zaposlitvenih možnostih študente obvešča Karierni Center FF UM, ki med diplomanti opravlja tudi anketiranje

FF UM je v preteklosti razvila aktivno povezovanje in sodelovanje z lokalnim in regionalnim okoljem. Ponudba FF UM, ki je namenjena sodelovanju z okoljem, je zbrana in predstavljena v Katalogu ponudbe centrov in oddelkov FF UM, ki je dostopen na spletu. Programe so pripravili Mednarodni center za ekoremediacije, Center za vseživljenjsko izobraževanje, Center za antrozoologijo Humanima, Oddelek za germanistiko, Oddelek za filozofijo, Oddelek za slovanske jezike in književnosti, Oddelek za prevodoslovje, Center za informacijske, komunikacijske in interaktivne tehnologije (IKIT). V Katalogu je objavljenih več kot 50 programov, ki so prvenstveno namenjeni izobraževalnim ustanovam, občinam, društvom in drugim. V Katalog, so vključena naslednja vsebinska področja: Center za vseživljenjsko izobraževanje, Mednarodni center za ekoremediacije, Center za antrozoologijo humanima, Center za informacijske, komunikacijske in interaktivne tehnologije (IKIT), Oddelek za germanistiko, Oddelek za filozofijo, Oddelek za slovanske jezike in književnosti ter Oddelek za prevodoslovje.

Vsakoletno FF UM organizira tudi Teden odprtih vrat ter obiske po srednjih šolah, kjer izvede predstavitev ponudbe študijskih programov, hkrati pa se udeležuje tudi mednarodnih prireditev in sejmov.

V Komisijo za ocenjevanje kakovosti in pripravo letnih samoevalvacijskih poročil so vključeni predstavniki visokošolskih učiteljev, strokovnih delavcev in študentov, ne pa tudi zunanjih deležnikov, kar skupina strokovnjakov vidi kot še dodatno možnost za razvoj in nadgrajevanja sodelovanja z okoljem.

Kljub temu FF UM in njen Center za vseživljenjsko izobraževanje v svoji kritični samorefleksiji izpostavi določene slabosti, kot npr., da v študijskem letu 2013/2014 niso izvedli nobenega od napovedanih dvanajstih posodobitvenih programov.

Prednosti

- odprtost FF UM za povezovanje z okoljem

Priložnosti za izboljšanje

- še večji poudarek na razvijanju in doseganju splošnih kompetenc
- vzpostavitev delujoče alumni organizacije,
- večja vključitev zunanjih deležnikov v oblikovanje študijskih programov
- nadaljevanje razvijanja programov za vseživljenjsko učenje

n·a·k·v·i·s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s·q·a·a

Quality Standard Assurance Agency
for Higher Education

Naložba v vašo prihodnost

OPERACIJSKI PROGRAM ČLOVEŠKI VIRI
EVROPSKA UNIJA
Evropski sklad za regionalni razvoj

Neskladnosti

Neskladnosti niso bile ugotovljene.

3. DELOVANJE VISOKOŠOLSKEGA ZAVODA

Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru ima v svojih dokumentih in na spletu jasno izraženo poslanstvo ter vizijo ustanove. Oba poslanstvo in vizija se v dokumentih delno prepletata in sta zapisana v precej posplošeni obliki v smislu izobraževanja v humanističnem duhu ter odkrivanja »poštene življenjske, raziskovalne in znanstvene resnice« oziroma »podpore človekovemu dostojanstvu in globalni pravičnosti, razvijanje kulture dialoga, strpnosti« itd. V zapisanem se sluti bolj poslanstvo in manj vizija, ki naj bi izražala sicer daljnoročne pa vendar uresničljive cilje. Težava je tudi v tem, da se tako opredeljene vizije in poslanstvo dolgoročen proces, ki se soustvarja v celotnem telesu fakultete v daljšem časovnem obdobju ter, da je njihovo uresničevanje odvisno ne le od politike in vodstva, ampak vrste dejavnikov in odnosov v vsakdanjem življenju fakultete. Zato se poslanstvo in vizija realizirata le, če se z njima identificirajo vsi: učitelji, sodelavci, študenti in drugi delavci fakultete.

Vizijo in poslanstvo dopolnjuje podrobno izdelan strateški načrt Filozofske fakultete UM. Dolgoročni cilji usmerjajo področje izobraževanja, raziskovanja, mednarodno dejavnost, knjižnično dejavnost, investicije in vzdrževanje ter kadrovsko politiko. Poleg ciljev vključuje strateški načrt tudi strategije za njihovo uresničevanje, kar je dobra osnova tudi za zasledovanje kakovosti. Zagotavljanje kakovosti je v strateškem načrtu posebej poudarjeno in zajema področja študentov, materialnih pogojev, kadrov, študija in poučevanja, internacionalizacijo in raziskovalno in razvojno delo. »Strategija« opredeljuje predvsem kazalnike spremljanja razvoja kakovosti. Tako iz dokumentov kot iz razgovorov je mogoče razbrati težnjo po odličnosti ne le doma, temveč tudi v mednarodnem prostoru, zavedanje pomena Filozofske fakultete za regijo (ideja pozitivnega regionalizma) in globljega pomena študija humanističnih ved. Močno prisotna so tudi prizadevanja po uveljavitvi humanističnih študijskih smeri znotraj tradicionalno naravoslovno-tehnološke univerze.

Organizacijska shema fakultete je postavljena skladno s statutom Univerze v Mariboru in sledi sorodnim ustanovam v državi. Določene so pristojnosti in odgovornosti zaposlenih. S statutom opredeljen del obveznosti učiteljev sodelavcev in raziskovalcev je tudi sodelovanje pri upravljanju fakultete. S sodelovanjem v senatu, različnih komisijah ali v okviru oddelkov in kateder imajo učitelji, sodelavci in raziskovalci možnost za sooblikovanje ciljev razvoja, strategij uresničevanja in določanja oblik zasledovanja in razvoja zagotavljanja kakovosti. Vodstvo ima dober pregled nad vsemi dejavnostmi zavoda, dejavnosti spodbuja, vodi in usmerja. Iz obširne dokumentacije, ki jo je prejela komisija lahko sklepamo, da je delovanje fakultete transparentno, da se dogodki

n·a·k·v·i·s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s·q·a·a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

Naložba v vašo prihodnost

OPERACIJSKI PROGRAMI FINANČIRANA EVROPSKA UNIJA
2007-2013

ustrezno dokumentirajo in dokumenti arhivirajo. Pri ravnanju z dokumenti upoštevajo zakonodajo in notranje pravilnike (krogotok dokumentov). Poskrbljeno je za dosledno evidentiranje in sledenje dejavnostim.

V zadnjem akreditacijskem obdobju je zavod prešel nekaj zapletov in trenj med vodstvom in delom zaposlenih. Trenja in nesporazumi so bili predvsem posledica ostrih varčevalnih ukrepov in s tem prerazporeditev zaposlenih, povečanje delovnih obveznosti, upokojevanje in drugo. Po zagotovitvi vodstva se je po nekaj kriznih letih delovanje stabiliziralo, sodelujoči so ukrepe sprejeli in uredili so se odnosi med sodelujočimi in vodstvom. Kot posledica teh ukrepov se je FF izvlekla iz večletne finančne stiske.

Študenti so skladno s statutom zastopani v različnih organih Fakultete (akademski zbor, senat, komisije). Svoj del pri sooblikovanju študijskih in drugih aktivnosti, v katerih so udeleženi študenti pa lahko prispevajo tudi preko študentskega sveta. Iz vrst študentov izhaja tudi prodekan za študentska vprašanja, ki je član poslovnega odbora FF. Tako so študenti na Fakulteti soudeleženi pri oblikovanju procesov, ki vplivajo na izobraževanje, in imajo možnost izražanja svojih mnenj.

Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru ima po veljavni zakonodaji in spremljajočih aktih trenutno dovolj učiteljev in sodelavcev za realizacijo izobraževanja, kader je tudi ustrezno usposobljen, kar zagotavljajo habilitacijska merila. Upoštevajoč, da je del kadrov preobremenjen, del obveznosti pa zapolnjujejo z zunanjimi izvajalci, ima lahko oboje negativne posledice na kvaliteto študija in na raziskovalno dejavnost, kar opozarjajo v Samoevalvacijskem poročilu. Zaradi upokojevanja in omejevanja zaposlovanja in posledično zaposlovanja zunanjih sodelavcev, je otežena koordinacija izvajanja programov. Večje število zunanjih sodelavcev pa tudi slabi pripadnost in povezovanje sodelujočih pri doseganju skupnih ciljev.

Materialni pogoji omogočajo različne oblike izvajanja študija, v zadnjem akreditacijskem obdobju se uspeli urediti nekaj novih prostorov (raziskovalni laboratorij na psihologiji računalniško opremljena učilnica za prevajalstvo) ter opremiti z IKT vse predavalnice. Večino sredstev so prispevali zunanji sponzorji.

Kljub zaostrenim pogojem dela je na FF zaznati skrb in odgovornost do znanstveno-raziskovalnega dela. Učitelji-raziskovalci so vključeni v pet programskih skupin in večje število projektov ARRS-a. Za približno polovico programov in projektov so nosilci iz FF. Nekateri oddelki izstopajo po raziskovalni odličnosti in sodijo tudi v vrh znanstveno-raziskovalnega dela celotne UM. Raziskovalci izsledke svojega dela v veliki meri vnašajo v pedagoški proces, kar je tudi dokaz za dobro ujemanje raziskovalnega področja s študijskimi vsebinami. FF spodbuja uvajanje študentov v raziskovalno delo, kolikor je to na prvi študijski stopnji po programu omogočeno. Uvajanje projekta študentov demonstratorjev, kjer so ti predvsem vključeni v tekoče raziskovalne projekte, pa je dober zgled za uresničevanje tega pomembnega cilja.

n.a.k.v.i.s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost v visokem šolstvu

s.q.a.a

Structural Quality Assurance Agency
for Higher Education

Naložba v vašo prihodnost

OPERACIJA IZKISLO IZSANSKURA EVROPSKA UNIJA
2014-2020

Prednosti

- vizija in poslanstvo, ki sta jasno opredeljena in prevzeta s strani učiteljev in drugih delavcev,
- visoka stopnja pripadnosti fakultete,
- težnja po odličnosti, v pedagoškem in raziskovalnem delu
- zavedanje slabosti in iskanje rešitev,
- skrb za kakovost, delo komisije za kakovost
- vpetost v regijo in mednarodni prostor.

Priložnosti za izboljšave

- izkoristiti vse priložnosti za uveljavitev in utrditev položaja FF v okviru razvoja mesta, regije in države
- pomlajevanje kadrov in uravnoteženje delovnih obremenitev
- uresničevanje zamisli o akademsko-podjetniški povezavi
- intenzivirati raziskovalno delo in internacionalizacijo
- iskanje zunanjih – evropskih virov financiranja
- izboljšanje materialnih pogojev

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

n·a·k·v·i·s
Nacionalna agencija Republike Slovenije
za visokošolski in znanstveni študij

s·q·a·a

European Quality Assurance Agency
for Higher Education

Naložba v vašo prihodnost
OPHIRACIJO DIJAKO FINANCIJA EVROPSKA UNIJA
Evropski sklad za regionalni razvoj

4. KADRI

Postopki izbire, imenovanja in napredovanja visokošolskih učiteljev in sodelavcev ter znanstvenih delavcev in sodelavcev so določeni z Zakonom o visokem šolstvu ter z akti Univerze v Mariboru. Zakon o visokem šolstvu zahteva mednarodno primerljivost meril. Merila za izvolitev so dostopna na spletni strani Univerze v Mariboru. FF UM je sprejela tudi lastne dodatne kriterije za postopke habilitiranja, ki pa jih po maju leta 2013 ni več uporabljala. Evidenca o izvolitvah kadrov se na FF vodi od njene ustanovitve 1.1. 2007 dalje. Habilitiranje teče po ustaljenem postopku hitro in ažurno (Samoevalvacijsko poročilo 2013). Strokovno oziroma znanstveno rast učiteljev in sodelavcev zagotavlja sistem izvolitev za določeno obdobje, ki je sistematiziran na ravni Univerze v Mariboru.

V programu sodeluje 9 visokošolskih učiteljev (4 redni profesorji, 4 izredni profesorji in 1 docentka) izvajalci obveznih in izbirnih predmetov so ustrezno habilitirani visokošolski učitelji. Vsi so v rednem delovnem razmerju, zaposleni za polni delovni čas. V dokumentih za presojo je omenjena omejitev zaposlovanja, kar v vodi v staranje učiteljskega zbora in ima dolgoročno lahko negativne posledice za stroko in kvaliteto študija. Podatki za celotno fakulteto o razmerju med redno zaposlenimi in pogodbeno zaposlenimi je 136,4 FTE in 16,1 FTE (Predlog za reakreditacijo 31.12. 2013). FTE za znanstveno-raziskovalno delo je 8,8.

Delovne obremenitve namenjene izobraževalnim in raziskovalnim dejavnostim določa pogodba o zaposlitvi. Delovna obremenitev visokošolskih učiteljev in sodelavcev s pedagoškim, znanstvenoraziskovalnim in drugim delom je urejena s Pravilnikom o plačah in drugih prejemkih iz rednega delovnega razmerja ter o izplačilih in drugih prejemkih iz pogodbenega razmerja na Filozofski fakulteti. Povezovanje izobraževalnega, znanstveno-raziskovalnega dela in sodelovanja pri vodenju fakultete je vidno iz pogodb o zaposlitvi, študijskih programov, pregleda raziskovalnih programov in projektov, članstva v odborih komisijah in v organih FF. Zaradi upoštevanja omejitev pri zaposlovanju in finančne stiske UM so bila sprejeta dodatna Merila za vrednotenje dela. Ukrepi, ki sledijo tem merilom pa naj bi imeli negativne učinke na kakovost študija in na raziskovalno delo učiteljev (Samoevalvacijsko poročilo 2013). Zaradi tega je raziskovalno delo, vsaj dela učiteljev in asistentov usmerjeno le v zagotavljanje habilitacijskih pogojev. (Samoevalvacijsko poročilo 2013). Pedagoška obremenitev je pogosto ovira tudi pri gostovanjih in izmenjavah učiteljev s tujimi učitelji. To je tudi eden od vzrokov, da se učitelji FF težko odločijo za gostovanje v tujini, čeprav se zavedajo prednosti in koristi izmenjav.

Vodstvo evidentira in spremlja obremenitev posameznega visokošolskega učitelja/visokošolska sodelavca za tekoče študijsko leto, s čimer skrbi za enakomerno porazdelitev obremenitve posameznikov s pedagoškim, raziskovalnim ter drugim delom znotraj in izven matične fakultete, kar je podlaga za kakovostno delo. Kljub temu so nekateri učitelji preobremenjeni.

n.a.k.v.i.s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost visokega šolstva

s.q.a.a

Slovenski študijski asociacije študentov
in profesorjev

Naložba v vašo prihodnost

OPERACIJA DEJAVNO FINANCIRANA EVROPSKA UNIJA
2007-2013

Pedagoško uspešnost merijo s študentskimi anketami. V Samoevalvacijskem poročilu so pregledno podane ocene za štiriletno obdobje za vsakega učitelja in sodelavca. Izdelana je tudi ocena po oddelkih. Oddelek za filozofijo je uvrščen v tretjo skupino s povprečno oceno med 1,2 in 1,3. Povprečna ocena za celotno FF za leto 12/13 je 1,4. Ukrepe za izboljšanje naj bi pripravila študijska komisija, dekan opravi razgovore s slabo ocenjenimi učitelji in z najbolje ocenjenimi in sprejme ustrezne ukrepe. Slaba ocena naj bi izvirala tudi iz preobremenitev, izvajanju večjega števila predmetov (habilitacije) in spreminjanja izvedb programa v vsakem študijskem letu.

Postopki izbire upravnih in strokovno-tehničnih delavcev so predpisani in javni ter se izvajajo skladno z veljavno zakonodajo, Kadrovskim priročnikom UM (izdaja 1.0, 21.12.2007). Napredovanje delavcev je podrobno opredeljeno s Pravilnikom o napredovanju na delovnem mestu UM (veljaven od 27.5.1999).

Po letu 2012 z uveljavitvijo Zakona o uravnoteženju javnih financ so se pojavile spremembe, ki v veliki meri vplivajo na kadrovsko strukturo in delo tako pedagoških kot nepedagoških delavcev. Število pedagoških delavcev je FF uspela ohraniti v okviru, ki je veljal pred ZUJF. Upokojitve rešujejo z zaposlovanjem pogodbenih delavcev in s povečanjem obremenitev zaposlenih. Precej pa se je znižalo število nepedagoških delavcev (od leta 2010 do 2013 za 12). Zmanjšanje števila zaposlenih nepedagoških delavcev rešujejo z reorganizacijo in prerazporeditvijo dela.

V skladu s Kolektivno pogodbo za dejavnost VIZ v RS ter Statutom UM, naj bi FF omogočala vseživljenjsko izobraževanje in strokovni razvoj, kar pa je po uvedbi ZUJF precej omejeno. Izvaja se predvsem nujno izobraževanje, ki je potrebno za izvajanje vseh treh stopenj bolonjskega študija, na primer usposabljanje za uporabo računalniških sistemov UM. Prepoved napredovanja in nagrajevanje delovne uspešnosti pa tako negativno vpliva na razpoloženje in odnos do dela zaposlenih.

Dostop do svetovanja pri razvoju kariere upravnih in strokovno-tehničnih delavcev je minimalno prisoten v obliki neformalnih razgovorov. Zaposleni so dobro seznanjeni s cilji FF, Vodstvo upošteva pobude in ideje ter spodbuja realizacijo predlogov. Prizadevnost celotne ekipe in podpora vodstva FF omogočata razvoj dodatne tržne ponudbe CVI, ki za širše družbeno okolje predstavlja kakovostno ponudbo izobraževalnih programov, za FF pa dodaten vir financiranj.

Zadovoljstvo zaposlenih ugotavljajo z anketnim vprašalnikom. Slabo so ocenjeni odnosi med zaposlenimi, ocenjevanje uspešnosti, možnost in jasnost kriterijev za napredovanje, bolje pa je ocenjena avtonomnost in informiranost (Samoevalvacijsko poročilo 2013).

Prednosti

- sodelujoč, odgovoren in znanstveno uspešen učiteljski kolektiv

Priložnosti za izboljšanje

- zmanjšanje pedagoških obveznosti v okviru "normalnih" obremenitev
- izboljšanje pedagoške ocene
- pomlajanje učiteljskega kadra

n·a·k·v·i·s
Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost visokega šolstva

s·q·a·a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DEJAVNO FINANCIJARA EVROPSKA UNIJA
Investing in your future

- zboljšanje odnosov med nepedagoškimi delavci ter med pedagoškimi in nepedagoškimi delavci.

Neskladnosti

Neskladnosti niso bile ugotovljene.

5. ŠTUDENTI

Diplomski študenti dvodisciplinarnega programa Filozofija so izrazili zadovoljstvo s študijskim programom. Program ocenjujejo kot dobro zasnovan, vendar prihaja do težav pri usklajevanju urnikov in izpitov, ki pa se odpravljajo po najboljših možnih močeh. Študijske vsebine se ne podvajajo, temveč se nadgrajujejo, tj. so dobro vertikalno povezane. Izpostavili pa so, da je v zadnjem semestru (6. semester) preveč obveznosti, saj morajo poleg priprave dveh diplomskih seminarskih nalog, opraviti tudi izpite. Študenti so prav tako pohvalili odzivnost in pripravljenost pomagati študentom. Skupina strokovnjakov je na obisku FF UM prepoznala dobro seznanjenost študentov s konceptom doseganja učnih izidov (ang. learning outcomes) in pa na študenta osredotočenega poučevanja in učenja (ang. student-centered teaching and learning).

Študenti so redno vključeni v projektno delo in so zadovoljni s ponudbo in njeno številnostjo. Študenti imajo možnost sodelovanja pri objavi člankov v filozofski reviji *Analiza*, sodelovanju v društvu za razvoj humanistike *Zofijini ljubimci* in projektu *Audeamus*, kjer študenti v obliki okroglih miz z gosti razpravljajo o aktualnih družbenih problemih.

Na ravni celotne Filozofske fakultete se je na pobudo študentov (študentskega sveta) uvedel t.i. sistem demonstratorstva (ureja ga Pravilnik o demonstratorstvu), pri čemer pa gre v prvi vrsti za sodelovanje mentorjev (akademski kader) s študenti, ki so izkazali interes za sodelovanje in pomoč pri znanstvenoraziskovalnem delu svojih mentorjev. S tem se študentom omogoči pridobivanje izkušenj iz izbranega strokovnega področja. Sam sistem demonstratorstva sicer omogoča tudi vključevanje študentov pri hospitaciji pri predavanjih in vajah, vendar je ta oblika uporabljena manj pogosto.

Študenti so o dogajanju na FF UM dobro seznanjeni. Študente o priložnostih za sodelovanje obvešča študentski svet prek dobro osvežene in z informacijami bogate spletne strani ter prav tako preko sistema tutorstva. Na FF UM izvajajo vstopno, vsebinsko in izstopno tutorstvo, ki vključuje tako akademski kader, kakor tudi študente. Za koordinacijo sta zadolžena vodja tutorjev učiteljev in vodja tutorjev študentov. Njihove primarne naloge so pomagati študentom pri vključevanju v študijski proces in jim pomagati pri posameznih študijskih predmetih, hkrati pa tudi izboljševanje informiranosti študentov o delovanju FF UM, priložnostih za vključevanje v obštudijske dejavnosti in v znanstvenoraziskovalno delo.

n · a · k · v · i · s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost visokih študijskih programov

s · q · a · a

Student Quality Assurance Agency
for Higher Education

Naložba v vašo prihodnost

OPERACIJSKI PROGRAM Ljudski viri
OPERAČNO DELNO FINANCIJIRA EVROPSKA UNIJA
Ljudstvo na prvi mestu

Na FF UM so za ustrezno informiranost študentov zadolžene tudi podporne službe. Uporabniki njihovih storitev (študenti) so izrazili zadovoljstvo z njihovim delom. Na fakulteti deluje Mednarodna pisarna, ki študente seznanja s priložnostmi za pridobivanje mednarodnih izkušenj. Za sodelovanje v programih študijskih izmenjav se študenti odločajo v relativno majhnem številu, čemer botruje predvsem dejstvo, da gre za dvodisciplinarni program, kjer je uskladitev predmetnikov še toliko težja.

Ena od bolj administrativnih ovir, ki so jih študenti izpostavili kot nepotrebne je postopek priprave študijskega sporazuma (ang. Learning agreement). Študenti se morajo za opravljanje predmeta dogovarjati z vsakim nosilcem predmeta posebej, kar je časovno potraten postopek, ki bi bil lahko skrajšan, če bi bil za to na npr. nivoju oddelku pristojna le ena oseba.

Odstotek diplomantov je relativno nizek, čemur botruje več faktorjev. FF UM si prizadeva, da bi v prihodnosti ta odstotek zrastel, vendar gre za dolgoročen proces. Eden od aktivnih ukrepov je tudi to, da so študente starih predbolonjskih programov povabili k zaključku študija, saj bodo v nasprotnem primeru njihove do sedaj že opravljene obveznosti zastarale.

Skupina strokovnjakov podpira namere o vzpostavitvi boljše delujoče alumni organizacije, ki je sicer formalno ustanovljena, vendar je njeno delovanje okrnjeno. FF UM naj razmislí o ustanovitvi oddelčnih alumni organizacij, ki bi omogočile boljši pretok informacij med diplomanti programov ter študenti. O zaposlitvenih možnostih študente obvešča Karierni Center FF UM, ki med diplomanti opravlja tudi anketiranje.

Prednosti

- zadovoljstvo študentov z akademskim kadrom ter delovanjem podpornih služb
- delovanje sistema tutorstva
- vključevanje študentov v znanstveno-raziskovalno delo preko sistema demonstratorstva
- organiziranost in aktivno delovanje študentskega sveta ter dobro osvežena in delujoča spletna stran študentskega sveta

Priložnosti za izboljšanje

- vzpostavitev delujoče alumni organizacije, ki bi omogočila pretok izkušenj diplomantov programov ter izboljšala povezovanje fakultete in konkretnih oddelkov z okoljem
- dodatno spodbujati študente pavzerje k zaključku študija
- omogočiti boljše pogoje študentom za udeležbo v programih mednarodnih študijskih izmenjav s skrajševanjem administrativnih postopkov sklepanja študijskih sporazumov
- uvesti ukrepe za odpravo prekrivanja predavanj in izpitov

Neskladnosti

Neskladnosti skupina strokovnjakov ni ugotovila.

n·a·k·v·i·s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost visokega šolstva

s·q·a·a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

Naložba v vašo prihodnost

OPERACIJSKI PROGRAM FINANCIJNA UNIJA
2007-2013

6. MATERIALNE RAZMERE

Filozofska fakulteta UM ima primerne materialne pogoje za izvajanje študijskega programa. FF razpolaga z ustreznimi prostori in sodobno informacijsko komunikacijsko tehnologijo, kije v pomoč študentom in predavateljem pri opravljanju pedagoškega in znanstveno raziskovalnega dela. Število računalnikov, ki so na voljo študentom je primerno, vendar pa je ena sama računalniška učilnica na tako velikem zavodu glede na število programov premalo.

Fakulteta razpolaga tudi z lastno čitalnico in knjižnico, vpisano v razvid knjižnic, ki deluje v okviru knjižničnega sistema COBISS, kjer se izmenjuje gradivo z ostalimi slovenskimi knjižnicami. Knjižnica FF zagotavlja ustrezno knjižnično-informacijsko podporo pedagoškemu in raziskovalnemu delu in dostop do obvezne in priporočljive študijske literature.

Prostori za podporne službe in upravljanje FF so primerni ter ločeni od študijskih prostorov. Število kabinetov za učitelje in asistente je premajhno, zato nimajo vsi primernih pogojev za študijsko in raziskovalno delo na FF in le-to opravljajo doma. V preteklem akreditacijskem obdobju je FF pridobila nekaj izvenproračunskih sredstev in z njimi opremila raziskovalna laboratorija (psihologija) ter učilnico za študij prevajalstva. FF si stavbo deli še z dvema fakultetama, zato so potrebni prenove zlasti nekateri skupni prostori (WC-ji, skupne večje predavalnice...). Študenti pogrešajo več skupnih prostorov za druženje in študij izven študijskega urnika ter brezžične povezave z internetom v večjem delu stavbe.

Fakulteta zagotavlja enakovredne možnosti študija študentom s posebnimi potrebami z upoštevanjem njihovih specifičnih potreb pri izvajanju študijskih programov. Uporaba skupnih prostorov in možnost gibanja po stavbi je prilagojena študentom s posebnimi potrebami.

Viri financiranja so v celoti zagotovljeni vsaj za obdobje reakreditacije in sicer iz naslova plačila šolnine izrednih študentov, vpisnine, pridobljenih sredstev s strani MVŠZK, prispevkov ustanoviteljev ter tržne dejavnosti fakultete. Visokošolski zavod ima sklenjene tudi pogodbe za financiranje znanstvenega, raziskovalnega in strokovnega dela.

Sredstva, namenjena za izobraževalno oziroma študijsko, znanstveno, raziskovalno, umetniško oziroma strokovno delo, so gospodarno načrtovana in učinkovito razporejena. FF v vlogi obrazloži predvidene stroške za izvajanje študijskega programa in vire financiranja, vendar pa bi kazalo opozoriti na veliko odvisnost zavoda od enega vira financiranja, in sicer iz proračunskih sredstev. Trenutno fakulteta izkazuje stabilno in pozitivno finančno stanje, vendar gredo skoraj vsa sredstva (nad 90%) za izplačila dela. Možnost izboljšave v tem smislu, bi bilo iskanje virov financiranja na drugih področjih

n·a·k·v·i·s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za raziskovalno visokošolsko sistemsko

s·q·a·a

National Quality Assurance Agency
for Higher Education

Naložba v vašo prihodnost

OPERACIJSKI PROGRAM FINANCIJNA EVROPSKA UNIJA
Evropski sklad za regionalni razvoj

predvsem pri izvajanju raziskovalnega dela v gospodarstvu in negospodarstvu ter sredstva iz programov EU.

Prednosti

- izboljšanje prostorskih pogojev
- opremljenost z IKT
- prilagoditve za študente s posebnimi potrebami
- dostopnost do študijskih gradiv

Priložnosti za izboljšave

- iskanje dodatnih finančnih virov (programi EU), sodelovanje z gospodarstvom,...
- sistemska skrb za vzdrževanje in vlaganje v obstoječe prostore
- širjenje omrežja brezžičnega interneta
- zagotavljanje pogojev za delo vseh vis. učiteljev in sodelavcev.
- zagotavljanje prostorov za individualno delo študentov
- podaljšati čas odprtosti knjižnice

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

n.a.k.v.i.s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost visokošolskega študija

s.q.a.a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

Naložba v vašo prihodnost

OPERACIJO DELNO FINANCIIRA EVROPSKA UNIJA
2014-2020

7. ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI

V Komisijo za ocenjevanje kakovosti in pripravo letnih samoevalvacijskih poročil so vključeni predstavniki visokošolskih učiteljev, strokovnih delavcev in študentov, ne pa tudi zunanjih deležnikov. Člani komisije sodelujejo pri zbiranju podatkov za pripravo, kot tudi pripravi končnega samoevalvacijskega poročila. Samoevalvacijsko poročilo je sicer zelo obsežno, saj obsega več kot 200 strani, od tega več kot 160 strani poročila, preostanek pa so podatki o posameznih študijskih programih. Zaradi večje preglednosti bi kazalo samoevalvacijsko poročilo primerno skrajšati.

Študentske ankete se izvajajo elektronsko. Reševanje anket je obvezno, študenti pa v splošnem razumejo njihov namen. Na nivoju UM se izvaja tudi enotna Anketa o zadovoljstvu s študijem (obvezno izpolnjevanje pred izdajo potrdila o pridobljenem nazivu) in Anketa o zaposljivosti in zaposlenosti diplomantov (izvaja se periodično). Anketna vprašanja preverjajo tudi nivo doseganja navedenih splošnih in predmetno-specifičnih kompetenc za posamezne študijske programe. Statistična obdelava anket se opravi na centralnem nivoju, kjer pa FF poroča o slabo razvitem poročanju oz. sodelovanju s centralnim nivojem (Center za razvoj kakovosti UM), ki bi v prihodnosti lahko bilo okrepljeno. Zaradi racionalizacije je bila ukinjena Služba za sledljivost študentov.

Z najboljše in najslabše ocenjenimi člani pedagoškega kadra sta dekan FF UM in prodekan študent opravila razgovor na podlagi katerega sta pripravila Poročilo o opravljenih razgovorih z najbolje in najslabše ocenjenimi profesorji, ki je v celoti vključeno v samoevalvacijsko poročilo. Poročilo na kratko povzema razloge, ki so jih člani pedagoškega kadra navedli kot razloge za nizko anketno oceno. Razgovor je služil tudi prenašanju dobrih praks, ki jih uporabljajo najbolje ocenjeni posamezniki – zadnjega sestanka, ki je potekal konec meseca decembra 2014, se je namreč udeležilo tudi 6 najbolje ocenjenih članov pedagoškega kadra. Poleg tega so bili na podlagi razgovora sprejeli tudi ukrepe za izboljšanje kakovosti pedagoškega dela na FF UM, ki zajemajo še intenzivnejše osveščanje vseh članov pedagoškega kadra o dobrih praksah, podeljevanje priznanj za najbolje ocenjene ter upoštevanje ocene študentov pri letni delovni uspešnosti. Ob tem so bile izpostavljene tudi pomanjkljivosti študentske ankete, ki naj bi bile v prihodnosti odpravljene.

Na FF UM se izvajajo tudi ocenjevanje ter preverjanje zadovoljstva uporabnikov oz. zaposlenih za delo referata za študentske zadeve, knjižnične storitve, tutorje in zaposlene na FF UM. Anketa se izvaja tudi med zaposlenimi, pri kateri so v zadnjih dveh letih opazili povečevanje števila prejetih odgovorov.

n·a·k·v·i·s
Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost visokega šolstva

s·q·a·a

Slovenian Quality Assurance Agency
for Higher Education

Naložba v vašo prihodnost
OPRAVILNO FINANCIJA EVROPSKA UNIJA
Ljubljana, Slovenija

Na institucionalnem nivoju FF UM bi kazalo razmisliti o uvedbi vprašalnikov, ki bi se nanašali na pridobivanje povratne informacije o prihajajočih študentih na izmenjavi.

Prednosti

- opravljanje razgovorov z najbolje in najslabše ocenjenimi profesorji, ki služi tudi kot medij za širjenje dobrih praks.
- sklenjen krog zagotavljanja kakovosti, kjer študenti prejmejo povratno informacijo
- ocenjevanje ter preverjanje zadovoljstva uporabnikov oz. zaposlenih je vpeljano tudi za delo referata za študentske zadeve, knjižnične storitve, tutorje in zaposlene na FF UM
- dosledno implementiranje sprememb
- informativnost samoevalvacijskega poročila

Priložnosti za izboljšanje

- nadalje intenzivno osveščati vse deležnike o pomenu zagotavljanja kulture kakovosti in izpolnjevanja vprašalnikov (zlasti študenti)
- podpiramo ukrep, ki je predviden glede razširitve nabora vprašanj pri predmetno-specifičnih anketah glede pridobljenih kompetenc študentov
- pridobivanje povratne informacije glede zadovoljstva s študijem prihajajočih študentov (npr. Erasmus)
- vključitev predstavnikov zunanjih deležnikov v komisijo za zagotavljanje kakovosti
- okrepiti in razviti sodelovanje s Centrom za razvoj kakovosti UM
- zaradi večje preglednosti skržiti (abstrahirati) samoevalvacijsko poročilo, ki sedaj šteje več kot 200 strani
- razmisliti o uvedbi vprašalnikov namenjenih prihajajočim študentom na izmenjavi.

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

n.a.k.v.i.s

Nacionalna agencija Republike Slovenije
za kakovost visokega šolstva

s.q.a.a

Nacionalna agencija za študijsko
kakovost

Naložba v vašo prihodnost

OPERACIJO DUISKO FINANCIJA EVROPSKA UNIJA
2007-2013

POVZETEK

Študijski program je v okolju dobro sprejet. Vpis je stabilen, vpisujejo se študenti, ki so za študij motivirani, kar se odraža na prehodnosti in v študijskih rezultatih. Program je bil tako zasnovan, da v času od prve akreditacije ni bilo potrebnih večjih sprememb in zagotavlja diplomantom ustrezne kompetence, kar potrjujejo delodajalci in zaposleni diplomanti. Izvajanje programa je v skladu s predmetnikom in učnimi načrti ter se realizira v celoti. Za izredni študij je vse manj zanimanja in že nekaj let ni bil razpisan. Od akreditacije so bile spremembe le v številu kontaktnih ur, ki se je zmanjšalo, kot posledica racionalizacije, in omejevanja zaposlovanja, ki je potekala na celotni UM. Posledica racionalizacije in spremenjenih meril za vrednotenje obremenitev je nadobremenitev znatnega dela visokošolskih učiteljev in asistentov. Vse to potencialno ogroža kakovost študija, predstavlja oviro za raziskovalno delo in onemogoča pomlajanje kadrovske strukture. Vsi sodelujoči v študijskem programu imajo veljavno in ustrezno izvolitev v naziv. Kljub visokim pedagoškim obremenitvam vzdržujejo primerno raven raziskovalnega dela in mednarodnega sodelovanja ter izsledke svojega znanstvenega dela sproti vnašajo v študijski program. Študijski program letno posodablja, kjer upoštevajo tudi težnje študentov in s spremembami seznanjajo študente.

Relativno majhno število študentov omogoča dobre stike med študenti samimi in med študenti in učitelji ter asistenti. Izvajanje programa dobro podpira sistem tutorstva in novo uvedeni sistem demonstratorjev. Preko alumni kluba potekajo tudi dejavnosti za ohranjanje stikov z diplomanti FF. Vse več učiteljev izvaja lastne evalvacije študijskih predmetov. Redno se izvajajo študentske ankete. Rezultati anket so vse bolj objektivni kazalec pedagoškega dela in se tako tudi vrednotijo.

n·a·k·v·i·s

Nacionalna agencija Rep. Slovenije
za izboljšanje visokim šolstva

s·q·a·a

International Quality Assurance Agency
for Higher Education

Naložba v vašo prihodnost

OPERACIJSKI PROGRAM FINANČNA EVROPSKA UNIJA
2007-2013

Prednosti in priložnosti za izboljšanje

Prednosti	Priložnosti za izboljšanje
<ul style="list-style-type: none"> - demokratični odnosi na oddelku - preglednost vsebin in študijskih obveznosti - delujoč sistem tutorstva in demonstratorstva - visoka stopnja pripadnosti fakultete, - skrb za kakovost, delo komisije za kakovost - vpetost v regijo in mednarodni prostor - sodelujoč, odgovoren in znanstveno uspešen učiteljski kolektiv - zadovoljstvo študentov z akademskim kadrom ter delovanjem podpornih služb - organiziranost in aktivno delovanje študentskega sveta - informativnost samoevalvacijskega poročila 	<ul style="list-style-type: none"> - izboljšati prehodnosti - dvig števila diplomantov - uresničiti ukrepe za dvig kakovosti študijskega procesa (Predlog za reakreditacijo) - intenzivirati delovanje alumni kluba - pomlajevanje kadrov in uravnoteženje delovnih obremenitev - izboljšanje materialnih pogojev - izboljšanje pedagoške ocene - pomlajanje učiteljskega kadra - pridobivanje povratne informacije glede zadovoljstva s študijem prihajajočih študentov (npr. Erasmus) - zaradi večje preglednosti skrajšati samoevalvacijsko poročilo, ki sedaj šteje več kot 200 strani

Zahvale

Zahvaljujemo se vodstvu Filozofske fakultete za organizacijo in izpeljavo obiska, vsem sodelujočim v razgovorih za odprt in iskren dialog ter predstavnicam NAKVISA za organizacijo celotnega postopka reakreditacije študijskega programa.

POROČILO O PODALJŠANJU AKREDITACIJE ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

NACIONALNA AGENCIJA RS
ZA KAKOVOST V VISOKEM ŠOLSTVIJU

Vlagatelj/i: Filozofska fakulteta, Univerza v Mariboru

Predlagatelj/i:

Študijski program/i: Zgodovina, univerzitetni dvopredmetni program

Datum obiska:

Prejeto	3-07-2015	Prihode
Sign.znak:	Številka zadeve:	Vredn.:
219	003-102/2519/19	

Svet Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu je dne (*vnesite datum*) imenoval skupino strokovnjakov za presojo v postopku podaljšanja akreditacije študijskega programa, v sestavi:

predsednik(ca) dr. Dušan Krnel, Pedagoška fakulteta UL

član(ica) dr. Aleksandar Jakir, Filozofska fakulteta, Sveučilište v Splitu, Hrvaška

član(ica) Erazem Bohinc

Predstavnik(ca) agencije je bil(a): Martina Mravlja

Podpis predsednika(ce) skupine strokovnjakov: _____

Datum oddaje skupnega poročila agenciji: 2.7.2015

UVOD

Skupina strokovnjakov je sklep o imenovanju in gradivo za presojo prejela 2. 1. 2015, dodatna gradiva na prošnjo komisije pa še 18. 2. 2015 in 5.3. 2015. Obisk Filozofske fakultete UM je bil opravljen 12. in 13. marca in je potekal po urniku, ki je bil usklajen z vodstvom visokošolskega zavoda. Skupina strokovnjakov je na pripravljalnem sestanku, ki je potekal 11. marca uskladila priprave na obisk in kasneje pripravila skupno poročilo o zunanji evalvaciji.

1. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA

Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru ima v svojih dokumentih in na spletu jasno izraženo poslanstvo ter vizijo ustanove. Poslanstvo in vizija se v dokumentih delno prepletata in sta zapisana v precej posplošeni obliki v smislu izobraževanja v humanističnem duhu ter odkrivanja »poštene življenjske, raziskovalne in znanstvene resnice« oziroma »podporo človekovemu dostojanstvu in globalni pravičnosti, razvijanje kulture dialoga, strpnosti« itd. ter seveda izobraževanje strokovnjakov izbranih usmeritev. Tem splošnim usmeritvam sledi tudi zasnova študijskega programa Zgodovina, kar se odraža v predmetniku in učnih načrtih posameznih predmetov. Program se v celoti izvaja v skladu s predmetnikom in učnimi načrti, glede na vzdušje na fakulteti in na odnose med učitelji in študenti sklepamo, da fakulteta tudi v izvajanju programa uresničuje poslanstvo in sledi viziji »razvijanju kulture dialoga in strpnosti ter odkrivanju poštene življenjske, raziskovalne in znanstvene resnice«.

Od prve akreditacije programa leta 2007, kjer se je ugotavljala ustreznost ciljev in kompetenc, skladnost in konsistentnost predmetnika glede na študijske predmete in študijske obveznosti študentov, se program bistveno ni spreminjal. (Izpis sklepov 34. reden seje senata Univerze v Mariboru). Omenjeni so spremenjeni pogoji za prehod v višji letnik, preoblikovanje normativov za izvajanje izbirnih predmetov ter zamenjava nosilcev nekaterih predmetov. Cilj spreminjanja programa pa je bila tudi skrb za enakomerno obremenitev študentov skozi vse študijsko leto. Program se je v letih od prve akreditacije izvedbeno ustalil in tudi vsebinsko izčistil, tako da še ustrežnejše in učinkoviteje vodi k doseganju opredeljenih študijskih ciljev in kompetenc študentov. Na ustrezen razvoj in sprotno posodabljanje programa sodimo tudi po dosežkih znanstveno raziskovalnega dela. Učitelji sodelujoči v programu so v času od prve akreditacije intenzivirali znanstveno raziskovalno delo na kar sklepamo po številu objav in po vključenosti v raziskovalne programe in projekte (Samoevalvacijsko poročilo 2013). Področja raziskovalnega dela podpirajo študijske vsebine in omogočajo njihovo posodabljanje (Bibliografija učiteljev in pregled projektov in raziskovalnih programov...). Ocenjujejo, da je v pedagoški proces preneseno 80% raziskovalnega dela učiteljev. Vključenost učiteljev v raziskovalne projekte in programe ocenjujejo za primerno (Predlog reakreditacije). Čeprav je izpostavljen podatek, ki velja za celotno FF, da ima le tretjina raziskovalcev pogoje za vodje raziskovalnih projektov. Študente I. stopnje kolikor je le mogoče vključujejo v raziskovalno delo. Izpostavljeno je sodelovanje v okviru programa EPK in pa možnosti, ki se odpirajo z uvajanjem novega sistema demonstratorjev. Oddelek za zgodovino uspešno sodeluje z drugimi nacionalnimi in tujimi ustanovami tudi v pripravi skupnih študijskih in raziskovalnih programov (Predlog reakreditacije).

Izvajalci obveznih in izbirnih predmetov so ustrezno habilitirani visokošolski učitelji (Seznam učiteljev in bibliografije), njihova pedagoška obremenitev je v okviru sprejetih ukrepov racionalizacije delovanja FF.

V učnih načrtih je opredeljeno število kontaktnih ur, ki se do reakreditacije ni spreminjalo. Realizacija kontaktnih ur je ocenjena na 90-100% (Samoevalvacijsko poročilo 2013, razgovori s študenti). Dostopnost do učnih gradiv je dobra, preverjanje poteka skladno z učnim načrtom in izvedbo kontaktnih ur. Ker je to dvopredmetni študijski program se pojavljajo težave s prekrivanjem urnikov. Morebitne izostanke rešujejo študenti sporazumno s predavatelji. Tedensko so študenti obremenjeni v povprečju 20 kontaktnih ur, ki pa so razporejene čez ves dan. V vmesnem času, ko študenti niso pri pouku imajo možnost za individualno študijsko delo v čitalnici ali v nezasedenih predavalnicah. Na ravni fakultete je bila izvedena raziskava o dejanski obremenitvi in primerjavi z ECTS. Ugotovljena je dovolj visoka stopnja skladnosti, tudi zato se program ni spreminjal (Samoevalvacijsko poročilo 2013). Samoevalvacije, ki potekajo na oddelku, usmerjajo sprotne spremembe študijskega procesa predvsem v smeri posodabljanja, povezovanja z drugimi ustanovami, sodelovanja s šolami in spremljanju

napredovanja študentov. Prehodnost na dvopredmetnem programu Zgodovina je nižja kot na eno-predmetnem, iz prvega v drugi letnik je 56%, ki pa se izboljša pri prehodu iz drugega v tretji letnik. To je skupna značilnost vseh dvopredmetnih programov na FF. Število diplomantov je nizka, prehodnost iz zadnjega letnika v absolventski staž je 59%. Delež študentov na učitelja (17/1) je višji kot na enopredmetnem študiju zgodovine, a še vedno zagotavlja dober stik med učitelji in študenti in omogoča različne interaktivne oblike dela. Eden od delujočih ukrepov za izboljšanje študijskih izidov je dobro delujoči sistem tutorstva. Doseganje kompetenc fakulteta ugotavlja s pomočjo anketiranja diplomantov in ocene njihove zaposljivosti s strani delodajalcev. Obe oceni sta pozitivni, kar sklepamo na zadovoljivo stopnjo doseganje kompetenc v celotnem akreditacijskem obdobju (Samoevalvacijsko poročilo 2013). Mobilnost študentov z oddelka za zgodovino je nizka in ne dosega cilja 5%, ki ga je postavila FF. Ovira naj bi bilo tudi znanje tujih jezikov. Delo s tujimi študenti ni sistemsko urejeno (pedagoške obveznosti in vrednotenje dela). Za dvopredmetni študijski program zgodovina je razpisanih 35 študijskih mest, ki so zapolnjena. Dvopredmetni študijski program zgodovina se izvaja v obliki rednega in izrednega študija. Slednji se zaradi nezanimanja že vrsto let ne izvaja.

Prednosti

- samoevalvacija na oddelku
- sprotno posodabljanje programa
- uvajanje študentov v raziskovalno delo preko sistema demonstratorstva

Priložnosti za izboljšanje

- povečati prehodnost
- povečati število diplomantov
- povečati mobilnost študentov

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

2. VPETOST V OKOLJE

Presojani študijski program FF UM izkazuje povezovanje zavoda z ožjim in širšim okoljem Republike Slovenije in njegovo prepoznavnost. Hkrati si zavod prizadeva za karseda intenzivno sodelovanje na mednarodni ravni, predvsem z evropskimi državami. Kot ena ključnih organizacijskih enot FF UM, ki skrbi za vpetost v okolje je Mednarodna pisarna FF UM, ki v okviru različnih mednarodnih programov s tujimi institucijami sodeluje na področju humanističnih, družboslovnih in pedagoških ved; npr. program mobilnosti Erasmus, CEEPUS ipd.

Skupina strokovnjakov je na obisku zaznala, da si FF UM v okviru študijskih programov prizadeva k razvijanju in doseganju kompetenc študentov, ki bodo širše uporabne (t.i. počezne kompetence) in bodo diplomantom omogočile zaposlitvene možnosti tako na gospodarskem kot tudi na negospodarskem področju, saj gre vsaj pri presojanih programih večinoma za manj iskane kadre na trgu dela.

Zelo pomembno v tem kontekstu je delo kariernih centrov. Pred kratkim so aktivnosti na področju delovanja tega centra prešle na delovne obveznosti Službe za študijske zadeve FF UM, ki aktivnosti Kariernega centra FF UM izvaja v sodelovanju s Kariernim centrom Univerze v Mariboru. Karierni center UM v sodelovanju s Kariernim centrom FF UM poleg kontinuiranega kariernega svetovanja študentom, ki ga izvaja karierna svetovalka nudi še izvedbo ostalih dodatnih aktivnosti za študente in diplomante, kot npr. delavnice in predavanja, strokovne ekskurzije oziroma obiske potencialnih delodajalcev ter obvešča o zaposlitvenih možnostih.

FF UM v dokumentaciji navaja podatke Zavoda za zaposlovanje o potrebah za izobrazbene profile presojanih študijskih programov, a ti podatki pogosto ne kažejo realnega stanja. Temu botruje več razlogov – mdr. neustrezna metodologija, nezaposljivost diplomantov po prvi stopnji in deloma zaradi širših kompetenc, ki jih imajo diplomanti, njihove širše zaposlitvene možnosti.

Skupina strokovnjakov podpira namere o vzpostavitvi boljše delujoče alumni organizacije, ki je sicer formalno ustanovljena, vendar je njeno delovanje okrnjeno. FF UM naj razmisli o ustanovitvi oddelčnih alumni organizacij, ki bi omogočile boljši pretok informacij med diplomanti programov ter študenti.

FF UM je v preteklosti razvila aktivno povezovanje in sodelovanje z lokalnim in regionalnim okoljem. Ponudba FF UM, ki je namenjena sodelovanju z okoljem, je zbrana in predstavljena v Katalogu ponudbe centrov in oddelkov FF UM, ki je dostopen na spletu. Programe so pripravili Mednarodni center za ekoremediacije, Center za vseživljenjsko izobraževanje, Center za antrozoologijo Humanima, Oddelek za germanistiko, Oddelek za filozofijo, Oddelek za slovanske jezike in književnosti, Oddelek za prevodoslovje, Center za informacijske, komunikacijske in interaktivne tehnologije (IKIT). V Katalogu je objavljenih več kot 50 programov, ki so prvenstveno namenjeni izobraževalnim ustanovam, občinam, društvom in drugim. V Katalog, so vključena naslednja vsebinska področja: Center za vseživljenjsko izobraževanje, Mednarodni center za ekoremediacije, Center za antrozoologijo humanima, Center za informacijske, komunikacijske in interaktivne tehnologije (IKIT), Oddelek za germanistiko, Oddelek za filozofijo, Oddelek za slovanske jezike in književnosti ter Oddelek za prevodoslovje. Kljub temu FF UM in njen Center za vseživljenjsko izobraževanje v svoji kritični samorefleksiji izpostavi določene slabosti, kot npr., da v študijskem letu 2013/2014 niso izvedli nobenega od napovedanih dvanajstih posodobitvenih programov.

Vsakoletno FF UM organizira tudi Teden odprtih vrat ter obiske po srednjih šolah, kjer izvede predstavitev ponudbe študijskih programov, hkrati pa se udeležuje tudi mednarodnih prireditev in sejmov.

V Komisijo za ocenjevanje kakovosti in pripravo letnih samoevalvacijskih poročil so vključeni predstavniki visokošolskih učiteljev, strokovnih delavcev in študentov, ne pa tudi zunanjih deležnikov, kar skupina strokovnjakov vidi kot še dodatno možnost za razvoj in nadgrajevanja sodelovanja z okoljem.

Prednosti

- odprtost FF UM za povezovanje z okoljem

Priložnosti za izboljšanje

- še večji poudarek na razvijanju in doseganju splošnih kompetenc
- vzpostavitev delujoče alumni organizacije, ki bi omogočila pretok izkušenj diplomantov in izboljšala povezovanje fakultete z okoljem
- večja vključitev zunanjih deležnikov v oblikovanje študijskih programov
- razvijanja programov za vseživljenjsko učenje
- študentom omogočiti več praktičnega izobraževanja

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

3. DELOVANJE VISOKOŠOLSKEGA ZAVODA

Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru ima v svojih dokumentih in na spletu jasno izraženo poslanstvo ter vizijo ustanove. Oba poslanstvo in vizija se v dokumentih delno prepletata in sta zapisana v precej posplošeni obliki v smislu izobraževanja v humanističnem duhu ter odkrivanja »poštene življenjske, raziskovalne in znanstvene resnice« oziroma »podpore človekovemu dostojanstvu in globalni pravičnosti, razvijanje kulture dialoga, strpnosti« itd. V zapisanem se sluti bolj poslanstvo in manj vizija, ki naj bi izražala sicer daljnoročne pa vendar uresničljive cilje. Težava je tudi v tem, da se tako opredeljene vizije in poslanstvo dolgoročen proces, ki se soustvarja v celotnem telesu fakultete v daljšem časovnem obdobju ter, da je njihovo uresničevanje odvisno ne le od politike in vodstva, ampak vrste dejavnikov in odnosov v vsakdanjem življenju fakultete. Zato se poslanstvo in vizija realizirata le, če se z njima identificirajo vsi: učitelji, sodelavci, študenti in drugi delavci fakultete.

Vizijo in poslanstvo dopolnjuje podrobno izdelan strateški načrt Filozofske fakultete UM. Dolgoročni cilji usmerjajo področje izobraževanja, raziskovanja, mednarodno dejavnost, knjižnično dejavnost, investicije in vzdrževanje ter kadrovske politiko. Poleg ciljev vključuje strateški načrt tudi strategije za njihovo uresničevanje, kar je dobra osnova tudi za zasledovanje kakovosti. Zagotavljanje kakovosti je v strateškem načrtu posebej poudarjeno in zajema področja študentov, materialnih pogojev, kadrov, študija in poučevanja, internacionalizacijo in raziskovalno in razvojno delo. »Strategija« opredeljuje predvsem kazalnike spremljanja razvoja kakovosti. Tako iz dokumentov kot iz razgovorov je mogoče razbrati težnjo po odličnosti ne le doma, temveč tudi v mednarodnem prostoru, zavedanje pomena Filozofske fakultete za regijo (ideja pozitivnega regionalizma) in globljega pomena študija humanističnih ved. Močno prisotna so tudi prizadevanja po uveljavitvi humanističnih študijskih smeri znotraj tradicionalno naravoslovno-tehnološke univerze.

Organizacijska shema fakultete je postavljena skladno s statutom Univerze v Mariboru in sledi sorodnim ustanovam v državi. Določene so pristojnosti in odgovornosti zaposlenih. S statutom opredeljen del obveznosti učiteljev sodelavcev in raziskovalcev je tudi sodelovanje pri upravljanju fakultete. S sodelovanjem v senatu, različnih komisijah ali v okviru oddelkov in kateder imajo učitelji, sodelavci in raziskovalci možnost za sooblikovanje ciljev razvoja, strategij uresničevanja in določanja oblik zasledovanja in razvoja zagotavljanja kakovosti. Vodstvo ima dober pregled nad vsemi dejavnostmi zavoda, dejavnosti spodbuja, vodi in usmerja. Iz obširne dokumentacije, ki jo je prejela komisija lahko sklepamo, da je delovanje fakultete transparentno, da se dogodki ustrezno dokumentirajo in dokumenti arhivirajo. Pri ravnanju z dokumenti upoštevajo zakonodajo in notranje pravilnike (krogotok dokumentov). Poskrbljeno je za dosledno evidentiranje in sledenje dejavnostim.

V zadnjem akreditacijskem obdobju je zavod prešel nekaj zapletov in trenj med vodstvom in delom zaposlenih. Trenja in nesporazumi so bili predvsem posledica ostrih varčevalnih ukrepov in s tem prerazporeditev zaposlenih, povečanje delovnih obveznosti, upokojevanje in drugo. Po zagotovitvi vodstva se je po nekaj kriznih letih delovanje stabiliziralo, sodelujoči so ukrepe sprejeli in uredili odnosi med sodelujočimi in vodstvom. Kot posledica teh ukrepov se je FF izvlekla iz večletne finančne stiske.

Študenti so skladno s statutom zastopani v različnih organih Fakultete (akademski zbor, senat, komisije). Svoj del pri sooblikovanju študijskih in drugih aktivnosti, v katerih so udeleženi študenti pa lahko prispevajo tudi preko študentskega sveta. Iz vrst študentov izhaja tudi prodekan za študentska vprašanja, ki je član poslovodnega odbora FF. Tako so študenti na Fakulteti soudeleženi pri oblikovanju procesov, ki vplivajo na izobraževanje, in imajo možnost izražanja svojih mnenj.

Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru ima po veljavni zakonodaji in spremljajočih aktih trenutno dovolj učiteljev in sodelavcev za realizacijo izobraževanja, kader je tudi ustrezno usposobljen, kar zagotavljajo habilitacijska merila. Upoštevajoč, da je del kadrov preobremenjen, del obveznosti pa zapolnjujejo z zunanjimi izvajalci, oboje ima lahko negativne posledice na kvaliteto študija in na raziskovalno dejavnost, kar opozarjajo v Samoevalvacijskem poročilu. Zaradi upokojevanja in omejevanja zaposlovanja in posledično zaposlovanja zunanjih sodelavcev, je otežena koordinacija izvajanja programov. Večje število zunanjih sodelavcev pa tudi slabi pripadnost in povezovanje sodelujočih pri doseganju skupnih ciljev.

Materialni pogoji omogočajo različne oblike izvajanja študija, v zadnjem akreditacijskem obdobju se uspeli urediti nekaj novih prostorov (raziskovalni laboratorij na psihologiji računalniško opremljena učilnica za prevajalstvo) ter opremiti z IKT vse predavalnice. Večino sredstev so prispevali zunanji sponzorji.

Kljub zaostrenim pogojem dela je na FF zaznati skrb in odgovornost do znanstveno-raziskovalnega dela. Učitelji-raziskovalci so vključeni v pet programskih skupin in večje število projektov ARRS-a. Za približno polovico programov in projektov so nosilci iz FF. Nekateri oddelki izstopajo po raziskovalni odličnosti in sodijo tudi v vrh znanstveno-raziskovalnega dela celotne UM. Raziskovalci izsledke svojega dela v veliki meri vnašajo v pedagoški proces, kar je tudi dokaz za dobro ujemanje raziskovalnega področja s študijskimi vsebinami. FF spodbuja uvajanje študentov v raziskovalno delo, kolikor je to na prvi študijski stopnji po programu omogočeno. Uvajanje projekta študentov demonstratorjev, kjer so ti predvsem vključeni v tekoče raziskovalne projekte, pa je dober zgled za uresničevanje tega pomembnega cilja.

Prednosti

- vizija in poslanstvo, ki sta jasno opredeljena in prevzeta s strani učiteljev in drugih delavcev
- visoka stopnja pripadnosti fakultete
- težnja po odličnosti, v pedagoškem in raziskovalnem delu
- zavedanje slabosti in hkrati iskanje njihovih rešitev
- skrb za kakovost, delo komisije za kakovost
- vpetost v regijo in mednarodni prostor

Priložnosti za izboljšave

- izkoristiti vse priložnosti za uveljavitev in utrditev položaja FF v okviru razvoja mesta, regije in države
- pomlajevanje kadrov in uravnoteženje delovnih obremenitev
- uresničevanje zamisli o akademsko-podjetniški povezavi
- intenzivirati raziskovalno delo in internacionalizacijo
- iskanje zunanjih – evropskih virov financiranja
- izboljšanje materialnih pogojev

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

4. KADRI

Postopki izbire, imenovanja in napredovanja visokošolskih učiteljev in sodelavcev ter znanstvenih delavcev in sodelavcev so določeni z Zakonom o visokem šolstvu ter z akti Univerze v Mariboru. Zakon o visokem šolstvu zahteva mednarodno primerljivost meril. Merila za izvolitev so dostopna na spletni strani Univerze v Mariboru. FF UM je sprejela tudi lastne dodatne kriterije za postopke habilitiranja, ki pa jih po maju leta 2013 ni več uporabljala. Evidenca o izvolitvah kadrov se na FF vodi od njene ustanovitve 1.1. 2007 dalje. Habilitiranje teče po ustaljenem postopku hitro in ažurno (Samoevalvacijsko poročilo 2013). Strokovno oziroma znanstveno rast učiteljev in sodelavcev zagotavlja sistem izvolitev za določeno obdobje, ki je sistematiziran na ravni Univerze v Mariboru.

V programu sodeluje 15 visokošolskih učiteljev in sodelavcev (4 redni profesorji, 4 izredni profesorji, 3 docenti in 3 asistenti in 1 lektor). V primerjavi z nekaterimi ostalimi oddelki, kjer so redni profesorji v večini, je ta struktura nekoliko bolj uravnotežena. Težave pa so najbrž s koordinacijo dela na oddelku, saj je pogodbeno zaposlenih 8 sodelujočih med njimi vsi asistenti. V teh pogojih je vprašljivo tudi pomlajevanje kadra. Vsi sodelujoči učitelji in sodelavci imajo veljavno izvolitev tudi oodročja imenovanja so ustrezna, glede na predmet, ki ga poučujejo.

Delovne obremenitve namenjene izobraževalnim in raziskovalnim dejavnostim določa pogodba o zaposlitvi. Delovna obremenitev visokošolskih učiteljev in sodelavcev s pedagoškim, znanstveno-raziskovalnim delom in drugim delom je urejena s Pravilnikom o plačah in drugih prejemkih iz rednega delovnega razmerja ter o izplačilih in drugih prejemkih iz pogodbenega razmerja na Filozofski fakulteti. Povezovanje izobraževalnega, znanstveno-raziskovalnega dela in sodelovanja pri vodenju fakultete je vidno iz pogodb o zaposlitvi, študijskih programov, pregleda raziskovalnih programov in projektov, članstva v odborih, komisijah in v organih FF. Zaradi varčevalnih ukrepov kot posledice finančne stiske UM so bila sprejeta dodatna Merila za vrednotenje dela, posledica tega pa večja obremenitev učiteljev in sodelavcev. Po razgovorih sodeč se je večina sodelujočih prilagodila novim pogojem. Ukrepi, ki sledijo tem merilom pa naj bi imeli negativne učinke na kakovost študija in na raziskovalno delo učiteljev in sodelavcev. Zaradi tega je raziskovalno delo, vsaj dela učiteljev in asistentov usmerjeno le v zagotavljanje habilitacijskih pogojev (Samoevalvacijsko poročilo 2013). Pedagoška obremenitev je pogosto ovira tudi pri gostovanjih in izmenjavah učiteljev. To je tudi eden od vzrokov, da se učitelji FF težko odločijo za gostovanje v tujini, čeprav se zavedajo prednosti in koristi izmenjav.

Vodstvo evidentira in spremlja obremenitev posameznega visokošolskega učitelja/visokošolska sodelavca za tekoče študijsko leto, s čimer skrbi za kolikor toliko uravnoteženo porazdelitev obremenitev.

Pedagoško uspešnost merijo s študentskimi anketami. V samoevalvacijskem poročilu so pregledno podane ocene za štiriletno obdobje za vsakega učitelja in sodelavca. Izdelana je tudi ocena po oddelkih. Oddelek za zgodovino je uvrščen v skupino z najnižjo oceno, ocena pod 1,2 (povprečje za FF je 1,4). Ukrepe za izboljšanje pripravlja študijska komisija, dekan opravi razgovore z slabo ocenjenimi učitelji in z najbolje ocenjenimi ter predlaga ustrezne ukrepe. Za novince v pedagoškem procesu je na ravni UM organizirano pedagoško izobraževanje. Delno naj bi slaba ocena izvirala iz preobremenitev, izvajanju večjega števila predmetov (habilitacije) in vsakoletnih sprememb programov in obveznosti (Samoevalvacijsko poročilo 2013, razgovori z udeleženci).

Postopki izbire upravnih in strokovno-tehničnih delavcev so predpisani in javni ter se izvajajo skladno z veljavno zakonodajo, Kadrovskim priročnikom UM (izdaja 1.0, 21.12.2007). Napredovanje delavcev je podrobno opredeljeno s Pravilnikom o napredovanju na delovnem mestu UM (veljaven od 27.5.1999).

Po letu 2012 z uveljavitvijo Zakona o uravnoteženju javnih financ so se pojavile spremembe, ki v veliki meri vplivajo na kadrovske strukturo in delo tako pedagoških kot nepedagoških delavcev. Število pedagoških delavcev je FF uspela ohraniti v okviru, ki je veljal pred ZUJF.

Upokojitve rešujejo z uvajanjem pogodbenih delavcev in s povečanjem obremenitev zaposlenih. Precej pa se je znižalo število nepedagoških delavcev (od leta 2010 do 2013 za 12). Zmanjšanje števila zaposlenih nepedagoških delavcev rešujejo z reorganizacijo in prerazporeditvijo dela.

V skladu s Kolektivno pogodbo za dejavnost VIZ v RS ter Statutom UM, naj bi FF omogoča vseživljenjsko izobraževanje in strokovni razvoj, kar pa je po uvedbi ZUJF precej okrnjeno. Izvaja se predvsem nujno izobraževanje, ki je potrebno za izvajanje vseh treh stopenj bolonjskega študija, na primer usposabljanje za uporabo računalniških sistemov UM. Prepoved napredovanja in nagrajevanja delovne uspešnosti prav tako negativno vpliva na razpoloženje in odnos do dela zaposlenih.

Dostop do svetovanja pri razvoju kariere upravnih in strokovno-tehničnih delavcev je minimalno prisoten v obliki neformalnih razgovorov. Rezultati spremljanja zadovoljstva zaposlenih kažejo, da so zaposleni dobro seznanjeni s cilji FF, vodstvo upošteva pobude in ideje ter spodbuja realizacijo predlogov, dobro je ocenjena tudi avtonomnost in informiranost zaposlenih. Slabo so ocenjeni odnosi med zaposlenimi, ocenjevanje uspešnosti, možnost in jasnost kriterijev za napredovanje (Samoevalvacijsko poročilo 2013)

Prednosti

- primerna kadrovska struktura glede na nazive vis. učiteljev

Priložnosti za izboljšanje

- izboljšati pedagoško delo
- izboljšati koordinacijo dela na oddelku, povezovanje redno zaposlenih s pogodbeno zaposlenimi
- postopno nadomeščanje pogodbenih učiteljev z redno zaposlenimi
- uravnovežiti, zmanjšati pedagoške obremenitve dela učiteljev

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

5. ŠTUDENTI

Dodiplomski študenti dvodisciplinarnega programa Zgodovina so izrazili zadovoljstvo s študijskim programom. Program ocenjujejo kot dobro zasnovan, vendar prihaja do težav pri usklajevanju urnikov, ki pa se odpravljajo po najboljših možnih močeh. Študijske vsebine se ne podvajajo temveč se nadgrajujejo, tj. so dobro vertikalno povezane. Izpostavili pa so, da je v zadnjem semestru (6. semester) preveč obveznosti, saj morajo poleg priprave dveh diplomskih seminarskih nalog, opraviti tudi izpite. Študenti so prav tako pohvalili odzivnost in pripravljenost pomagati akademskega kadra. Skupina strokovnjakov je na obisku FF UM prepoznala dobro seznanjenost študentov s konceptom doseganja učnih izidov (ang. learning outcomes) in pa na študenta osredotočenega poučevanja in učenja (ang. student-centered teaching and learning).

Vključevanje študentov v raziskovalno delo je transparentno objavljeno v samoevalvacijskih poročilih. Študenti dvodisciplinarnega programa Zgodovina so v projektno delo vključeni le poredkoma, čeprav bi si študenti tega želeli v večji meri. Študenti so bili vključeni v projekt Študenti zgodovine za EPK leta 2012 (vodja dr. Anton Ravnikar), katerega sad je bil zbornik Srednjeveška zgodovina Maribora in partnerskih mest EPK.

Na ravni celotne Filozofske fakultete se je na pobudo študentov (študentskega sveta) uvedel t.i. sistem demonstratorstva (ureja ga Pravilnik o demonstratorstvu), pri čemer pa gre v prvi vrsti za sodelovanje mentorjev (akademski kader) s študenti, ki so izkazali interes za sodelovanje in pomoč pri znanstvenoraziskovalnem delu svojih mentorjev. S tem se študentom omogoči pridobivanje izkušenj iz izbranega strokovnega področja. Sam sistem demonstratorstva sicer omogoča tudi vključevanje študentov pri hospitaciji pri predavanjih in vajah, vendar je ta oblika uporabljena manj pogosto.

Študenti so o dogajanju na FF UM dobro seznanjeni. Študente o priložnostih za sodelovanje obvešča študentski svet prek dobro osvežene in z informacijami bogate spletne strani ter prav tako preko sistema tutorstva. Na FF UM izvajajo vstopno, vsebinsko in izstopno tutorstvo, ki vključuje tako akademski kader, kakor tudi študente. Za koordinacijo sta zadolžena vodja tutorjev učiteljev in vodja tutorjev študentov. Njihove primarne naloge so pomagati študentom pri vključevanju v študijski proces in jim pomagati pri posameznih študijskih predmetih, hkrati pa tudi izboljševanje informiranosti študentov o delovanju FF UM, priložnostih za vključevanje v obštudijske dejavnosti in v znanstvenoraziskovalno delo.

Na FF UM so za ustrezno informiranost študentov zadolžene tudi podporne službe. Uporabniki njihovih storitev (študenti) so izrazili zadovoljstvo z njihovim delom. Na fakulteti deluje Mednarodna pisarna, ki študente seznanja s priložnostmi za pridobivanje mednarodnih izkušenj. Za sodelovanje v programih študijskih izmenjav se študenti odločajo v relativno majhnem številu, čemer botruje predvsem dejstvo, da gre za dvodisciplinarni program, kjer je uskladitev predmetnikov še toliko težja.

Ena od bolj administrativnih ovir, ki so jih študenti izpostavili kot nepotrebne je tudi postopek priprave študijskega sporazuma (ang. Learning agreement). Študenti se morajo za opravljanje predmeta dogovarjati z vsakim nosilcem predmeta posebej, kar je časovno potraten postopek, ki bi bil lahko skrajšan, če bi bil za to na npr. nivoju oddelku pristojna le ena oseba.

Odstotek diplomantov je relativno nizek, čemur botruje več faktorjev. FF UM si prizadeva, da bi v prihodnosti ta odstotek zrastel, vendar gre za dolgoročen proces. Eden od aktivnih ukrepov je tudi to, da so študente starih predbolonjskih programov povabili k zaključku študija, saj bodo v nasprotnem primeru njihove do sedaj že opravljene obveznosti zastarale.

Skupina strokovnjakov podpira namere o vzpostavitvi boljše delujoče alumni organizacije, ki je sicer formalno ustanovljena, vendar je njeno delovanje okrnjeno. FF UM naj razmisli o ustanovitvi oddelčnih alumni organizacij, ki bi omogočile boljši pretok informacij med diplomanti programov ter študenti. O zaposlitvenih možnostih študente obvešča Karierni Center FF UM, ki med diplomanti opravlja tudi anketiranje.

Prednosti

- zadovoljstvo študentov z akademskim kadrom ter delovanjem podpornih služb
- delovanje sistema tutorstva
- vključevanje študentov v znanstveno-raziskovalno delo preko sistema demonstratorstva
- organiziranost in aktivno delovanje študentskega sveta ter dobro osvežena in delujoča spletna stran študentskega sveta

Priložnosti za izboljšanje

- vzpostavitev delujoče alumni organizacije, ki bi omogočila pretok izkušenj diplomantov ter izboljšala povezovanje fakultete in konkretnih oddelkov z okoljem
- dodatno spodbujati študente k zaključku študija
- omogočiti boljše pogoje študentom za udeležbo v programih mednarodnih študijskih izmenjav s skrajševanjem administrativnih postopkov pri sklepanju študijskih sporazumov
- več priložnosti za vključevanje študentov v znanstveno-raziskovalno delo
- uvesti ukrepe za odpravo prekrivanja predavanj in izpitov

Neskladnosti

Neskladnosti skupina strokovnjakov ni ugotovila.

6. MATERIALNE RAZMERE

Filozofska fakulteta UM ima primerne materialne pogoje za izvajanje študijskega programa. FF razpolaga z ustreznimi prostori in sodobno informacijsko komunikacijsko tehnologijo, kije v pomoč študentom in predavateljem pri opravljanju pedagoškega in znanstveno raziskovalnega dela. Število računalnikov, ki so na voljo študentom je primerno, vendar pa je ena sama računalniška učilnica na tako velikem zavodu glede na število programov premalo.

Fakulteta razpolaga z lastno čitalnico in knjižnico, vpisano v razvid knjižnic, ki deluje v okviru knjižničnega sistema COBISS, kjer se izmenjuje gradivo z ostalimi slovenskimi knjižnicami. Knjižnica FF zagotavlja ustrezno knjižnično-informacijsko podporo pedagoškemu in raziskovalnemu delu in dostop do obvezne in priporočljive študijske literature.

Prostori za podporne službe in upravljanje FF so primerni ter ločeni od študijskih prostorov. Število kabinetov za učitelje in asistente je premajhno, zato nimajo vsi primernih pogojev za študijsko in raziskovalno delo na FF in to opravljajo doma. V preteklem akreditacijskem obdobju je FF pridobila nekaj izvenproračunskih sredstev in z njimi opremila raziskovalna laboratorija (psihologija) ter učilnico za študij prevajalstva. FF si stavbo deli še z dvema fakultetama, zato so potrebni prenove zlasti nekateri skupni prostori (WC-ji, skupne večje predavalnice...). Študenti pogrešajo več skupnih prostorov za druženje in študij izven študijskega urnika ter brezžične povezave z internetom v večjem delu stavbe.

Fakulteta zagotavlja enakovredne možnosti študija študentom s posebnimi potrebami z upoštevanjem njihovih specifičnih potreb pri izvajanju študijskih programov. Uporaba skupnih prostorov in možnost gibanja po stavbi je prilagojena študentom s posebnimi potrebami.

Viri financiranja so v celoti zagotovljeni vsaj za obdobje reakreditacije in sicer iz naslova plačila šolnine izrednih študentov, vpisnine, pridobljenih sredstev s strani MVŠZK, prispevkov ustanoviteljev ter tržne dejavnosti fakultete. Visokošolski zavod ima sklenjene tudi pogodbe za financiranje znanstvenega, raziskovalnega in strokovnega dela. Sredstva, namenjena za izobraževalno oziroma študijsko, znanstveno, raziskovalno, umetniško oziroma strokovno delo, so gospodarno načrtovana in učinkovito razporejena. FF v vlogi obrazloži predvidene stroške za izvajanje študijskega programa in vire financiranja, vendar pa bi kazalo opozoriti na veliko odvisnost zavoda od enega vira financiranja, in sicer iz proračunskih sredstev. Trenutno fakulteta izkazuje stabilno in pozitivno finančno stanje, vendar grede skoraj vsa sredstva (nad 90%) za izplačila dela. Možnost izboljšave v tem smislu, bi bilo iskanje virov financiranja na drugih področjih predvsem pri izvajanju raziskovalnega dela v gospodarstvu in negospodarstvu ter sredstva iz programov EU.

prednosti

- izboljšanje prostorskih pogojev
- opremljenost z IKT
- prilagoditve za študente s posebnimi potrebami
- dostopnost do študijskih gradiv

možnosti za izboljšave

- iskanje dodatnih finančnih virov (programi EU), sodelovanje z gospodarstvom,...
- sistemska skrb za vzdrževanje in vlaganje v obstoječe prostore

- širjenje omrežja brezžičnega interneta
- zagotavljanje pogojev za delo vseh vis. učiteljev in sodelavcev.
- zagotavljanje prostorov za individualno delo študentov
- podaljšati čas odprtosti knjižnice

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

7. ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI

V Komisijo za ocenjevanje kakovosti in pripravo letnih samoevalvacijskih poročil so vključeni predstavniki visokošolskih učiteljev, strokovnih delavcev in študentov, ne pa tudi zunanjih deležnikov. Člani komisije sodelujejo pri zbiranju podatkov za pripravo, kot tudi pripravi končnega samoevalvacijskega poročila. Samoevalvacijsko poročilo je sicer zelo obsežno, saj obsega več kot 200 strani, od tega več kot 160 strani poročila, preostanek pa so podatki o posameznih študijskih programih. Zaradi večje preglednosti bi kazalo samoevalvacijsko poročilo primerno skrajšati.

Anketiranje študentov o vis. učiteljih in sodelavcih ter o vsebinah in podajanju učnih predmetov poteka elektronsko. Reševanje anket je obvezno, študenti pa v splošnem razumejo njihov namen. Na nivoju UM se izvaja tudi enotna Anketa o zadovoljstvu s študijem (obvezno izpolnjevanje pred izdajo potrdila o pridobljenem nazivu) in Anketa o zaposljivosti in zaposlenosti diplomantov (izvaja se periodično). Anketna vprašanja preverjajo tudi nivo doseganja navedenih splošnih in predmetno-specifičnih kompetenc za posamezne študijske programe. Statistična obdelava anket se opravi na centralnem nivoju, kjer pa FF poroča o slabo razvitem poročanju oz. sodelovanju s centralnim nivojem (Center za razvoj kakovosti), ki bi v prihodnosti lahko bilo okrepljeno. Zaradi racionalizacije je bila ukinjena Služba za sledljivost študentov.

Z najboljše in najslabše ocenjenimi člani pedagoškega kadra sta dekan FF UM in prodekan študent opravila razgovor na podlagi katerega sta pripravila Poročilo o opravljenih razgovorih z najbolje in najslabše ocenjenimi profesorji, ki je v celoti vključeno v samoevalvacijsko poročilo. Poročilo na kratko povzema razloge, ki so jih člani pedagoškega kadra navedli kot razloge za nizko anketno oceno. Razgovor je služil tudi prenašanju dobrih praks, ki jih uporabljajo najboljše ocenjeni posamezniki – zadnjega sestanka, ki je potekal konec meseca decembra 2014, se je namreč udeležilo tudi 6 najboljše ocenjenih članov pedagoškega kadra. Poleg tega so bili na podlagi razgovora sprejeti tudi ukrepe za izboljšanje kakovosti pedagoškega dela na FF UM, ki zajemajo še intenzivnejše osveščanje vseh članov pedagoškega kadra o dobrih praksah, podeljevanje priznanj za najboljše ocenjene ter upoštevanje ocene študentov pri letni delovni uspešnosti. Ob tem so bile izpostavljene tudi pomanjkljivosti študentske ankete, ki naj bi bile v prihodnosti odpravljene.

Na FF UM se izvajajo tudi ocenjevanje ter preverjanje zadovoljstva uporabnikov oz. zaposlenih za delo referata za študentske zadeve, knjižnične storitve, tutorje in zaposlene na FF UM. Anketa se izvaja tudi med zaposlenimi, pri kateri so v zadnjih dveh letih opazili povečevanje števila prejetih odgovorov.

Na institucionalnem nivoju FF UM bi kazalo razmisliti o uvedbi vprašalnikov, ki bi se nanašali na pridobivanje povratne informacije glede študija prihajajočih študentov v študentskih izmenjavah.

Prednosti

- opravljanje razgovorov z najbolje in najslabše ocenjenimi profesorji, ki služi tudi kot medij za širjenje dobrih praks
- sklenjen krog zagotavljanja kakovosti, kjer študenti prejmejo povratno informacijo
- ocenjevanje ter preverjanje zadovoljstva uporabnikov oz. zaposlenih je vpeljeno tudi za delo referata za študentske zadeve, knjižnične storitve, tutorje in zaposlene na FF UM
- dosledno implementiranje sprememb
- informativnost samoevalvacijskega poročila

Priložnosti za izboljšanje

- nadalje intenzivno osveščati vse deležnike o pomenu zagotavljanja kulture kakovosti in izpolnjevanja vprašalnikov (zlasti študenti)
- podpiramo ukrep, ki je predviden glede razširitve nabora vprašanj pri predmetno-specifičnih anketah glede pridobljenih kompetenc študentov
- vključitev predstavnikov zunanjih deležnikov v komisijo za zagotavljanje kakovosti
- okrepiti in razviti sodelovanje s Centrom za razvoj kakovosti UM
- zaradi večje preglednosti skrčiti samoevalvacijsko poročilo, ki sedaj šteje več kot 200 strani
- razmisliti o uvedbi vprašalnikov namenjenih prihajajočim študentom v izmenjavah

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

POVZETEK

Študijski program je v okolju dobro sprejet. Vpis je stabilen, vpisujejo se študenti, ki so za študij motivirani. Program je bil tako zasnovan, da v času od prve akreditacije ni bilo potrebnih večjih sprememb in zagotavlja diplomantom ustrezne kompetence, kar potrjujejo tudi delodajalci. Utemeljene in sprejete so bile spremembe nosilcev nekaj predmetov, pogoji prehoda v višji letnik in merila za izbirnost. Spremembe so se pokazale za učinkovite, saj se je povečala prehodnost študija in učni izidi. Izvajanje programa je v skladu s predmetnikom in učnimi načrti ter se realizira v celoti. Za izredni študij je vse manj zanimanja in že nekaj let ni bil razpisan. Od akreditacije so bile spremembe tudi v številu kontaktnih ur, ki se je zmanjšalo, kot posledica racionalizacije, in omejevanja zaposlovanja. Posledica racionalizacije in spremenjenih meril za vrednotenje obremenitev je nadobremenitev znatnega dela visokošolskih učiteljev in asistentov in zaposlovanje večjega števila pogodbenih učiteljev in asistentov. Vse to potencialno ogroža kakovost študija, predstavlja oviro za raziskovalno delo in onemogoča pomlajanje kadrovske strukture. Vsi sodelujoči v študijskem programu imajo veljavno in ustrezno izvolitev v naziv. Kljub visokim pedagoškim obremenitvam vzdržujejo primerno raven raziskovalnega dela in mednarodnega sodelovanja ter izsledke svojega znanstvenega dela sproti vnašajo v študijski program. Študijsko program letno posodablja, kjer upoštevajo tudi težnje študentov in s spremembami tekoče seznanjajo študente. Relativno majhno število študentov omogoča dobre stike med študenti samimi in med študenti in učitelji ter asistenti. Izvajanje programa dobro podpira sistem tutorstva in novo uvedeni sistem demonstratorjev. Preko alumni kluba potekajo tudi dejavnosti za ohranjanje stikov z diplomanti FF. Vse več učiteljev izvaja lastne evalvacije študijskih predmetov. Redno se izvajajo študentske ankete. Rezultati anket so vse bolj objektivni kazalec pedagoškega dela in se tako tudi vrednotijo.

Prednosti in priložnosti za izboljšanje

Prednosti	Priložnosti za izboljšanje
<ul style="list-style-type: none">- samoevalvacija na oddelku- sprotno posodabljanje programa- uvajanje študentov v raziskovalno delo- odprtost FF UM za povezovanje z okoljem- vizija in poslanstvo, ki sta jasno opredeljena in prevzeta s strani učiteljev in drugih delavcev,- visoka stopnja pripadnosti fakulteti- skrb za kakovost, delo komisije za kakovost- vpetost v regijo in mednarodni prostor.- primerna kadrovska struktura glede na nazive vis. učiteljev- zadovoljstvo študentov z akademskim kadrom ter delovanjem podpornih služb- delovanje sistema tutorstva- organiziranost in aktivno delovanje študentskega sveta ter dobro osvežena in delujoča spletna stran študentskega sveta	<ul style="list-style-type: none">- povečati prehodnost- povečati število diplomantov- povečati mobilnost študentov- večji poudarek na razvijanju in doseganju splošnih kompetenc- vzpostavitev delujoče alumni organizacije- pomlajevanje kadrov in uravnoteženje delovnih obremenitev- intenzivirati raziskovalno delo in internacionalizacijo- iskanje zunanjih – evropskih virov financiranja- izboljšanje materialnih pogojev- izboljšati pedagoško delo- izboljšati koordinacijo dela na oddelku, povezovanje redno zaposlenih s pogodbeno zaposlenimi- postopno nadomeščanje pogodbenih učiteljev z redno zaposlenimi

Zahvale

Zahvaljujemo se vodstvu Filozofske fakultete za organizacijo in izpeljavo obiska, vsem sodelujočim v razgovorih za odprt in iskren dialog ter predstavnici NAKVISA za organizacijo celotnega postopka reakreditacije študijskega programa.

POROČILO O PODALJŠANJU AKREDITACIJE ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

NACIONALNA AGENCIJA RS
ZA KAKOVOST V VISOKEM ŠOLSTVU

Vlagatelj/i: Filozofska fakulteta, Univerza v Mariboru

Predlagatelj/i:

Študijski program/i: Geografija, univerzitetni dvopredmetni program

Datum obiska:

Prejeto	- 3 -07- 2015	Priloge
Sign.znak	Številka zadeve	Vredn.
219	6033-162	102574/15

Svet Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu je dne (vnesite datum) imenoval skupino strokovnjakov za presojo v postopku podaljšanja akreditacije študijskega programa, v sestavi:

predsednik(ca) dr. Dušan Krnel, Pedagoška fakulteta UL

član(ica) dr. Aleksandar Jakir, Filozofska fakulteta, vseučilišče v Splitu, Hrvaška

član(ica) Erazem Bohinc

Predstavnik(ca) agencije je bil(a): Martina Mravlja

Podpis predsednika(ce) skupine strokovnjakov: _____

Datum oddaje skupnega poročila agenciji: 2. 7. 2015

UVOD

Skupina strokovnjakov je sklep o imenovanju in gradivo za presojo prejela 2. 1. 2015, dodatna gradiva na prošnjo komisije pa še 18. 2. 2015 in 5.3. 2015. Obisk Filozofske fakultete UM je bil opravljen 12. in 13. marca in je potekal po urniku, ki je bil usklajen z vodstvom visokošolskega zavoda. Skupina strokovnjakov je na pripravljalnem sestanku, ki je potekal 11. marca uskladila priprave na obisk in kasneje pripravila skupno poročilo o zunanji evalvaciji.

1. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA

Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru ima v svojih dokumentih in na spletu jasno izraženo poslanstvo ter vizijo ustanove. Poslanstvo in vizija se v dokumentih delno prepletata in sta zapisana v precej posplošeni obliki v smislu izobraževanja v humanističnem duhu ter odkrivanja »poštene življenjske, raziskovalne in znanstvene resnice« oziroma »podporo človekovemu dostojanstvu in globalni pravičnosti, razvijanje kulture dialoga, strpnosti« itd. ter seveda izobraževanje strokovnjakov izbranih usmeritev. Tem splošnim usmeritvam sledi tudi zasnova študijskega programa Psihologija, kar se odraža v predmetniku in učnih načrtih posameznih predmetov. Program se v celoti izvaja v skladu s predmetnikom in učnimi načrti, glede na sproščeno in delovno vzdušje na fakulteti in na odnose med učitelji in študenti sklepamo, da fakulteta tudi v izvajanju programa uresničuje poslanstvo in sledi viziji »razvijanju kulture dialoga in strpnosti ter odkrivanju poštene življenjske, raziskovalne in znanstvene resnice«.

Od prve akreditacije programa leta 2007, kjer se je ugotavljala ustreznost ciljev in kompetenc, skladnost in konsistentnost predmetnika glede na študijske predmete in študijske obveznosti študentov, se program bistveno ni spreminjal (Izpis sklepov 34. reden seje senata Univerze v Mariboru) V letih od prve akreditacije pa se je kot posledica racionalizacije uvedlo nekaj sprememb: zmanjšanje kontaktnih ur, ki so jih kasneje ponovno povečali, spreminjanje seminarjev v seminarske vaje, posodabljanje literature, študentom prijaznejši pogoji za prehodnost, uskladili so predmetnik s predmetnikom druge študijske vezave, uvedli normative za izvajanje izbirnih predmetov, predmet Kartografija in GIS so razdelili v dva predmeta in sicer predmet Kartografija in predmet GIS, pri predmetu Statistika v geografiji so spremenili enega od načinov ocenjevanja znanja in sicer tako, da so namesto seminarske naloge uvedli kolokvij. Spremembe so vodile k posodabljanju in večji preglednosti vsebin in študijskih obveznosti ter zagotavljanju opredeljenih študijskih ciljev in kompetenc študentov. Spremembe je sprejel senat FF in senat UM. Na razvoj programa sklepamo tudi po dosežkih znanstveno raziskovalnega dela. Učitelji sodelujoči v programu so v času od prve akreditacije intenzivirali znanstveno raziskovalno delo na kar sklepamo po številu objav in po vključenosti v raziskovalne programe in projekte (Poročilo o samoevalvaciji 2013). Področja raziskovalnega dela podpirajo študijske vsebine in omogočajo njihovo posodabljanje (Bibliografija učiteljev in pregled projektov in raziskovalnih programov...). Učitelji so vključeni v raziskovalne projekte in programe. Na oddelku za geografijo po raziskovalnih uspehih izstopa Center za ekoremediacije. Oddelek za geografijo uspešno sodeluje z nacionalnimi in tujimi ustanovami. Izvajalci obveznih in izbirnih predmetov so ustrezno habilitirani visokošolski učitelji. (Seznam učiteljev in bibliografije), njihova pedagoška obremenitev je v okviru pravilnikov in dogovorov, ki veljajo na FF.

Opredeljeno število kontaktnih ur je trenutno v obsegu, ki je veljalo ob prvi akreditaciji. Realizacija kontaktnih ur je ocenjena na 100% (Samoevalvacijsko poročilo 2013). Ker je to dvopredmetni študijski program, so potencialne težave s prekrivanjem urnikov. Po zagotovilih študentov pa večjih prekrivanj ni, ali pa se je za nadomeščanje obveznosti mogoče dogovoriti z nosilci predmetov. Študenti imajo tedensko v povprečju 20 kontaktnih ur, ki pa so razporejen čez ves dan. V vmesnem času, ko študenti niso pri pouku imajo študenti možnost za individualno študijsko delo v čitalnici ali trenutno nezasedenih predavalnicah. Izmenjava študentov je pod zastavljenim ciljem 5% (delež študentov FF na gostovanju). Delo s tujimi študenti ni sistemsko urejeno (pedagoške obveznosti in vrednotenje dela).

Pedagoška praksa je primerno organizirana, le v Mariboru je zaznati zasičenost s študenti na praktičnem usposabljanju.

Prehodnost iz prvega v drugi letnih je nizka 64,%. Delno je to pripisati dvopredmetnim vezavam, kjer je na splošno prehodnost manjša. Sprejeto pa je bilo že vrsta ukrepov za izboljšanje prehodnosti in tudi za povečanje deleža diplomantov, ki je prav tako nizko Eden od

uspešnih ukrepov je promocija govornih ur (Samoevalvacijsko poročilo 2013). Vpis na študijski program je že leta stabilen v letniku je od 40 do 45 študentov. Na izboljšano kakovost študija naj bi vplival tudi dobro utečen sistem tutorstva. Študenti so vključeni v znanstveno raziskovalno delo (Center za ekoremediacije). Uspešni študentje pa naj bi se lažje vpeljali v raziskovalni delo tudi preko novega sistema demonstratorjev pri ključnih študijskih predmetih. Na ravni fakultete je bila izvedena raziskava o dejanski obremenitvi in primerjavi z ECTS. Ugotovljena je dovolj visoka stopnja skladnosti, tudi zato se program bistveno ni spreminjal (Samoevalvacijsko poročilo 2013). Ugotavljanje doseženih kompetenc fakulteta ugotavlja s pomočjo anketiranja diplomantov in ocene njihove zaposljivosti s strani delodajalcev. Obe oceni sta pozitivni, iz česar sklepamo na zadovoljivo stopnjo doseganja kompetenc v celotnem akreditacijskem obdobju (Samoevalvacijsko poročilo 2013). Dvopredmetni študijski program Geografija se izvaja v obliki rednega študija, za izredni študij ni zanimanja in zato že nekaj let ni bil razpisan.

Prednosti

- preglednost vsebin in študijskih obveznosti
- delujoč sistem tutorstva in demonstratorstva
- raziskovalni center in vključevanje študentov v raziskovalno delo

Priložnosti za izboljšanje

- izboljšati prehodnost
- dvig števila diplomantov
- uresničiti ukrepe za dvig kakovosti študijskega procesa (Predlog za reakreditacijo)

Neskladnosti

- Neskladnosti niso bile ugotovljene.

2. VPETOST V OKOLJE

Presojani študijski program FF UM izkazuje povezovanje zavoda z ožjim in širšim okoljem Republike Slovenije in njegovo prepoznavnost. Hkrati si zavod prizadeva za karseda intenzivno sodelovanje tudi na mednarodni ravni, predvsem z evropskimi državami. Kot ena ključnih organizacijskih enot FF UM, ki skrbi za vpetost v okolje je Mednarodna pisarna FF UM, ki v okviru različnih mednarodnih programov s tujimi institucijami sodeluje na področju humanističnih, družboslovnih in pedagoških ved; npr. program mobilnosti Erasmus, CEEPUS ipd.

Skupina strokovnjakov je na obisku zaznala, da si FF UM v okviru študijskih programov prizadeva k razvijanju in doseganju kompetenc študentov, ki bodo širše uporabne (t.i. počezne kompetence) in bodo diplomantom omogočile zaposlitvene možnosti tako na gospodarskem kot tudi na negospodarskem področju, saj gre vsaj pri presojanih programih večinoma za manj iskane kadre na trgu dela.

Zelo pomembno v tem kontekstu je delo kariernih centrov. Pred kratkim so aktivnosti na področju delovanja tega centra prešle na delovne obveznosti Službe za študijske zadeve FF UM, ki aktivnosti Kariernega centra FF UM izvaja v sodelovanju s Kariernim centrom Univerze v Mariboru. Karierni center UM v sodelovanju s Kariernim centrom FF UM poleg kontinuiranega kariernega svetovanja študentom, ki ga izvaja karierna svetovalka nudi še izvedbo ostalih dodatnih aktivnosti za študente in diplomante, kot npr. delavnice in predavanja, strokovne ekskurzije oziroma obiske potencialnih delodajalcev ter obvešča o zaposlitvenih možnostih.

FF UM v dokumentaciji navaja podatke Zavoda za zaposlovanje o potrebah za izobrazbene profile presojanih študijskih programov, a ti podatki pogosto ne kažejo realnega stanja. Temu botruje več razlogov – mdr. neustrezna metodologija, nezaposljivost diplomantov po prvi stopnji in deloma zaradi širših kompetenc, ki jih imajo diplomanti, njihove širše zaposlitvene možnosti.

Skupina strokovnjakov podpira namere o vzpostavitvi boljše delujoče alumni organizacije, ki je sicer formalno ustanovljena, vendar je njeno delovanje okrnjeno. FF UM naj razmisli o ustanovitvi oddelčnih alumni organizacij, ki bi omogočile boljši pretok informacij med diplomanti programov ter študenti.

FF UM je v preteklosti razvila aktivno povezovanje in sodelovanje z lokalnim in regionalnim okoljem. Ponudba FF UM, ki je namenjena sodelovanju z okoljem, je zbrana in predstavljena v Katalogu ponudbe centrov in oddelkov FF UM, ki je dostopen na spletu. Programe so pripravili Mednarodni center za ekoremediacije, Center za vseživljenjsko izobraževanje, Center za antrozoologijo Humanima, Oddelek za germanistiko, Oddelek za filozofijo, Oddelek za slovanske jezike in književnosti, Oddelek za prevodoslovje, Center za informacijske, komunikacijske in interaktivne tehnologije (IKIT). V Katalogu je objavljenih več kot 50 programov, ki so prvenstveno namenjeni izobraževalnim ustanovam, občinam, društvom in drugim. V Katalog, so vključena naslednja vsebinska področja: Center za vseživljenjsko izobraževanje, Mednarodni center za ekoremediacije, Center za antrozoologijo humanima, Center za informacijske, komunikacijske in interaktivne tehnologije (IKIT), Oddelek za germanistiko, Oddelek za filozofijo, Oddelek za slovanske jezike in književnosti ter Oddelek za prevodoslovje. Kljub temu FF UM in njen Center za vseživljenjsko izobraževanje v svoji kritični samorefleksiji izpostavi določene slabosti, kot npr., da v študijskem letu 2013/2014 niso izvedli nobenega od napovedanih dvanajstih posodobitvenih programov.

Vsakoletno FF UM organizira tudi Teden odprtih vrat ter obiske po srednjih šolah, kjer izvede predstavitev ponudbe študijskih programov, hkrati pa se udeležuje tudi mednarodnih prireditev in sejmov.

V Komisijo za ocenjevanje kakovosti in pripravo letnih samoevalvacijskih poročil so vključeni predstavniki visokošolskih učiteljev, strokovnih delavcev in študentov, ne pa tudi zunanjih deležnikov, kar skupina strokovnjakov vidi kot še dodatno možnost za razvoj in nadgrajevanja sodelovanja z okoljem.

Prednosti

- odprtost FF UM za morebitno povezovanje z okoljem

Priložnosti za izboljšanje

- še večji poudarek na razvijanju in doseganju splošnih kompetenc
- vzpostavitev delujoče alumni organizacije, ki bi omogočila pretok izkušenj diplomantov in izboljšala povezovanje fakultete z okoljem
- večja vključitev zunanjih deležnikov v oblikovanje študijskih programov
- nadaljevanje razvijanja programov za vseživljenjsko učenje
- študentom omogočiti več možnosti za praktično izobraževanje

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

3. DELOVANJE VISOKOŠOLSKEGA ZAVODA

Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru ima v svojih dokumentih in na spletu jasno izraženo poslanstvo ter vizijo ustanove. Oba poslanstvo in vizija se v dokumentih delno prepletata in sta zapisana v precej posplošeni obliki v smislu izobraževanja v humanističnem duhu ter odkrivanja »poštene življenjske, raziskovalne in znanstvene resnice« oziroma »podpore človekovemu dostojanstvu in globalni pravičnosti, razvijanje kulture dialoga, strpnosti« itd. V zapisanem se sluti bolj poslanstvo in manj vizija, ki naj bi izražala sicer daljnoročne pa vendar uresničljive cilje. Težava je tudi v tem, da se tako opredeljene vizije in poslanstvo dolgoročen proces, ki se soustvarja v celotnem telesu fakultete v daljšem časovnem obdobju ter, da je njihovo uresničevanje odvisno ne le od politike in vodstva, ampak vrste dejavnikov in odnosov v vsakdanjem življenju fakultete. Zato se poslanstvo in vizija realizirata le, če se z njima identificirajo vsi: učitelji, sodelavci, študenti in drugi delavci fakultete.

Vizijo in poslanstvo dopolnjuje podrobno izdelan strateški načrt Filozofske fakultete UM. Dolgoročni cilji usmerjajo področje izobraževanja, raziskovanja, mednarodno dejavnost, knjižnično dejavnost, investicije in vzdrževanje ter kadrovske politike. Poleg ciljev vključuje strateški načrt tudi strategije za njihovo uresničevanje, kar je dobra osnova tudi za zasledovanje kakovosti. Zagotavljanje kakovosti je v strateškem načrtu posebej poudarjeno in zajema področja študentov, materialnih pogojev, kadrov, študija in poučevanja, internacionalizacijo in raziskovalno in razvojno delo. »Strategija« opredeljuje predvsem kazalnike spremljanja razvoja kakovosti. Tako iz dokumentov kot iz razgovorov je mogoče razbrati težnjo po odličnosti ne le doma, temveč tudi v mednarodnem prostoru, zavedanje pomena Filozofske fakultete za regijo (ideja pozitivnega regionalizma) in globljega pomena študija humanističnih ved. Močno prisotna so tudi prizadevanja po uveljavitvi humanističnih študijskih smeri znotraj tradicionalno naravoslovno-tehnološke univerze.

Organizacijska shema fakultete je postavljena skladno s statutom Univerze v Mariboru in sledi sorodnim ustanovam v državi. Določene so pristojnosti in odgovornosti zaposlenih. S statutom opredeljen del obveznosti učiteljev sodelavcev in raziskovalcev je tudi sodelovanje pri upravljanju fakultete. S sodelovanjem v senatu, različnih komisijah ali v okviru oddelkov in kateder imajo učitelji, sodelavci in raziskovalci možnost za sooblikovanje ciljev razvoja, strategij uresničevanja in določanja oblik zasledovanja in razvoja zagotavljanja kakovosti. Vodstvo ima dober pregled nad vsemi dejavnostmi zavoda, dejavnosti spodbuja, vodi in usmerja. Iz obširne dokumentacije, ki jo je prejela komisija lahko sklepamo, da je delovanje fakultete transparentno, da se dogodki ustrezno dokumentirajo in dokumenti arhivirajo. Pri ravnanju z dokumenti upoštevajo zakonodajo in notranje pravilnike (krogotok dokumentov). Poskrbljeno je za dosledno evidentiranje in sledenje dejavnostim.

V zadnjem akreditacijskem obdobju je zavod prešel nekaj zapletov in trenj med vodstvom in delom zaposlenih. Trenja in nesporazumi so bili predvsem posledica ostrih varčevalnih ukrepov in s tem prerazporeditev zaposlenih, povečanje delovnih obveznosti, upokojevanje in drugo. Po zagotovilu vodstva se je po nekaj kriznih letih delovanje stabiliziralo, sodelujoči so ukrepe sprejeli in uredili odnosi med sodelujočimi in vodstvom. Kot posledica teh ukrepov se je FF izvlekla iz večletne finančne stiske.

Študenti so skladno s statutom zastopani v različnih organih Fakultete (akademski zbor, senat, komisije). Svoj del pri sooblikovanju študijskih in drugih aktivnosti, v katerih so udeleženi študenti pa lahko prispevajo tudi preko študentskega sveta. Iz vrst študentov izhaja tudi prodekan za študentska vprašanja, ki je član poslovodnega odbora FF. Tako so študenti na Fakulteti soudeleženi pri oblikovanju procesov, ki vplivajo na izobraževanje, in imajo možnost izražanja svojih mnenj.

Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru ima po veljavni zakonodaji in spremljajočih aktih trenutno dovolj učiteljev in sodelavcev za realizacijo izobraževanja, kadeer je tudi ustrezno usposobljen, kar zagotavljajo habilitacijska merila. Upoštevajoč, da je del kadrov preobremenjen, del obveznosti pa zapolnjujejo z zunanjimi izvajalci, ima lahko oboje negativne posledice na kvaliteto študija in na raziskovalno dejavnost, kar opozarjajo v Samoevalvacijskem poročilu. Zaradi upokojevanja in omejevanja zaposlovanja in posledično zaposlovanja zunanjih sodelavcev, je otežena koordinacija izvajanja programov. Večje število zunanjih sodelavce pa tudi slabi pripadnost in povezovanje sodelujočih pri doseganju skupnih ciljev.

Materialni pogoji omogočajo različne oblike izvajanja študija, v zadnjem akreditacijskem obdobju se uspeli urediti nekaj novih prostorov (raziskovalni laboratorij na psihologiji računalniško opremljena učilnica za prevajalstvo) ter opremiti z IKT vse predavalnice. Večino sredstev so prispevali zunanji sponzorji.

Kljub zaostrenim pogojem dela je na FF zaznati skrb in odgovornost do znanstveno-raziskovalnega dela. Učitelji-raziskovalci so vključeni v pet programskih skupin in večje število projektov ARRS-a. Za približno polovico programov in projektov so nosilci iz FF. Nekateri oddelki izstopajo po raziskovalni odličnosti in sodijo tudi v vrh znanstveno-raziskovalnega dela celotne UM. Raziskovalci izsledke svojega dela v veliki meri vnašajo v pedagoški proces, kar je tudi dokaz za dobro ujemanje raziskovalnega področja s študijskimi vsebinami. FF spodbuja uvajanje študentov v raziskovalno delo, kolikor je to na prvi študijski stopnji po programu omogočeno. Uvajanje projekta študentov demonstratorjev, kjer so ti predvsem vključeni v tekoče raziskovalne projekte, pa je dober zgled za uresničevanje tega pomembnega cilja.

Prednosti

- vizija in poslanstvo, ki sta jasno opredeljena in prevzeta s strani učiteljev in drugih delavcev,
- visoka stopnja pripadnosti fakultete,
- težnja po odličnosti, v pedagoškem in raziskovalnem delu
- zavedanje slabosti in hkrati iskanje njihovih rešitev,
- skrb za kakovost, delo komisije za kakovost
- vpetost v regijo in mednarodni prostor.

Priložnosti za izboljšave

- izkoristiti vse priložnosti za uveljavitev in utrditev položaja FF v okviru razvoja mesta, regije in države
- pomlajevanje kadrov in uravnoteženje delovnih obremenitev
- uresničevanje zamisli o akademsko-podjetniški povezavi
- intenzivirati raziskovalno delo in internacionalizacijo
- iskanje zunanjih – evropskih virov financiranja
- izboljšanje materialnih pogojev

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

4. KADRI

Postopki izbire, imenovanja in napredovanja visokošolskih učiteljev in sodelavcev ter znanstvenih delavcev in sodelavcev so določeni z Zakonom o visokem šolstvu ter z akti Univerze v Mariboru. Zakon o visokem šolstvu zahteva mednarodno primerljivost meril. Merila za izvolitev so dostopna na spletni strani Univerze v Mariboru. FF UM je sprejela tudi lastne dodatne kriterije za postopke habilitiranja, ki pa jih po maju leta 2013 ni več uporabljala. Evidenca o izvolitvah kadrov se na FF vodi od njene ustanovitve 1.1. 2007 dalje. Habilitiranje teče po ustaljenem postopku hitro in ažurno (Samoevalvacijsko poročilo 2013). Strokovno oziroma znanstveno rast učiteljev in sodelavcev zagotavlja sistem izvolitev za določeno obdobje, ki je sistematiziran na ravni Univerze v Mariboru.

Na programu Geografija deluje 9 visokošolskih učiteljev in asistentov (2 redna profesorja, 1 izredni profesor, 4 docenti in 2 asistenta), osem od njih je redno zaposlenih na FF, vsi imajo veljavno izvolitev.

Delovne obremenitve namenjene izobraževalnim in raziskovalnim dejavnostim določa pogodba o zaposlitvi. Delovna obremenitev visokošolskih učiteljev in sodelavcev s pedagoškim, znanstveno-raziskovalnim in drugim delom je urejena s Pravilnikom o plačah in drugih prejemkih iz rednega delovnega razmerja ter o izplačilih in drugih prejemkih iz pogodbenega razmerja na Filozofski fakulteti. Povezovanje izobraževalnega, znanstvenoraziskovalnega in sodelovanja pri vodenju fakultete je vidno iz pogodb o zaposlitvi, študijskih programov, pregleda raziskovalnih programov in projektov, članstva v odborih komisijah in v organih FF. Zaradi upoštevanja omejitev pri zaposlovanju in finančne stiske UM so bila sprejeta dodatna merila za vrednotenje dela. Ukrepi, ki sledijo tem merilom pa naj bi imeli negativne učinke na kakovost študija in na raziskovalno delo učiteljev in sodelavcev. Zaradi tega je raziskovalno delo, vsaj dela učiteljev in asistentov usmerjeno le v zagotavljanje habilitacijskih pogojev. (Samoevalvacijsko poročilo 2013). Pedagoška obremenitev je pogosto ovira tudi pri gostovanjih in izmenjavah učiteljev s tujimi učitelji. To je tudi eden od vzrokov, da se učitelji FF težko odločijo za gostovanje v tujini, čeprav se zavedajo prednosti in koristi izmenjav. Vodstvo evidentira in spremlja obremenitev posameznega visokošolskega učitelja/visokošolskega sodelavca za tekoče študijsko leto, s čimer skrbi za primerno porazdelitev obremenitve posameznikov s pedagoškim, raziskovalnim ter drugim delom znotraj in izven matične fakultete. Kljub temu so nekateri učitelji preobremenjeni (Samoevalvacijsko poročilo 2013).

Pedagoško uspešnost merijo s študentskimi anketami. V samoevalvacijskem poročilu so pregledno podane ocene za štiriletno obdobje za vsakega učitelja in sodelavca. Izdelan je tudi ocena po oddelkih. Oddelek za Geografijo je uvrščen v skupino z najnižjo oceno pod 1,2. Povprečje za FF je 1,4. Ukrepe za izboljšanje pripravi študijska komisija, dekan pa opravi razgovore z najslabše in najbolje ocenjenimi učitelji in sprejme ustrezne ukrepe. Slaba ocena naj bi izvirala tudi iz preobremenitev, izvajanju večjega števila predmetov in letnih sprememb študijskega programa. Razmerje med študenti in učitelji in asistenti na programu je primerno in omogoča kakovosten študij.

Postopki izbire upravnih in strokovno-tehničnih delavcev so predpisani in javni ter se izvajajo skladno z veljavno zakonodajo, Kadrovskim priročnikom UM (izdaja 1.0, 21.12.2007). Napredovanje delavcev je podrobno opredeljeno s Pravilnikom o napredovanju na delovnem mestu UM (veljaven od 27.5.1999).

Po letu 2012 z uveljavitvijo Zakona o uravnoteženju javnih financ so se pojavile spremembe, ki v veliki meri vplivajo na kadrovsko strukturo in delo tako pedagoških kot nepedagoških delavcev. Število pedagoških delavcev je FF uspela ohraniti v okviru, ki je veljal pred ZUJF. Upokojitve rešujejo z uvajanjem pogodbenih delavcev in s povečanjem obremenitev zaposlenih. Precej pa se je znižalo število nepedagoških delavcev (od leta 2010 do 2013 za 12). Zmanjšanje števila zaposlenih nepedagoških delavcev rešujejo z reorganizacijo in prerazporeditvijo dela.

V skladu s Kolektivno pogodbo za dejavnost VIZ v RS ter Statutom UM, naj bi FF omogoča vseživljenjsko izobraževanje in strokovni razvoj, kar pa je po uvedbi ZUJF precej okrnjeno. Izvaja se predvsem nujno izobraževanje, ki je potrebno za izvajanje vseh treh stopenj bolonjskega študija, na primer usposabljanje za uporabo računalniških sistemov UM. prepoved napredovanja in nagrajevanje delovne uspešnosti pav tako negativno vpliva na razpoloženje in odnos do dela zaposlenih.

Dostop do svetovanja pri razvoju kariere upravnih in strokovno-tehničnih delavcev je minimalno prisoten v obliki neformalnih razgovorov. Anketiranje zaposlenih kaže, da so zaposleni dobro seznanjeni s cilji FF, dobro je tudi boljše ocenjena avtonomnost in informiranost zaposlenih (Samoevalvacijsko poročilo 12/2013). Slabo pa so ocenjeni odnosi med zaposlenimi, ocenjevanje uspešnosti ter možnost in jasnost kriterijev za napredovanje. Vodstvo upošteva pobude in ideje ter spodbuja realizacijo predlogov. Prizadevnost celotne ekipe in podpora vodstva FF omogočata razvoj dodatne tržne ponudbe CVI.

Prednosti

- izstopanje nekaterih učiteljev po znanstveni uspešnosti
- delovaje raziskovalnega centra za ekoremediacija in vključevanje v študentov v raziskovalno delo
- majhen kolektiv
- primerna kadrovska struktura glede na nazive

Priložnosti za izboljšanje

- izboljšanje pedagoškega dela
- izboljšati znanstveno uspešnost celotne skupine
- uravnotežiti pedagoške in druge obveznosti.

Neskladnosti

Nejasen status enega od učiteljev.

5. ŠTUDENTI

Dodiplomski študenti dvodisciplinarnega programa Geografija so izrazili zadovoljstvo s študijskim programom. Program ocenjujejo kot dobro zasnovan, vendar prihaja do težav pri usklajevanju urnikov in izpitov, ki pa se odpravljajo po najboljših možnih močeh. Študijske vsebine se ne podvajajo temveč se nadgrajujejo, tj. so dobro vertikalno povezane. Izpostavili pa so, da je v zadnjem semestru (6. semester) preveč obveznosti, saj morajo poleg priprave dveh diplomskih seminarskih nalog, opraviti tudi izpite. Študenti so prav tako pohvalili odzivnost in pripravljenost pomagati akademskega kadra. Skupina strokovnjakov je na obisku FF UM prepoznala dobro seznanjenost študentov s konceptom doseganja učnih izidov (ang. learning outcomes) in pa na študenta osredotočenega poučevanja in učenja (ang. student-centered teaching and learning).

Študente Geografije se poskuša kar se da redno vključevati v projektno delo, vendar se je to v zadnjih letih v primerjavi s prejšnjimi zmanjšalo. Študente geografije se v znanstveno-raziskovalno delo vključuje primarno predvsem v povezavi z izvedbo in organizacijo terenskih vaj ter vsakoletnih raziskovalnih taborov. Redno tudi sodelujejo pri strokovnih aktivnostih Mednarodnega centra za ekoremediacije, ki ga vodi članica Oddelka za geografijo FF UM.

Na ravni celotne Filozofske fakultete se je na pobudo študentov (študentskega sveta) uvedel t.i. sistem demonstratorstva (ureja ga Pravilnik o demonstratorstvu), pri čemer pa gre v prvi vrsti za sodelovanje mentorjev (akademski kader) s študenti, ki so izkazali interes za sodelovanje in pomoč pri znanstvenoraziskovalnem delu svojih mentorjev. S tem se študentom omogoči pridobivanje izkušenj iz izbranega strokovnega področja. Sam sistem demonstratorstva sicer omogoča tudi vključevanje študentov pri hospitaciji pri predavanjih in vajah, vendar je ta oblika uporabljena manj pogosto.

Študenti so o dogajanju na FF UM dobro seznanjeni. Študente o priložnostih za sodelovanje obvešča študentski svet prek dobro osvežene in z informacijami bogate spletne strani ter prav tako preko sistema tutorstva. Na FF UM izvajajo vstopno, vsebinsko in izstopno tutorstvo, ki vključuje tako akademski kader, kakor tudi študente. Za koordinacijo sta zadolžena vodja tutorjev učiteljev in vodja tutorjev študentov. Njihove primarne naloge so pomagati študentom pri vključevanju v študijski proces in jim pomagati pri posameznih študijskih predmetih, hkrati pa tudi izboljševanje informiranosti študentov o delovanju FF UM, priložnostih za vključevanje v obštidjske dejavnosti in v znanstvenoraziskovalno delo.

Na FF UM so za ustrezno informiranost študentov zadolžene tudi podporne službe. Uporabniki njihovih storitev (študenti) so izrazili zadovoljstvo z njihovim delom. Na fakulteti deluje Mednarodna pisarna, ki študente seznanja s priložnostmi za pridobivanje mednarodnih izkušenj. Za sodelovanje v programih študijskih izmenjav se študenti odločajo v relativno majhnem številu, čemer botruje predvsem dejstvo, da gre za dvodisciplinarni program, kjer je uskladitev predmetnikov še toliko težja.

Ena od bolj administrativnih ovir, ki so jih študenti izpostavili kot nepotrebne je tudi postopek priprave študijskega sporazuma (ang. Learning agreement). Študenti se morajo za opravljanje predmeta dogovarjati z vsakim nosilcem predmeta posebej, kar je časovno potraten postopek, ki bi bil lahko skrajšan, če bi bil za to na npr. nivoju oddelku pristojna le ena oseba.

Odstotek diplomantov je relativno nizek, čemur botruje več faktorjev. FF UM si prizadeva, da bi v prihodnosti ta odstotek zrastel, vendar gre za dolgoročen proces. Eden od aktivnih ukrepov je tudi to, da so študente starih predbolonjskih programov povabili k zaključku študija, saj bodo v nasprotnem primeru njihove do sedaj že opravljene obveznosti zastarale.

Skupina strokovnjakov podpira namere o vzpostavitvi boljše delujoče alumni organizacije, ki je sicer formalno ustanovljena, vendar je njeno delovanje okrnjeno. FF UM naj razmisli o ustanovitvi oddelčnih alumni organizacij, ki bi omogočile boljši pretok informacij med diplomanti programov ter študenti. O zaposlitvenih možnostih študente obvešča Karierni Center FF UM, ki med diplomanti opravlja tudi anketiranje.

Prednosti

- zadovoljstvo študentov z akademskim kadrom ter delovanjem podpornih služb
- delovanje sistema tutorstva
- vključevanje študentov v znanstveno-raziskovalno delo preko sistema demonstratorstva
- organiziranost in aktivno delovanje študentskega sveta ter dobro osvežena in delujoča spletna stran študentskega sveta

Priložnosti za izboljšanje

- vzpostavitev delujoče alumni organizacije, ki bi omogočila pretok izkušenj diplomantov programov ter izboljšala povezovanje fakultete in konkretnih oddelkov z okoljem
- dodatno spodbujati študente pavzerje k zaključku študija
- omogočiti boljše pogoje študentom za udeležbo v programih mednarodnih študijskih izmenjav s skrajševanjem administrativnih postopkov sklepanja študijskih sporazumov
- uvesti ukrepe za odpravo prekrivanja predavanj in izpitov

Neskladnosti

Neskladnosti skupina strokovnjakov ni ugotovila.

6. MATERIALNE RAZMERE

Materialni pogoji:

Filozofska fakulteta UM ima primerne materialne pogoje za izvajanje študijskega programa. FF razpolaga z ustreznimi prostori in sodobno informacijsko komunikacijsko tehnologijo, kije v pomoč študentom in predavateljem pri opravljanju pedagoškega in znanstveno raziskovalnega dela. Število računalnikov, ki so prosto na voljo študentom je primerno, vendar pa je ena sama računalniška učilnica na tako velikem zavodu glede na število programov premalo.

Fakulteta razpolaga tudi z lastno čitalnico in knjižnico, vpisano v razvid knjižnic, ki deluje v okviru knjižničnega sistema COBISS, kjer se izmenjuje gradivo z ostalimi slovenskimi knjižnicami. Knjižnica FF zagotavlja ustrezno knjižnično-informacijsko podporo pedagoškemu in raziskovalnemu delu in dostop do obvezne in priporočljive študijske literature.

Prostori za podporne službe in upravljanje FF so primerni ter ločeni od študijskih prostorov. Število kabinetov za učitelje in asistente je premajhno, zato nimajo vsi primernih pogojev za študijsko in raziskovalno delo na FF in to opravljajo doma. V preteklem akreditacijskem obdobju je FF pridobila nekaj izvenproračunskih sredstev in z njimi opremila raziskovalna laboratorija (psihologija) ter učilnico za študij prevajalstva. FF si stavbo deli še z dvema fakultetama, zato so potrebni prenove zlasti nekateri skupni prostori (WC-ji, skupne večje predavalnice...). Študenti pogrešajo več skupnih prostorov za druženje in študij izven študijskega urnika ter brezžične povezave z internetom v večjem delu stavbe.

Fakulteta zagotavlja enakovredne možnosti študija študentom s posebnimi potrebami upoštevanjem njihovih specifičnih potreb pri izvajanju študijskih programov. Uporaba skupnih prostorov in možnost gibanja po stavbi je prilagojena študentom s posebnimi potrebami.

Viri financiranja so v celoti zagotovljeni vsaj za obdobje reakreditacije in sicer iz naslova plačila šolnine izrednih študentov, vpisnine, pridobljenih sredstev s strani MVŠZK, prispevkov ustanoviteljev ter tržne dejavnosti fakultete. Visokošolski zavod ima sklenjene tudi pogodbe za financiranje znanstvenega, raziskovalnega in strokovnega dela. Sredstva, namenjena za izobraževalno oziroma študijsko, znanstveno, raziskovalno, umetniško oziroma strokovno delo, so gospodarno načrtovana in učinkovito razporejena. FF v vlogi obrazloži predvidene stroške za izvajanje študijskega programa in vire financiranja, vendar pa bi kazalo opozoriti na veliko

odvisnost zavoda od enega vira financiranja, in sicer iz proračunskih sredstev. Trenutno fakulteta izkazuje stabilno in pozitivno finančno stanje, vendar grede skoraj vsa sredstva (nad 90%) za izplačila dela. Možnost izboljšave v tem smislu, bi bilo iskanje virov financiranja na drugih področjih predvsem pri izvajanju raziskovalnega dela v gospodarstvu in negospodarstvu ter sredstva iz programov EU.

prednosti

- izboljšanje prostorskih pogojev
- opremljenost z IKT
- prilagoditve za študente s posebnimi potrebami
- dostopnost do študijskih gradiv

možnosti za izboljšave

- iskanje dodatnih finančnih virov (programi EU), sodelovanje z gospodarstvom,...
- sistemska skrb za vzdrževanje in vlaganje v obstoječe prostore
- širjenje omrežja brezžičnega interneta
- zagotavljanje pogojev za delo vseh vis. učiteljev in sodelavcev.
- zagotavljanje prostorov za individualno delo študentov
- podaljšati čas odprtosti knjižnice

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

7. ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI

V Komisijo za ocenjevanje kakovosti in pripravo letnih samoevalvacijskih poročil so vključeni predstavniki visokošolskih učiteljev, strokovnih delavcev in študentov, ne pa tudi zunanjih deležnikov. Člani komisije sodelujejo pri zbiranju podatkov za pripravo, kot tudi pripravi končnega samoevalvacijskega poročila. Samoevalvacijsko poročilo je sicer zelo obsežno, saj obsega več kot 200 strani, od tega več kot 160 strani poročila, preostanek pa so podatki o posameznih študijskih programih. Zaradi večje preglednosti bi kazalo samoevalvacijsko poročilo primerno skržiti (abstrahirati).

Anketiranje študentov poteka elektronsko na nivoju članov pedagoškega kadra in predmetov. Reševanje anket je obvezno, študenti pa v splošnem razumejo njihov namen. Na nivoju UM se izvaja tudi enotna Anketa o zadovoljstvu s študijem (obvezno izpolnjevanje pred izdajo potrdila o pridobljenem nazivu) in Anketa o zaposljivosti in zaposlenosti diplomantov (izvaja se periodično). Anketna vprašanja preverjajo tudi nivo doseganja navedenih splošnih in predmetno-specifičnih kompetenc za posamezne študijske programe. Statistična obdelava anket se opravi na centralnem nivoju, kjer pa FF poroča o slabo razvitem poročanju oz. sodelovanju s centralnim nivojem (Center za razvoj kakovosti), ki bi v prihodnosti lahko bilo okrepljeno. Zaradi racionalizacije je bila ukinjena Služba za sledljivost študentov.

Z najboljše in najslabše ocenjenimi člani pedagoškega kadra sta dekan FF UM in prodekan študent opravila razgovor na podlagi katerega sta pripravila Poročilo o opravljenih razgovorih z najbolje in najslabše ocenjenimi profesorji, ki je v celoti vključeno v samoevalvacijsko poročilo. Poročilo na kratko povzema razloge, ki so jih člani pedagoškega kadra navedli kot razloge za nizko anketno oceno. Razgovor je služil tudi prenašanju dobrih praks, ki jih uporabljajo najbolje ocenjeni posamezniki – zadnjega sestanka, ki je potekal konec meseca decembra 2014, se je namreč udeležilo tudi 6 najbolje ocenjenih članov pedagoškega kadra. Poleg tega so bili na podlagi razgovora sprejeli tudi ukrepe za izboljšanje kakovosti pedagoškega dela na FF UM, ki zajemajo še intenzivnejše osveščanje vseh članov pedagoškega kadra o dobrih praksah, podeljevanje priznanj za najbolje ocenjene ter upoštevanje ocene študentov pri letni delovni uspešnosti. Ob tem so bile izpostavljene tudi pomanjkljivosti študentske ankete, ki naj bi bile v prihodnosti odpravljene.

Na FF UM se izvajajo tudi ocenjevanje ter preverjanje zadovoljstva uporabnikov oz. zaposlenih za delo referata za študentske zadeve, knjižnične storitve, tutorje in zaposlene na FF UM. Anketa se izvaja tudi med zaposlenimi, pri kateri so v zadnjih dveh letih opazili povečevanje števila prejetih odgovorov.

Na institucionalnem nivoju FF UM bi kazalo razmisliti o uvedbi vprašalnikov, ki bi se nanašali na pridobivanje povratne informacije prihajajočih študentov na izmenjavi.

Prednosti

- opravljanje razgovorov z najbolje in najslabše ocenjenimi profesorji, ki služi tudi kot medij za širjenje dobrih praks.
- sklenjen krog zagotavljanja kakovosti, kjer študenti prejmejo povratno informacijo
- ocenjevanje ter preverjanje zadovoljstva uporabnikov oz. zaposlenih je vpeljano tudi za delo referata za študentske zadeve, knjižnične storitve, tutorje in zaposlene na FF UM
- dosledno implementiranje sprememb
- informativnost samoevalvacijskega poročila

Priložnosti za izboljšanje

- nadalje intenzivno osveščati vse deležnike o pomenu zagotavljanja kulture kakovosti in izpolnjevanja vprašalnikov (zlasti študenti)
- podpiramo ukrep, ki je predviden glede razširitve nabora vprašanj pri predmetno-specifičnih anketah glede pridobljenih kompetenc študentov
- pridobivanje povratne informacije glede zadovoljstva s študijem prihajajočih študentov (npr. Erasmus)
- vključitev predstavnikov zunanjih deležnikov v komisijo za zagotavljanje kakovosti
- okrepiti in razviti sodelovanje s Centrom za razvoj kakovosti UM
- zaradi večje preglednosti skrčiti (abstrahirati) samoevalvacijsko poročilo, ki sedaj šteje več kot 200 strani
- razmisliti o uvedbi vprašalnikov namenjenih prihajajočim študentom na izmenjavi.

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

POVZETEK

Študijski program je v okolju dobro sprejet. Vpis je stabilen, vpisujejo se študenti, ki so za študij motivirani, kar se odraža na prehodnosti in v študijskih rezultatih. Od prve akreditacije se je program deloma spremenil, spremembe so utemeljene in vodijo k posodabljanju in večji preglednosti vsebin in študijskih obveznosti ter zagotavljanju večje prehodnosti in doseganju opredeljenih študijskih ciljev in kompetenc študentov, kar potrjujejo tudi delodajalci. Izvajanje programa je v skladu s predmetnikom in učnimi načrti ter se realizira v celoti. Za izredni študij je vse manj zanimanja in že nekaj let ni bil razpisan. Posledica racionalizacije in spremenjenih meril za vrednotenje obremenitev je nadobremenitev znatnega dela visokošolskih učiteljev in asistentov. Vse to potencialno ogroža kakovost študija, predstavlja oviro za raziskovalno delo in onemogoča pomlajanje kadrovske strukture. Program izvaja razmeroma majhen kolektiv z primerno kadrovsko strukturo. Vsi sodelujoči v študijskem programu imajo veljavno in ustrezno izvolitev v naziv. Kljub visokim pedagoškim obremenitvam vzdržujejo primerno raven raziskovalnega dela in mednarodnega sodelovanja ter izsledke svojega znanstvenega dela sproti vnašajo v študijski program. Študijski program letno posodablja, ob tem upoštevajo tudi težnje študentov in jih s sprejetimi spremembami tekoče seznanjajo. Relativno majhno število študentov omogoča dobre stike med študenti samimi in med študenti in učitelji ter asistenti. Izvajanje programa dobro podpira sistem tutorstva in novo uvedeni sistem demonstratorjev. Preko alumni kluba potekajo tudi dejavnosti za ohranjanje stikov z diplomanti FF. Vse več učiteljev izvaja lastne evalvacije študijskih predmetov. Redno se izvajajo študentske ankete. Rezultati anket so vse bolj objektivni kazalec pedagoškega dela in se tako tudi vrednotijo.

Prednosti in priložnosti za izboljšanje

Prednosti	Priložnosti za za izboljšanje
<ul style="list-style-type: none"> - demokratični odnosi na oddelku - preglednost vsebin in študijskih obveznosti - delujoč sistem tutorstva in demonstratorstva - raziskovalni center in vključevanje študentov v raziskovalno delo - vizija in poslanstvo, ki sta jasno opredeljena in prevzeta s strani učiteljev in drugih delavcev, - skrb za kakovost, delo komisije za kakovost - vpetost v regijo in mednarodni prostor. - izstopanje nekaterih učiteljev po znanstveni uspešnosti - majhen kolektiv - primerna kadrovska struktura glede na nazive 	<ul style="list-style-type: none"> - izboljšati prehodnost - dvig števila diplomantov - uresničiti ukrepe za dvig kakovosti študijskega procesa (Predlog za reakreditacijo) - izkoristiti vse priložnosti za uveljavitev in utrditev položaja FF v okviru razvoja mesta, regije in države - uresničevanje zamisli o akademsko-podjetniški povezavi - intenzivirati raziskovalno delo in internacionalizacijo - iskanje zunanjih – evropskih virov financiranja - izboljšanje materialnih pogojev - izboljšanje pedagoškega dela - uravnotežiti pedagoške in druge obveznosti. - sistemska skrb za vzdrževanje in vlaganje v obstoječe prostore

Zahvale

Zahvaljujemo se vodstvu Filozofske fakultete za organizacijo in izpeljavo obiska, vsem sodelujočim v razgovorih za odprt in iskren dialog ter predstavnici NAKVISA za organizacijo celotnega postopka reakreditacije študijskega programa.

NACIONALNA AGENCIJA RS
POROČILO O PODALJŠANJU AKREDITACIJE ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA V VISOKEM ŠOLSTVU

Vlagatelj/i: Filozofska fakulteta, Univerza v Mariboru

Predlagatelj/i:

Študijski program/i: Pedagogika, univerzitetni dvopredmetni program

Datum obiska:

Prejeto	- 3 -07- 2015	Priloge
Sign.znak	Številka zadeve:	Vredn.:
219	6033-162/2014/19	

Svet Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu je dne (*vnesite datum*) imenoval skupino strokovnjakov za presojo v postopku podaljšanja akreditacije študijskega programa, v sestavi:

predsednik(ca) dr. Dušan Krnel, Pedagoška fakulteta UL

član(ica) dr. Aleksandar Jakir, Filozofska fakulteta, Vseučilišče v Splitu, Hrvaška

član(ica) Erazem Bohinc

Predstavnik(ca) agencije je bil(a): Martina Mravlja

Podpis predsednika(ce) skupine strokovnjakov: _____

Datum oddaje skupnega poročila agenciji: 2.7.2015

UVOD

Skupina strokovnjakov je sklep o imenovanju in gradivo za presojo prejela 2. 1. 2015, dodatna gradiva na prošnjo komisije pa še 18. 2. 2015 in 5.3. 2015. Obisk Filozofske fakultete UM je bil opravljen 12. in 13. marca in je potekal po urniku, ki je bil usklajen z vodstvom visokošolskega zavoda. Skupina strokovnjakov je na pripravljalnem sestanku, ki je potekal 11. marca uskladila priprave na obisk in kasneje pripravila skupno poročilo o zunanji evalvaciji.

1. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA

Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru ima v svojih dokumentih in na spletu jasno izraženo poslanstvo ter vizijo ustanove. Poslanstvo in vizija se v dokumentih delno prepletata in sta zapisana v precej posplošeni obliki v smislu izobraževanja v humanističnem duhu ter odkrivanja »poštene življenjske, raziskovalne in znanstvene resnice« oziroma »podpore človekovemu dostojanstvu in globalni pravičnosti, razvijanje kulture dialoga, strpnosti« itd. ter seveda izobraževanje strokovnjakov izbranih usmeritev. Tem splošnim usmeritvam sledi tudi zasnova študijskega programa pedagogika, kar se odraža v predmetniku in učnih načrtih posameznih predmetov. Program se v celoti izvaja v skladu s predmetnikom in učnimi načrti, glede na sproščeno in delovno vzdušje na fakulteti in na odnose med učitelji in študenti sklepamo, da fakulteta tudi v izvajanju programa uresničuje poslanstvo in sledi viziji »razvijanju kulture dialoga in strpnosti ter odkrivanju poštene življenjske, raziskovalne in znanstvene resnice«.

Od prve akreditacije programa leta 2007, kjer se je ugotavljala ustreznost ciljev in kompetenc, skladnost in konsistentnost predmetnika glede na študijske predmete in študijske obveznosti študentov, se program ni spreminjal (Izpis sklepov 34. reden seje senata Univerze v Mariboru). Podobno kot na drugih programih se je zaradi racionalizacij zmanjšalo število kontaktnih ur, kar pa so nadomestili z individualnim delom in konzultacijami. Spremenil se je naziv diplomantov po prvi stopnji, kar je sedaj usklajeno z nazivi za pedagoške poklice. Program se je v času od prve akreditacije izvedbeno ustalil in vsebinsko izčistil. Letno se posodablja vsebine predavanj in študijska literatura. Študenti se seznanijo s spremembami v študijskem programu na začetku šolskega leta. Vsak izvajalec na oddelku za pedagogiko sprotno in končno evalvira svojo učno enoto in njeno izvedbo. Na podlagi samoevalvacij posodablja vsebino in izvajanje. Zato sklepamo, da študijski program pedagogika izpolnjuje zahteve po kakovosti in po doseganju opredeljenih študijskih ciljev in kompetenc študentov. Na razvoj programa sklepamo tudi po dosežkih znanstveno raziskovalnega dela. Učitelji sodelujoči v programu so v času od prve akreditacije intenzivirali znanstveno raziskovalno delo na kar sklepamo po številu objav in po vključenosti v raziskovalne programe in projekte. (Poročilo o samoevalvaciji 2013). Področja raziskovalnega dela podpirajo študijske vsebine in omogočajo njihovo posodabljanje (Bibliografija učiteljev in pregled projektov in raziskovalnih programov). Ocenjujejo, da je 80% dosežkov učitelje prenesenih v učni proces. Člani oddelka za pedagogiko sodelujejo v dveh programskih skupinah in v dveh projektih ARRS. V mednarodni izmenjavi pa z 11 tujimi univerzami (bilateralni sporazumi), kar dokazuje dovolj visoko vpetost v mednarodni prostor. Oddelek za pedagogiko sodeluje še z vrsto domačih in tujih ustanov, v raziskovano delo vključujejo študente, sedaj to poteka tudi v obliki demonstratorstva (Prijava k reakreditaciji). Izvajalci obveznih in izbirnih predmetov so ustrezno habilitirani visokošolski učitelji. Njihova pedagoška obremenitev je v okviru pogojev, ki jih zaradi ukrepov varčevanja nudi FF.

Program dvopredmetnega študija pedagogike sestavlja 13 obveznih in 6 izbirnih predmetov. Zaradi večje preglednosti in fleksibilnosti so ukinili izbirne module in jih nadomestili s posameznimi izbirnimi predmeti ter dodali nov predmet šport in humanistika, razlog za to naj bi bila večja fleksibilnost. Učni načrti ustrezno odražajo sodobna teoretična spoznanja in vključujejo različne metode dela. Pri izbirnosti dosegajo normativ 10%, ocenjujejo pa, da notranja izbirnost narašča.

Spodbujajo se načini sprotne preverjanja in ocenjevanja znanja, s čimer je študentom omogočeno sprotno in stalno spremljanje lastnega napredka oz. preverjanje doseženih znanj in spretnosti. Realizacija kontaktnih ur je ocenjena na 100% (Samoevalvacijsko poročilo 2013). Ker je to dvopredmetni študijski program, obstaja težava s prekrivanjem urnikov, kar študenti rešujejo individualno z nosilci predmetov. Študenti imajo tedensko v povprečju 20 kontaktnih ur, ki pa so razporejene čez ves dan. V vmesnem času, ko študenti niso pri pouku

imajo študenti možnost za individualno študijsko delo v čitalnici in v nezasedenih predavalnicah. Študij vključuje praktično usposabljanje zato ima FF sklenjene sporazume z 106 ustanovami, ter organizirano izobraževanje mentorjev. Prehodnost iz prvega v drugi letnik je relativno visoka in se giblje med 80 do 90% prehodnost in drugega v tretji letnik pa je še višja, nad 95%. Učinek na prehodnost naj bi imel učinkovit tutorski sistem in visoka motiviranost študentov. Delež diplomantov z generacijo v generacijo narašča, po zadnjih podatki je diplomiralo 48% absolventov. Ker je to dvopredmetni študij je del vzrokov tako za prehodnost kot za dokončanje študija tudi na drugem študijskem predmetu. Vpis se zmanjšuje, v letniku je od 30 do 40 študentov, kar omogoča kakovosten študij. Študijski program pedagogika se izvaja le kot redni študij. Izmenjava študentov je pod zastavljenim ciljem 5% (delež študentov FF na gostovanju). Delo s tujimi študenti ni sistemsko urejeno (pedagoške obveznosti in vrednotenje dela).

Na ravni fakultete je bila izvedena raziskava o dejanski obremenitvi in primerjavi z ECTS. Ugotovljena je dovolj visoka stopnja skladnosti, tudi zato se program ni bistveno spreminjal (Samoevalcijsko poročilo 2013). Ugotavljanje doseženih kompetenc fakulteta ugotavlja s pomočjo anketiranja diplomantov in ocene njihove zaposljivosti s strani delodajalcev. Obe oceni sta pozitivni, iz česar sklepamo na zadovoljivo stopnjo doseganje kompetenc v celotnem akreditacijskem obdobju (Samoevalvacijsko poročilo 2013).

Prednosti

- relativno visoka prehodnost
 - visoka motiviranost študentov
 - preglednost študijskih vsebin in obveznosti
 - delujoč tutorski sistem
 - samoevalvacija učiteljev

Priložnosti za izboljšanje

- vključevanje študentov v raziskovalno delo
 - povečanje števila diplomantov

Neskladnosti

Nisi bile ugotovljene.

2. VPETOST V OKOLJE

Presojani študijski program FF UM izkazuje povezovanje zavoda z ožjim in širšim okoljem Republike Slovenije in njegovo prepoznavnost. Hkrati si zavod prizadeva za karseda intenzivno sodelovanje na mednarodni ravni, predvsem z evropskimi državami. Kot ena ključnih organizacijskih enot FF UM, ki skrbi za vpetost v okolje je Mednarodna pisarna FF UM, ki v okviru različnih mednarodnih programov s tujimi institucijami sodeluje na področju humanističnih, družboslovnih in pedagoških ved; npr. program mobilnosti Erasmus, CEEPUS ipd.

Skupina strokovnjakov je na obisku zaznala, da si FF UM v okviru študijskih programov prizadeva k razvijanju in doseganju kompetenc študentov, ki bodo širše uporabne (t.i. počezne kompetence) in bodo diplomantom omogočile zaposlitvene možnosti tako na gospodarskem kot tudi na negospodarskem področju, saj gre vsaj pri presojanih programih večinoma za manj iskane kadre na trgu dela.

Zelo pomembno v tem kontekstu je delo kariernih centrov. Pred kratkim so aktivnosti na področju delovanja tega centra prešle na delovne obveznosti Službe za študijske zadeve FF UM, ki aktivnosti Kariernega centra FF UM izvaja v sodelovanju s Kariernim centrom Univerze v Mariboru. Karierni center UM v sodelovanju s Kariernim centrom FF UM poleg kontinuiranega kariernega svetovanja študentom, ki ga izvaja karierna svetovalka nudi še izvedbo ostalih dodatnih aktivnosti za študente in diplomante, kot npr. delavnice in predavanja, strokovne ekskurzije oziroma obiske potencialnih delodajalcev ter obvešča o zaposlitvenih možnostih.

FF UM v dokumentaciji navaja podatke Zavoda za zaposlovanje o potrebah za izobrazbene profile presojanih študijskih programov, a ti podatki pogosto ne kažejo realnega stanja. Temu botruje več razlogov – mdr. neustrezna metodologija, nezaposljivost diplomantov po prvi stopnji in deloma zaradi širših kompetenc, ki jih imajo diplomanti, njihove širše zaposlitvene možnosti.

Skupina strokovnjakov podpira namere o vzpostavitvi boljše delujoče alumni organizacije, ki je sicer formalno ustanovljena, vendar je njeno delovanje okrnjeno. FF UM naj razmisli o ustanovitvi oddelčnih alumni organizacij, ki bi omogočile boljši pretok informacij med diplomanti programov ter študenti.

FF UM je v preteklosti razvila aktivno povezovanje in sodelovanje z lokalnim in regionalnim okoljem. Ponudba FF UM, ki je namenjena sodelovanju z okoljem, je zbrana in predstavljena v Katalogu ponudbe centrov in oddelkov FF UM, ki je dostopen na spletu. Programe so pripravili Mednarodni center za ekoremediacije, Center za vseživljenjsko izobraževanje, Center za antrozoologijo Humanima, Oddelek za germanistiko, Oddelek za filozofijo, Oddelek za slovanske jezike in književnosti, Oddelek za prevodoslovje, Center za informacijske, komunikacijske in interaktivne tehnologije (IKIT). V Katalogu je objavljenih več kot 50 programov, ki so prvenstveno namenjeni izobraževalnim ustanovam, občinam, društvom in drugim. V Katalog, so vključena naslednja vsebinska področja: Center za vseživljenjsko izobraževanje, Mednarodni center za ekoremediacije, Center za antrozoologijo humanima, Center za informacijske, komunikacijske in interaktivne tehnologije (IKIT), Oddelek za germanistiko, Oddelek za filozofijo, Oddelek za slovanske jezike in književnosti ter Oddelek za prevodoslovje. Kljub temu FF UM in njen Center za vseživljenjsko izobraževanje v svoji kritični samorefleksiji izpostavi določene slabosti, kot npr., da v študijskem letu 2013/2014 niso izvedli nobenega od napovedanih dvanajstih posodobitvenih programov.

Vsakoletno FF UM organizira tudi Teden odprtih vrat ter obiske po srednjih šolah, kjer izvede predstavitev ponudbe študijskih programov, hkrati pa se udeležuje tudi mednarodnih prireditev in sejmov.

V Komisijo za ocenjevanje kakovosti in pripravo letnih samoevalvacijskih poročil so vključeni predstavniki visokošolskih učiteljev, strokovnih delavcev in študentov, ne pa tudi zunanjih deležnikov, kar skupina strokovnjakov vidi kot še dodatno možnost za razvoj in nadgrajevanja sodelovanja z okoljem.

Prednosti

- odprtost FF UM za morebitno povezovanje z okoljem

Priložnosti za izboljšanje

- še večji poudarek na razvijanju in doseganju splošnih kompetenc
- vzpostavitev delujoče alumni organizacije, ki bi omogočila pretok izkušenj diplomantov in izboljšala povezovanje fakultete z okoljem
- večja vključitev zunanjih deležnikov v oblikovanje študijskih programov
- nadaljevanje razvijanja programov za vseživljenjsko učenje
- študentom omogočiti več za praktičnega izobraževanja

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

3. DELOVANJE VISOKOŠOLSKEGA ZAVODA

Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru ima v svojih dokumentih in na spletu jasno izraženo poslanstvo ter vizijo ustanove. Oba poslanstvo in vizija se v dokumentih delno prepletata in sta zapisana v precej posplošeni obliki v smislu izobraževanja v humanističnem duhu ter odkrivanja »poštene življenjske, raziskovalne in znanstvene resnice« oziroma »podporo človekovemu dostojanstvu in globalni pravičnosti, razvijanje kulture dialoga, strpnosti« itd. V zapisanem se sluti bolj poslanstvo in manj vizija, ki naj bi izražala sicer daljnoročne pa vendar uresničljive cilje. Težava je tudi v tem, da se tako opredeljene vizije in poslanstvo dolgoročen proces, ki se soustvarja v celotnem telesu fakultete v daljšem časovnem obdobju ter, da je njihovo uresničevanje odvisno ne le od politike in vodstva, ampak vrste dejavnikov in odnosov v vsakdanjem življenju fakultete. Zato se poslanstvo in vizija realizirata le, če se z njima identificirajo vsi: učitelji, sodelavci, študenti in drugi delavci fakultete.

Vizijo in poslanstvo dopolnjuje podrobno izdelan strateški načrt Filozofske fakultete UM. Dolgoročni cilji usmerjajo področje izobraževanja, raziskovanja, mednarodno dejavnost, knjižnično dejavnost, investicije in vzdrževanje ter kadrovske politike. Poleg ciljev vključuje strateški načrt tudi strategije za njihovo uresničevanje, kar je dobra osnova tudi za zasledovanje kakovosti. Zagotavljanje kakovosti je v strateškem načrtu posebej poudarjeno in zajema področja študentov, materialnih pogojev, kadrov, študija in poučevanja, internacionalizacijo in raziskovalno in razvojno delo. »Strategija« opredeljuje predvsem kazalnike spremljanja razvoja kakovosti. Tako iz dokumentov kot iz razgovorov je mogoče

razbrati težnjo po odličnosti ne le doma, temveč tudi v mednarodnem prostoru, zavedanje pomena Filozofske fakultete za regijo (ideja pozitivnega regionalizma) in globljega pomena študija humanističnih ved. Močno prisotna so tudi prizadevanja po uveljavitvi humanističnih študijskih smeri znotraj tradicionalno naravoslovno-tehnološke univerze.

Organizacijska shema fakultete je postavljena skladno s statutom Univerze v Mariboru in sledi sorodnim ustanovam v državi. Določene so pristojnosti in odgovornosti zaposlenih. S statutom opredeljen del obveznosti učiteljev sodelavcev in raziskovalcev je tudi sodelovanje pri upravljanju fakultete. S sodelovanjem v senatu, različnih komisijah ali v okviru oddelkov in kateder imajo učitelji, sodelavci in raziskovalci možnost za sooblikovanje ciljev razvoja, strategij uresničevanja in določanja oblik zasledovanja in razvoja zagotavljanja kakovosti. Vodstvo ima dober pregled nad vsemi dejavnostmi zavoda, dejavnosti spodbuja, vodi in usmerja. Iz obširne dokumentacije, ki jo je prejela komisija lahko sklepamo, da je delovanje fakultete transparentno, da se dogodki ustrezno dokumentirajo in dokumenti arhivirajo. Pri ravnanju z dokumenti upoštevajo zakonodajo in notranje pravilnike (krogotok dokumentov). Poskrbljeno je za dosledno evidentiranje in sledenje dejavnostim.

V zadnjem akreditacijskem obdobju je zavod prešel nekaj zapletov in trenj med vodstvom in delom zaposlenih. Trenja in nesporazumi so bili predvsem posledica ostrih varčevalnih ukrepov in s tem prerazporeditev zaposlenih, povečanje delovnih obveznosti, upokojevanje in drugo. Po zagotovitvi vodstva se je po nekaj kriznih letih delovanje stabiliziralo, sodelujoči so ukrepe sprejeli in uredili odnosi med sodelujočimi in vodstvom. Kot posledica teh ukrepov se je FF izvlekla iz večletne finančne stiske.

Študenti so skladno s statutom zastopani v različnih organih Fakultete (akademski zbor, senat, komisije). Svoj del pri sooblikovanju študijskih in drugih aktivnosti, v katerih so udeleženi študenti pa lahko prispevajo tudi preko študentskega sveta. Iz vrst študentov izhaja tudi prodekan za študentska vprašanja, ki je član poslovnega odbora FF. Tako so študenti na Fakulteti soudeleženi pri oblikovanju procesov, ki vplivajo na izobraževanje, in imajo možnost izražanja svojih mnenj.

Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru ima po veljavni zakonodaji in spremljajočih aktih trenutno dovolj učiteljev in sodelavcev za realizacijo izobraževanja, kader je tudi ustrezno usposobljen, kar zagotavljajo habilitacijska merila. Upoštevajoč, da je del kadrov preobremenjen, del obveznosti pa zapolnjujejo z zunanjimi izvajalci, oboje ima lahko negativne posledice na kvaliteto študija in na raziskovalno dejavnost, kar opozarjajo v Samoevalvacijskem poročilu. Zaradi upokojevanja in omejevanja zaposlovanja in posledično zaposlovanja zunanjih sodelavcev, je otežena koordinacija izvajanja programov. Večje število zunanjih sodelavcev pa tudi slabi pripadnost in povezovanje sodelujočih pri doseganju skupnih ciljev.

Materialni pogoji omogočajo različne oblike izvajanja študija, v zadnjem akreditacijskem obdobju se uspeli urediti nekaj novih prostorov (raziskovalni laboratorij na psihologiji računalniško opremljena učilnica za prevajalstvo) ter opremiti z IKT vse predavalnice. Večino sredstev so prispevali zunanji sponzorji.

Kljub zaostrenim pogojem dela je na FF zaznati skrb in odgovornost do znanstveno-raziskovalnega dela. Učitelji-raziskovalci so vključeni v pet programskih skupin in večje število projektov ARRS-a. Za približno polovico programov in projektov so nosilci iz FF. Nekateri oddelki izstopajo po raziskovalni odličnosti in sodijo tudi v vrh znanstveno-raziskovalnega dela celotne UM. Raziskovalci izsledke svojega dela v veliki meri vnašajo v pedagoški proces, kar je tudi dokaz za dobro ujemanje raziskovalnega področja s študijskimi vsebinami. FF spodbuja uvajanje študentov v raziskovalno delo, kolikor je to na prvi študijski stopnji po programu omogočeno. Uvajanje projekta študentov demonstratorjev, kjer so ti predvsem vključeni v tekoče raziskovalne projekte, pa je dober zgled za uresničevanje tega pomembnega cilja.

Prednosti

- vizija in poslanstvo, ki sta jasno opredeljena in prevzeta s strani učiteljev in drugih delavcev,
- visoka stopnja pripadnosti fakultete,
- težnja po odličnosti, v pedagoškem in raziskovalnem delu
- zavedanje slabosti in hkrati iskanje njihovih rešitev,
- skrb za kakovost, delo komisije za kakovost
- vpetost v regijo in mednarodni prostor.

Priložnosti za izboljšave

- izkoristiti vse priložnosti za uveljavitev in utrditev položaja FF v okviru razvoja mesta, regije in države
- pomlajevanje kadrov in uravnoteženje delovnih obremenitev
- uresničevanje zamisli o akademsko-podjetniški povezavi
- intenzivirati raziskovalno delo in internacionalizacijo
- iskanje zunanjih – evropskih virov financiranja
- izboljšanje materialnih pogojev

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

4. KADRI

Postopki izbire, imenovanja in napredovanja visokošolskih učiteljev in sodelavcev ter znanstvenih delavcev in sodelavcev so določeni z Zakonom o visokem šolstvu ter z akti Univerze v Mariboru. Zakon o visokem šolstvu zahteva mednarodno primerljivost meril. Merila za izvolitev so dostopna na spletni strani Univerze v Mariboru. FF UM je sprejela tudi lastne dodatne kriterije za postopke habilitiranja, ki pa jih po maju leta 2013 ni več uporabljala. Evidenca o izvolitvah kadrov se na FF vodi od njene ustanovitve 1.1. 2007 dalje. Habilitiranje teče po ustaljenem postopku hitro in ažurno (Samoevalvacijsko poročilo 2013). Strokovno oziroma znanstveno rast učiteljev in sodelavcev zagotavlja sistem izvolitev za določeno obdobje, ki je sistematiziran na ravni Univerze v Mariboru.

V program je vključenih 26 visokošolskih učiteljev (10 rednih profesorjev, 4 izredni profesorji, 5 docentov, 4 asistenti in 3 strokovni sodelavci oz. predavatelji). Kadrovska struktura v kateri prevladujejo redni profesorji je delno posledica utečenega stanja na UM, delno pa tudi posledica Zakona o uravnoteženju javnih financ, ki onemogoča zaposlovanje mlajših in s tem pomlajanje ter bolj uravnoteženo kadrovsko strukturo (več docentov in manj rednih profesorjev). Kadrovska struktura je sicer stabilna. Število redno zaposlenih se je v letu 2014 zmanjšalo, več učiteljev dela po pogodbi. Redno zaposlenih na oddelku za pedagogiko je 6 oseb. Vsi vključeni v pedagoški proces imajo veljavno izvolitev za področje na katerem poučujejo.

Delovne obremenitve namenjene izobraževalnim in raziskovalnim dejavnostim določa pogodba o zaposlitvi. Delovna obremenitev visokošolskih učiteljev in sodelavcev s pedagoškim, znanstveno-raziskovalnim in drugim delom je urejena s Pravilnikom o plačah in drugih prejemkih iz rednega delovnega razmerja ter o izplačilih in drugih prejemkih iz pogodbenega razmerja na Filozofski fakulteti. Povezovanje izobraževalnega, znanstveno-raziskovalnega dela in sodelovanja pri vodenju fakultete je vidno iz pogodb o zaposlitvi, študijskih programov, pregleda raziskovalnih programov in projektov, članstva v odborih komisijah in v organih FF. Na UM in FF so bila sprejeta dodatna Merila za vrednotenje dela, ki so bila uvedena zaradi znižanja financiranja. Ukrepi, ki sledijo tem merilom pa naj bi imeli negativne učinke na kakovost študija: povečana obremenitev učiteljev in zmanjšanje kontaktnih ur, ter na raziskovalno delo učiteljev (Samoevalvacijsko poročilo 2013). Zaradi tega je raziskovalno delo, vsaj dela učiteljev in asistentov usmerjeno le v zagotavljanje habilitacijskih pogojev. (Samoevalvacijsko poročilo 2013). Pedagoška nadobremenitev je pogosto ovira tudi pri gostovanjih in izmenjavah učiteljev. To je tudi eden od vzrokov, da se učitelji FF težko odločijo za gostovanje v tujini, čeprav se zavedajo prednosti in koristi izmenjav.

Vodstvo evidentira in spremlja obremenitev posameznega visokošolskega učitelja/visokošolska sodelavca za tekoče študijsko leto, s čimer skrbi za primerno porazdelitev obremenitev posameznikov s pedagoškim, raziskovalnim ter drugim delom znotraj in izven matične fakultete, vendar v okviru pogojev za obremenitev na FF, zato so kljub temu nekateri učitelji preobremenjeni.

Pedagoško uspešnost merijo s študentskimi anketami in lastnimi evalvacijami. V samoevalvacijem poročilu so pregledno podane ocene za štiriletno obdobje za vsakega učitelja in sodelavca. Izdelana je tudi ocena po oddelkih. Oddelek za pedagogiko je kljub svojemu poslanstvu uvrščen v skupino s podpovprečno oceno, ocena med 1,2 in 1,3. Povprečna ocena za FF je 1,4. Ukrepe za izboljšanje pripravi študijska komisija, dekan pa opravi razgovore z slabo ocenjenimi učitelji in z najbolje ocenjenimi učitelji in sprejme ustrezne ukrepe. Slabe ocene naj bi izvirale iz preobremenitev, izvajanja večjega števila predmetov in letnih sprememb študijskih programov. Oddelek za pedagogiko razvija samoevalvacijo učiteljev o podanih vsebinah in metodah dela. To naj bi bilo izhodišče za spremembe učnih načrtov in metod dela. Poskrbljeno je za seznanjanje študentov s spremembami v študijskem programu.

Postopki izbire upravnih in strokovno-tehničnih delavcev so predpisani in javni ter se izvajajo skladno z veljavno zakonodajo, Kadrovskim priročnikom UM (izdaja 1.0, 21.12.2007). Napredovanje delavcev je podrobno opredeljeno s Pravilnikom o napredovanju na delovnem mestu UM (veljaven od 27.5.1999).

Po letu 2012 z uveljavitvijo Zakona o uravnoteženju javnih financ so se pojavile spremembe, ki v veliki meri vplivajo na kadrovske strukture in delo tako pedagoških kot nepedagoških delavcev. Število pedagoških delavcev je FF uspela ohraniti v okviru, ki je veljal pred ZUJF. Upokojitve rešujejo s pogodbenimi delavci in s povečanjem obremenitev zaposlenih. Precej pa se je znižalo število nepedagoških delavcev (od leta 2010 do 2013 za 12). Zmanjšanje števila zaposlenih nepedagoških delavcev rešujejo z reorganizacijo in prerazporeditvijo dela.

V skladu s Kolektivno pogodbo za dejavnost VIZ v RS ter Statutom UM, naj bi FF omogoča vseživljenjsko izobraževanje in strokovni razvoj, kar pa je po uvedbi ZUJF precej okrnjeno. Izvaja se predvsem nujno izobraževanje, ki je potrebno za izvajanje vseh treh stopenj bolonjskega študija, na primer usposabljanje za uporabo računalniških sistemov UM. prepoved napredovanja in nagrajevanje deloven uspešnosti pav tako negativno vpliva na razpoloženje in odnos do dela zaposlenih.

Dostop do svetovanja pri razvoju kariere upravnih in strokovno-tehničnih delavcev je minimalno prisoten v obliki neformalnih razgovorov. Anketiranje zaposlenih s ciljem izboljšanja njihovega dela kaže na to, da so zaposleni dobro seznanjeni s cilji FF, vodstvo upošteva pobude in ideje ter spodbuja realizacijo predlogov. Slabo so ocenjeni odnosi med zaposlenimi, ocenjevanje uspešnosti in možnost ter jasnost kriterijev za napredovanje, zopet bolje pa je ocenjena avtonomnost in informiranost (Samoevalvacijsko poročilo. 2013)

Prednosti

- razvijanje samoevalvacije učiteljev in evalvacije učnih vsebin

Priložnosti za izboljšanje

- pomlajanje in spreminjanje kadrovske strukture (*več docentov, manj red. profesorjev*)
- koordinacije dela v velikem učiteljskem kolektivu
- izboljšanje pedagoške ocene

Neskladnosti

Neskladnosti niso bile ugotovljene.

5. ŠTUDENTI

Dodiplomski študenti dvodisciplinarnega programa Pedagogika so izrazili zadovoljstvo s študijskim programom. Program ocenjujejo kot dobro zasnovan, vendar prihaja do težav pri usklajevanju urnikov, ki pa se odpravljajo po najboljših možnih močeh. Študijske vsebine se ne podvajajo temveč se nadgrajujejo, tj. so dobro vertikalno povezane. Izpostavili pa so, da je v zadnjem semestru (6. semester) preveč obveznosti, saj morajo poleg priprave dveh diplomskih seminarskih nalog, opraviti tudi izpite. Študenti so prav tako pohvalili odzivnost in pripravljenost pomagati akademskega kadra. Skupina strokovnjakov je na obisku FF UM prepoznala dobro seznanjenost študentov s konceptom doseganja učnih izidov (ang. learning outcomes) in pa na študenta osredotočenega poučevanja in učenja (ang. student-centered teaching and learning).

Študenti so redno vključeni v projektno delo in so zadovoljni s ponudbo in njeno številnostjo. Študenti se aktivno vključujejo v izvajanje tako nacionalnih kot tudi mednarodnih projektov – npr. Projekt E-kompetence učiteljev v dvojezičnih šolah, Projekt TranSpace: Transitional spaces for empowering disable children and youth to protect themselves from community-based violence, Projekt EPHRAS – Ein mehrsprachiges phraseologisches Lernmaterial auf CD-ROM, Projekt SILVER – Sound Identifying Learners' Values in Europe, Projekt Po kreativni poti do praktičnega znanja in kot izvajalci mednarodnih raziskav (PISA TIMSS) in Pedagoškega inštituta na terenu. Študentje se vključujejo v projekte pri katerih Oddelek in fakulteta sodelujeta z Zavodom za šolstvo RS in s Pedagoškim inštitutom Ljubljana.

Študenti pedagogike opravljajo obvezno prakso, ki jo ocenjujejo kot dobro organizirano, vendar bi si je želeli še v večjem obsegu. Deležniki pri praktičnem usposabljanju pedagogov so nosilec praktičnega usposabljanja na fakulteti (koordinator), študent ter mentor na šoli oz. instituciji, kjer študent opravlja prakso, ki mora za to izpolnjevati pogoje (ustrezna strokovna usposobljenost itd.). Praksa se ne ocenjuje, temveč se jo ovrednoti kot »priznana«, študenti pa pišejo dnevnik.

Na ravni celotne Filozofske fakultete se je na pobudo študentov (študentskega sveta) uvedel t.i. sistem demonstratorstva (ureja ga Pravilnik o demonstratorstvu), pri čemer pa gre v prvi vrsti za sodelovanje mentorjev (akademski kader) s študenti, ki so izkazali interes za sodelovanje in pomoč pri znanstvenoraziskovalnem delu svojih mentorjev. S tem se študentom omogoči pridobivanje izkušenj iz izbranega strokovnega področja. Sam sistem demonstratorstva sicer omogoča tudi vključevanje študentov pri hospitaciji pri predavanjih in vajah, vendar je ta oblika uporabljena manj pogosto.

Študenti so o dogajanju na FF UM dobro seznanjeni. Študente o priložnostih za sodelovanje obvešča študentski svet prek dobro osvežene in z informacijami bogate spletne strani ter prav tako preko sistema tutorstva. Na FF UM izvajajo vstopno, vsebinsko in izstopno tutorstvo, ki vključuje tako akademski kader, kakor tudi študente. Za koordinacijo sta zadolžena vodja tutorjev učiteljev in vodja tutorjev študentov. Njihove primarne naloge so pomagati študentom pri vključevanju v študijski proces in jim pomagati pri posameznih študijskih predmetih, hkrati pa tudi izboljševanje informiranosti študentov o delovanju FF UM, priložnostih za vključevanje v obštudijske dejavnosti in v znanstvenoraziskovalno delo.

Na FF UM so za ustrezno informiranost študentov zadolžene tudi podporne službe. Uporabniki njihovih storitev (študenti) so izrazili zadovoljstvo z njihovim delom. Na fakulteti deluje Mednarodna pisarna, ki študente seznanja s priložnostmi za pridobivanje mednarodnih izkušenj. Za sodelovanje v programih študijskih izmenjav se študenti odločajo v relativno majhnem številu, čemer botruje predvsem dejstvo, da gre za dvodisciplinarni program, kjer je uskladitev predmetnikov še toliko težja.

Ena od bolj administrativnih ovir, ki so jih študenti izpostavili kot nepotrebne je tudi postopek priprave študijskega sporazuma (ang. Learning agreement). Študenti se morajo za opravljanje predmeta dogovarjati z vsakim nosilcem predmeta posebej, kar je časovno potraten postopek, ki bi bil lahko skrajšan, če bi bil za to na npr. nivoju oddelku pristojna le ena oseba.

Odstotek diplomantov je relativno nizek, čemur botruje več faktorjev. FF UM si prizadeva, da bi v prihodnosti ta odstotek zrastel, vendar gre za dolgoročen proces. Eden od aktivnih ukrepov je tudi to, da so študente starih predbolonjskih programov povabili k zaključku študija, saj bodo v nasprotnem primeru njihove do sedaj že opravljene obveznosti zastarale.

Skupina strokovnjakov podpira namere o vzpostavitvi boljše delujoče alumni organizacije, ki je sicer formalno ustanovljena, vendar je njeno delovanje okrnjeno. FF UM naj razmisli o ustanovitvi oddelčnih alumni organizacij, ki bi omogočile boljši pretok informacij med diplomanti programov ter študenti. O zaposlitvenih možnostih študente obvešča Karierni Center FF UM, ki med diplomanti opravlja tudi anketiranje.

Prednosti

- zadovoljstvo študentov z akademskim kadrom ter delovanjem podpornih služb
- delovanje sistema tutorstva
- vključevanje študentov v znanstveno-raziskovalno delo preko sistema demonstratorstva
- organiziranost in aktivno delovanje študentskega sveta ter dobro osvežena in delujoča spletna stran študentskega sveta

Priložnosti za izboljšanje

- vzpostavitev delujoče alumni organizacije, ki bi omogočila pretok izkušenj diplomantov programov ter izboljšala povezovanje fakultete in konkretnih oddelkov z okoljem
- dodatno spodbujati študente pavzerje k zaključku študija
- omogočiti boljše pogoje študentom za udeležbo v programih mednarodnih študijskih izmenjav s skrajševanjem administrativnih postopkov sklepanja študijskih sporazumov
- uvesti ukrepe za odpravo prekrivanja predavanj in izpitov

Neskladnosti

Neskladnosti skupina strokovnjakov ni ugotovila.

6. MATERIALNE RAZMERE

Filozofska fakulteta UM ima primerne materialne pogoje za izvajanje študijskega programa. FF razpolaga z ustreznimi prostori in sodobno informacijsko komunikacijsko tehnologijo, kije v pomoč študentom in predavateljem pri opravljanju pedagoškega in znanstveno raziskovalnega dela. Število računalnikov, ki so na voljo prostemu delu študentom je primerno, vendar pa je ena sama računalniška učilnica na tako velikem zavodu glede na število programov premalo.

Fakulteta razpolaga tudi z lastno čitalnico in knjižnico, vpisano v razvid knjižnic, ki deluje v okviru knjižničnega sistema COBISS, kjer se izmenjuje gradivo z ostalimi slovenskimi knjižnicami. Knjižnica FF zagotavlja ustrezno knjižnično-informacijsko podporo pedagoškemu in raziskovalnemu delu in dostop do obvezne in priporočljive študijske literature.

Prostori za podporne službe in upravljanje FF so primerni ter ločeni od študijskih prostorov. Število kabinetov za učitelje in asistente je premajhno, zato nimajo vsi primernih pogojev za študijsko in raziskovalno delo na FF in le-to opravljajo doma. V preteklem akreditacijskem obdobju je FF pridobila nekaj izvenproračunskih sredstev in z njimi opremila raziskovalna laboratorija (psihologija) ter učilnico za študij prevajalstva. FF si stavbo deli še z dvema fakultetama, zato so potrebni prenove zlasti nekateri skupni prostori (WC-ji, skupne večje predavalnice...). Študenti pogrešajo več skupnih prostorov za druženje in študij izven študijskega urnika ter brezžične povezave z internetom v večjem delu stavbe.

Fakulteta zagotavlja enakovredne možnosti študija študentom s posebnimi potrebami z upoštevanjem njihovih specifičnih potreb pri izvajanju študijskih programov. Uporaba skupnih prostorov in možnost gibanja po stavbi je prilagojena študentom s posebnimi potrebami.

Viri financiranja so v celoti zagotovljeni vsaj za obdobje reakreditacije in sicer iz naslova plačila šolnine izrednih študentov, vpisnine, pridobljenih sredstev s strani MVŠZK, prispevkov ustanoviteljev ter tržne dejavnosti fakultete. Visokošolski zavod ima sklenjene tudi pogodbe za financiranje znanstvenega, raziskovalnega in strokovnega dela.

Sredstva, namenjena za izobraževalno oziroma študijsko, znanstveno, raziskovalno, umetniško oziroma strokovno delo, so gospodarno načrtovana in učinkovito razporejena. FF v vlogi obrazloži predvidene stroške za izvajanje študijskega programa in vire financiranja, vendar pa bi kazalo opozoriti na veliko odvisnost zavoda od enega vira financiranja, in sicer iz proračunskih sredstev. Trenutno fakulteta izkazuje stabilno in pozitivno finančno stanje, vendar gredo skoraj vsa sredstva (nad 90%) za izplačila dela. Možnost izboljšave v tem smislu, bi bilo iskanje virov financiranja na drugih področjih predvsem pri izvajanju raziskovalnega dela v gospodarstvu in negospodarstvu ter sredstva iz programov EU.

prednosti

- izboljšanje prostorskih pogojev
- opremljenost z IKT
- prilagoditve za študente s posebnimi potrebami
- dostopnost do študijskih gradiv

možnosti za izboljšave

- iskanje dodatnih finančnih virov (programi EU), sodelovanje z gospodarstvom,...
- sistemska skrb za vzdrževanje in vlaganje v obstoječe prostore

- širjenje omrežja brezžičnega interneta
- zagotavljanje pogojev za delo vseh vis. učiteljev in sodelavcev.
- zagotavljanje prostorov za individualno delo študentov
- podaljšati čas odprtosti knjižnice

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

7. ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI

V Komisijo za ocenjevanje kakovosti in pripravo letnih samoevalvacijskih poročil so vključeni predstavniki visokošolskih učiteljev, strokovnih delavcev in študentov, ne pa tudi zunanjih deležnikov. Člani komisije sodelujejo pri zbiranju podatkov za pripravo, kot tudi pripravi končnega samoevalvacijskega poročila. Samoevalvacijsko poročilo je sicer zelo obsežno, saj obsega več kot 200 strani, od tega več kot 160 strani poročila, preostanek pa so podatki o posameznih študijskih programih. Zaradi večje preglednosti bi kazalo samoevalvacijsko poročilo primerno skrajšati.

Anketiranje študentov o pedagoškem delu učiteljev in študijskih predmetov poteka elektronsko. Reševanje anket je obvezno, študenti pa v splošnem razumejo njihov namen. Na nivoju UM se izvaja tudi enotna Anketa o zadovoljstvu s študijem (obvezno izpolnjevanje pred izdajo potrdila o pridobljenem nazivu) in Anketa o zaposljivosti in zaposlenosti diplomantov (izvaja se periodično). Anketna vprašanja preverjajo tudi nivo doseganja navedenih splošnih in predmetno-specifičnih kompetenc za posamezne študijske programe. Statistična obdelava anket se opravi na centralnem nivoju, kjer pa FF poroča o slabo razvitem poročanju oz. sodelovanju s centralnim nivojem (Center za razvoj kakovosti UM), ki bi v prihodnosti lahko bilo okrepljeno. Zaradi racionalizacije je bila ukinjena Služba za sledljivost študentov.

Z najboljše in najslabše ocenjenimi člani pedagoškega kadra sta dekan FF UM in prodekan študent opravila razgovor na podlagi katerega sta pripravila Poročilo o opravljenih razgovorih z najbolje in najslabše ocenjenimi profesorji, ki je v celoti vključeno v samoevalvacijsko poročilo. Poročilo na kratko povzema razloge, ki so jih člani pedagoškega kadra navedli kot razloge za nizko anketno oceno. Razgovor je služil tudi prenašanju dobrih praks, ki jih uporabljajo najbolje ocenjeni posamezniki – zadnjega sestanka, ki je potekal konec meseca decembra 2014, se je namreč udeležilo tudi 6 najbolje ocenjenih članov pedagoškega kadra. Poleg tega so bili na podlagi razgovora sprejeti tudi ukrepe za izboljšanje kakovosti pedagoškega dela na FF UM, ki zajemajo še intenzivnejše osveščanje vseh članov pedagoškega kadra o dobrih praksah, podeljevanje priznanj za najbolje ocenjene ter upoštevanje ocene študentov pri letni delovni uspešnosti. Ob tem so bile izpostavljene tudi pomanjkljivosti študentske ankete, ki naj bi bile v prihodnosti odpravljene.

Na FF UM se izvajajo tudi ocenjevanje ter preverjanje zadovoljstva uporabnikov oz. zaposlenih za delo referata za študentske zadeve, knjižnične storitve, tutorje in zaposlene na FF UM. Anketa se izvaja tudi med zaposlenimi, pri kateri so v zadnjih dveh letih opazili povečevanje števila prejetih odgovorov.

Na institucionalnem nivoju FF UM bi kazalo razmisliti o uvedbi vprašalnikov, ki bi se nanašali na pridobivanje povratne informacije prihajajočih študentov na izmenjavi.

Prednosti

- opravljanje razgovorov z najbolje in najslabše ocenjenimi profesorji, ki služi tudi kot medij za širjenje dobrih praks.
- sklenjen krog zagotavljanja kakovosti, kjer študenti prejmejo povratno informacijo

- ocenjevanje ter preverjanje zadovoljstva uporabnikov oz. zaposlenih je vpeljeno tudi za delo referata za študentske zadeve, knjižnične storitve, tutorje in zaposlene na FF UM
- dosledno implementiranje sprememb
- informativnost samoevalvacijskega poročila
- nagrade za pedagoško odličnost

Priložnosti za izboljšanje

- nadalje intenzivno osveščati vse deležnike o pomenu zagotavljanja kulture kakovosti in izpolnjevanja vprašalnikov (zlasti študenti)
- podpiramo ukrep, ki je predviden glede razširitve nabora vprašanj pri predmetno-specifičnih anketah glede pridobljenih kompetenc študentov
- pridobivanje povratne informacije glede zadovoljstva s študijem prihajajočih študentov (npr. Erasmus)
- vključitev predstavnikov zunanjih deležnikov v komisijo za zagotavljanje kakovosti
- okrepiti in razviti sodelovanje s Centrom za razvoj kakovosti UM
- zaradi večje preglednosti skrajšati (abstrahirati) samoevalvacijsko poročilo, ki sedaj šteje več kot 200 strani
- razmisliti o uvedbi vprašalnikov namenjenih prihajajočim študentom na izmenjavni.

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

POVZETEK

Študijski program je v okolju dobro sprejet. Vpis je stabilen, vpisujejo se študenti, ki so za študij motivirani, kar se odraža na prehodnosti in v študijskih rezultatih. Program je bil tako zasnovan, da v času od prve akreditacije ni bilo potrebnih večjih sprememb in zagotavlja diplomantom ustrezne kompetence, kar potrjujejo tudi delodajalci. Izvajanje programa je v skladu s predmetnikom in učnimi načrti ter se realizira v celoti. Za izredni študij je vse manj zanimanja in že nekaj let ni bil razpisan. Od akreditacije so bile spremembe le v številu kontaktnih ur, ki se je zmanjšalo, kot posledica racionalizacije, in omejevanja zaposlovanja, ki je potekala na celotni UM. Posledica racionalizacije in spremenjenih meril za vrednotenje obremenitev je nadobremenitev znatnega dela visokošolskih učiteljev in asistentov in zaposlovanje večjega števila pogodbenih učiteljev in asistentov. Vse to potencialno ogroža kakovost študija, predstavlja oviro za raziskovalno delo in onemogoča pomlajanje kadrovske strukture. Vsi sodelujoči v študijskem programu imajo veljavno in ustrezno izvolitev v naziv. Kljub visokim pedagoškim obremenitvam vzdržujejo primerno raven raziskovalnega dela in mednarodnega sodelovanja ter izsledke svojega znanstvenega dela sproti vnašajo v študijski program. Študijski program letno posodablja, kjer upoštevajo tudi težnje študentov in s spremembami tekoče seznanjajo študente.

Relativno majhno število študentov omogoča dobre stike med študenti samimi in med študenti in učitelji ter asistenti. Izvajanje programa dobro podpira sistem tutorstva in novo uvedeni sistem demonstratorjev. Preko alumni kluba potekajo tudi dejavnosti za ohranjanje stikov z diplomanti FF. Vse več učiteljev izvaja lastne evalvacije študijskih predmetov. Redno se izvajajo študentske ankete. Rezultati anket so vse bolj objektivni kazalec pedagoškega dela in se tako tudi vrednotijo.

Prednosti in priložnosti za izboljšanje

Prednosti	Priložnosti za izboljšanje
<ul style="list-style-type: none"> - relativno visoka prehodnost - visoka motiviranost študentov - preglednost študijskih vsebin in obveznosti - delujoč tutorski sistem in sistem demonstratorjev - samoevalvacija učiteljev - vizija in poslanstvo, ki sta jasno opredeljena in prevzeta s strani učiteljev in drugih delavcev, - visoka stopnja pripadnosti fakultete, - težnja po odličnosti, v pedagoškem in raziskovalnem delu - skrb za kakovost, delo komisije za kakovost - vpetost v regijo in mednarodni prostor. - sklenjen krog zagotavljanja kakovosti, kjer študenti prejmejo povratno informacijo - nagrade za pedagoško odličnost 	<ul style="list-style-type: none"> - vključevanje študentov v raziskovalno delo - povečanje števila diplomatov - izkoristiti vse priložnosti za uveljavitev in utrditev položaja FF v okviru razvoja mesta, regije in države - pomlajevanje kadrov in uravnoteženje delovnih obremenitev - intenzivirati raziskovalno delo in internacionalizacijo - iskanje zunanjih – evropskih virov financiranja - izboljšanje materialnih pogojev - koordinacije dela v velikem učiteljskem kolektivu - izboljšanje pedagoške ocene - vzpostavitev delujoče alumni organizacije, - uvesti ukrepe za odpravo prekrivanja predavanj in izpitov

Zahvale

Zahvaljujemo se vodstvu Filozofske fakultete za organizacijo in izpeljavo obiska, vsem sodelujočim v razgovorih za odprt in iskren dialog ter predstavnici NAKVISA za organizacijo celotnega postopka reakreditacije študijskega programa.

POROČILO O PODALJŠANJU AKREDITACIJE ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA
REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA KAKOVOST V VISOKEM ŠOLSTVU

Vlagatelj/i: **Filozofska fakulteta, Univerza v Mariboru**

Predlagatelj/i:

Študijski program/i: *Zgodovina, univerzitetni enopredmetni program*

Datum obiska:

Prejeto	- 3 -07- 2015	Priloge
Sign. znak	Številka zadeve:	Vredn.:
219	6033-162/2014/19	

Svet Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu je dne *(vnesite datum)* imenoval skupino strokovnjakov za presojo v postopku podaljšanja akreditacije študijskega programa, v sestavi:

predsednik(ca) dr. Dušan Krnel, Pdagoška fakulteta UL

član(ica) dr. Aleksandar Jakir, Filozofska fakulteta, Sveučilišče v Splitu, Hrvaška

član(ica) Erazem Bohinc

Predstavnik(ca) agencije je bil(a): *Martina Mravlja*

Podpis predsednika(ce) skupine strokovnjakov:

Datum oddaje skupnega poročila agenciji: 2.7. 2015

UVOD

Skupina strokovnjakov je sklep o imenovanju in gradivo za presojo prejela 2. 1. 2015, dodatna gradiva na pršnjo komisije pa še 18. 2. 2015 in 5.3. 2015. Obisk Filozofske fakultete UM je bil opravljen 12. in 13. marca in je potekal po urniku, ki je bil usklajen z vodstvom visokošolskega zavoda. Skupina strokovnjakov je na pripravljalnem sestanku, ki je potekal 11. marca uskladila priprave na obisk in kasneje pripravila skupno poročilo o zunanji evalvaciji.

1. ORGANIZACIJA IN IZVEDBA IZOBRAŽEVANJA

Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru ima v svojih dokumentih in na spletu jasno izraženo poslanstvo ter vizijo ustanove. Poslanstvo in vizija se v dokumentih delno prepletata in sta zapisana v precej posplošeni obliki v smislu izobraževanja v humanističnem duhu ter odkrivanja »poštene življenjske, raziskovalne in znanstvene resnice« oziroma »podpore človekovemu dostojanstvu in globalni pravičnosti, razvijanje kulture dialoga, strpnosti« itd. ter seveda izobraževanje strokovnjakov izbranih usmeritev. Tem splošnim usmeritvam sledi tudi zasnova študijskega programa Zgodovina, kar se odraža v predmetniku in učnih načrtih posameznih predmetov. Program se v celoti izvaja v skladu s predmetnikom in učnimi načrti, glede na vzdušje na fakulteti in na odnose med učitelji in študenti sklepamo, da fakulteta tudi v izvajanju programa uresničuje poslanstvo in sledi viziji »razvijanju kulture dialoga in strpnosti ter odkrivanju poštene življenjske, raziskovalne in znanstvene resnice«.

Od prve akreditacije programa leta 2007, kjer se je ugotavljala ustreznost ciljev in kompetenc, skladnost in konsistentnost predmetnika glede na študijske predmete in študijske obveznosti študentov, se program bistveno ni spremenjal. (Izpis sklepov 34. reden seje senata Univerze v Mariboru). Omenjeni so spremenjeni pogoji za prehod v višji letnik, preoblikovanje normativov za izvajanje izbirnih predmetov ter zamenjava nosilcev nekaterih predmetov. Program se je v letih od prve akreditacije izvedbeno ustalil in vsebinsko izčistil, tako da ustrežneje in učinkoviteje vodi k doseganju opredeljenih študijskih ciljev in kompetenc študentov. Vse spremembe so utemeljene in sprejete na senatu FF in UM. Na ustrezen razvoj in sprotno posodabljanje programa sodimo tudi po dosežkih znanstveno raziskovalnega dela. Učitelji sodelujoči v programu so v času od prve akreditacije intenzivirali znanstveno raziskovalno delo na kar sklepamo po številu objav in po vključenosti v raziskovalne programe in projekte (Poročilo o samoevalvaciji 2013). Področja raziskovalnega dela podpirajo študijske vsebine in omogočajo njihovo posodabljanje (Bibliografija učiteljev in pregled projektov in raziskovalnih programov...). Predlagatelj ocenjuje, da je v pedagoški proces prenešeno 80% raziskovalnega dela učiteljev. Vključenost učiteljev v raziskovalne projekte in programe ocenjujejo za primerno (Predlog reakreditacije), čeprav je Samoevalvacijskem poročilu izpostavljen podatek, ki velja za celotno FF, da ima le tretjina raziskovalcev pogoje za vodje raziskovalnih projektov. Študente I. stopnje kolikor je le mogoče vključujejo v raziskovalno delo. Izpostavljeno je sodelovanje v okviru programa EPK in pa možnosti, ki se odpirajo z uvajanjem novega sistema demonstratorjev. Oddelek za zgodovino uspešno sodeluje z drugimi nacionalnimi in tujimi ustanovami tudi v pripravi skupnih študijskih in raziskovalnih programov (Predlog reakreditacije).

Izvajalci obveznih in izbirnih predmetov so ustrezno habilitirani visokošolski učitelji (Seznam učiteljev in bibliografije), njihova pedagoška obremenitev je v okviru sprejetih ukrepov racionalizacije delovanja FF.

V učnih načrtih je opredeljeno število kontaktnih ur, ki se je od akreditacije zmanjšalo zaradi racionalizacije delovanja FF. Vendar naj ti ukrepi ne bi učinkovali na kakovost študija. Relizacija kontaktnih ur je ocenjena na 90-100% (Samoevalvacijsko poročilo 2013, razgovori s študenti). Dostopnost do učnih gradiv je dobra, preverjanje poteka skladno z učnim načrtom in izvedbo kontaktnih ur. Ker je to enopredmetni

študijski program, študenti nimajo težav s prekrivanjem urnikov. Tedensko so študenti obremenjeni v povprečju 20 kontaktnih ur, ki pa so raporejene čez ves dan. V vmesnem času, ko študenti niso pri pouku imajo možnost za individuano študijsko delo v čitalnici ali v nezasedenih predavalnicah. Na ravni fakultete je bila izvedena raziskava o dejanski obremenitvi in primerjavi z ECTS. Ugotovljena je dovolj visoka stopnja skladnosti, tudi zato se program ni spreminjal (Samoevalvacijsko poročilo 2013). Samoevalvacije, ki potekajo na oddelku, usmerjajo sprotne spremembe študijskega procesa, predvsem v smeri posodabljanja, povezovanja z drugimi ustanovami, sodelovanja s šolami in spremljanju napredovanja študentov.

Prehodnost in prvega v drugi letnik je v povprečju FF (79%), ki pa se zmanjša pri vpisu iz drugega v tretji letnik. Število diplomantov je nizko, napovedujejo pa večji delež diplomantov v novo vpisanih generacijah bolonjskih študijev (do 60%). Delež študentov na učitelja (12/1) omogoča kakovosten študij. Doseženost kompetenc fakulteta ugotavlja s pomočjo anketiranja diplomantov in ocene njihove zaposljivosti s strani dalodajalcev. Obe oceni sta pozitivni, kar sklepamo na dovoljšnjo stopnjo doseganja kompetenc v celotnem akreditacijskem obdobju (Samoevalvacijsko poročilo 2013).

Mobilnost študentov z oddelka za zgodovino je nizka in ne dosega cilja 5%, ki ga je postavila FF. Ovira naj bi bilo tudi znanje tujih jezikov. Delo s tujimi študenti ni sistemsko urejeno (pedagoške obveznosti in vrednotenje dela). Za študijski program Zgodovina je razpisanih 30 študijskih mest, ki so zapolnjena. Študijski program se izvaja v obliki rednega in izrednega študija. Slednji se zaradi nezanimanja že vrsto let ne izvaja.

Prednosti

- samoevalvacija na oddelku
- sprotno posodabljanje programa
- uvajanje študentov v raziskovalno delo

Priložnosti za izboljšanje

- povečati prehodnost
- povečati število diplomantov
- povečati mobilnost

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

2. VPETOST V OKOLJE

Presojani študijski program FF UM izkazuje povezovanje zavoda z ožjim in širšim okoljem Republike Slovenije in njegovo prepoznavnost. Hkrati si zavod prizadeva za karseda intenzivno sodelovanje v mednarodnem okolju, predvsem z evropskimi državami. Kot ena ključnih organizacijskih enot FF UM, ki skrbi za vpetost v okolje je Mednarodna pisarna FF UM, ki v okviru različnih mednarodnih programov s tujimi institucijami sodeluje na področju humanističnih, družboslovnih in pedagoških ved; npr. program mobilnosti Erasmus, CEEPUS ipd.

Skupina strokovnjakov je na obisku zaznala, da si FF UM v okviru študijskih programov prizadeva k razvijanju in doseganju kompetenc študentov, ki bodo širše uporabne (t.i. počezne kompetence) in bodo diplomantom omogočile zaposlitvene možnosti tako na gospodarskem kot tudi na negospodarskem področju, saj gre vsaj pri presojanih programih večinoma za manj iskane kadre na trgu dela.

Zelo pomembno v tem kontekstu je delo kariernih centrov. Pred kratkim so aktivnosti na področju delovanja tega centra prešle na delovne obveznosti Službe za študijske zadeve FF UM, ki aktivnosti Kariernega centra FF UM izvaja v sodelovanju s Kariernim centrom Univerze v Mariboru. Karierni center UM v sodelovanju s Kariernim centrom FF UM poleg kontinuiranega kariernega svetovanja študentom, ki ga izvaja karierna svetovalka nudi še izvedbo ostalih dodatnih aktivnosti za študente in diplomante, kot npr. delavnice in predavanja, strokovne ekskurzije oziroma obiske potencialnih delodajalcev ter obvešča o zaposlitvenih možnostih.

FF UM v dokumentaciji navaja podatke Zavoda za zaposlovanje o potrebah za izobrazbene profile presojanih študijskih programov, a ti podatki pogosto ne kažejo realnega stanja. Temu botruje več razlogov – mdr. neustrezna metodologija, nezaposljivost diplomantov po prvi stopnji in deloma zaradi širših kompetenc, ki jih imajo diplomanti, njihove širše zaposlitvene možnosti.

Skupina strokovnjakov podpira namere o vzpostavitvi boljše delujoče alumni organizacije, ki je sicer formalno ustanovljena, vendar je njeno delovanje okrnjeno. FF UM naj razmisli o ustanovitvi oddelčnih alumni organizacij, ki bi omogočile boljši pretok informacij med diplomanti programov ter študenti.

FF UM je v preteklosti razvila aktivno povezovanje in sodelovanje z lokalnim in regionalnim okoljem. Ponudba FF UM, ki je namenjena sodelovanju z okoljem, je zbrana in predstavljena v Katalogu ponudbe centrov in oddelkov FF UM, ki je dostopen na spletu. Programe so pripravili Mednarodni center za ekoremediacije, Center za vseživljenjsko izobraževanje, Center za antrozoologijo Humanima, Oddelek za germanistiko, Oddelek za filozofijo, Oddelek za slovanske jezike in književnosti, Oddelek za prevodoslovje, Center za informacijske, komunikacijske in interaktivne tehnologije (IKIT). V Katalogu je objavljenih več kot 50 programov, ki so prvenstveno namenjeni izobraževalnim ustanovam, občinam, društvom in drugim. V Katalog, so vključena naslednja vsebinska področja: Center za vseživljenjsko izobraževanje, Mednarodni center za ekoremediacije, Center za antrozoologijo humanima, Center za informacijske, komunikacijske in interaktivne tehnologije (IKIT), Oddelek za germanistiko, Oddelek za filozofijo, Oddelek za slovanske jezike in književnosti ter

Oddelek za prevodoslovje. Kljub temu FF UM in njen Center za vseživljenjsko izobraževanje v svoji kritični samorefleksiji izpostavi določene slabosti, kot npr., da v študijskem letu 2013/2014 niso izvedli nobenega od napovedanih dvanajstih posodobitvenih programov.

Vsakoletno FF UM organizira tudi Teden odprtih vrat ter obiske po srednjih šolah, kjer izvede predstavitev ponudbe študijskih programov, hkrati pa se udeležuje tudi mednarodnih prireditev in sejmov.

V Komisijo za ocenjevanje kakovosti in pripravo letnih samoevalvacijskih poročil so vključeni predstavniki visokošolskih učiteljev, strokovnih delavcev in študentov, ne pa tudi zunanjih deležnikov, kar skupina strokovnjakov vidi kot še dodatno možnost za razvoj in nadgrajevanja sodelovanja z okoljem.

Prednosti

- odprtost FF UM za povezovanje z okoljem

Priložnosti za izboljšanje

- še večji poudarek na razvijanju in doseganju splošnih kompetenc
- vzpostavitev delujoče alumni organizacije, ki bi omogočila pretok izkušenj diplomantov in izboljšala povezovanje fakultete z okoljem
- večja vključenost zunanjih deležnikov v oblikovanje študijskih programov
- razvijanja programov za vseživljenjsko učenje
- študentom omogočiti več možnosti za praktično izobraževanje

-

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

3. DELOVANJE VISOKOŠOLSKEGA ZAVODA

Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru ima v svojih dokumentih in na spletu jasno izraženo poslanstvo ter vizijo ustanove. Oba poslanstvo in vizija se v dokumentih delno prepletata in sta zapisana v precej posplošeni obliki v smislu izobraževanja v humanističnem duhu ter odkrivanja »poštene življenjske, raziskovalne in znanstvene resnice« oziroma »podporo človekovemu dostojanstvu in globalni pravičnosti, razvijanje kulture dialoga, strpnosti« itd. V zapisanem se sluti bolj poslanstvo in manj vizija, ki naj bi izražala sicer daljnoročne pa vendar uresničljive cilje. Težava je tudi v tem, da se tako opredeljene vizije in poslanstvo dolgoročen proces, ki se soustvarja v celotnem telesu fakultete v daljšem časovnem obdobju ter, da je njihovo uresničevanje odvisno ne le od politike in vodstva, ampak vrste dejavnikov in odnosov v vsakdanjem življenju fakultete. Zato se poslanstvo in vizija realizirata le, če se z njima identificirajo vsi: učitelji, sodelavci, študenti in drugi delavci fakultete.

Vizijo in poslanstvo dopolnjuje podrobno izdelan strateški načrt Filozofske fakultete UM. Dolgoročni cilji usmerjajo področje izobraževanja, raziskovanja, mednarodno dejavnost, knjižnično dejavnost, investicije in vzdrževanje ter kadrovske politiko. Poleg ciljev vključuje strateški načrt tudi strategije za njihovo uresničevanje, kar je dobra osnova tudi za zasledovanje kakovosti. Zagotavljanje kakovosti je v strateškem načrtu posebej poudarjeno in zajema področja študentov, materialnih pogojev, kadrov, študija in poučevanja, internacionalizacijo in raziskovalno in razvojno delo. »Strategija« opredeljuje predvsem kazalnike spremljanja razvoja kakovosti. Tako iz dokumentov kot iz razgovorov je mogoče razbrati težnjo po odličnosti ne le doma, temveč tudi v mednarodnem prostoru, zavedanje pomena Filozofske fakultete za regijo (ideja pozitivnega regionalizma) in globljega pomena študija humanističnih ved. Močno prisotna so tudi prizadevanja po uveljavitvi humanističnih študijskih smeri znotraj tradicionalno naravoslovno-tehnološke univerze.

Organizacijska shema fakultete je postavljena skladno s statutom Univerze v Mariboru in sledi sorodnim ustanovam v državi. Določene so pristojnosti in odgovornosti zaposlenih. S statutom opredeljen del obveznosti učiteljev sodelavcev in raziskovalcev je tudi sodelovanje pri upravljanju fakultete. S sodelovanjem v senatu, različnih komisijah ali v okviru oddelkov in kateder imajo učitelji, sodelavci in raziskovalci možnost za sooblikovanje ciljev razvoja, strategij uresničevanja in določanja oblik zasledovanja in razvoja zagotavljanja kakovosti. Vodstvo ima dober pregled nad vsemi dejavnostmi zavoda, dejavnosti spodbuja, vodi in usmerja. Iz obširne dokumentacije, ki jo je prejela komisija lahko sklepamo, da je delovanje fakultete transparentno, da se dogodki ustrezno dokumentirajo in dokumenti arhivirajo. Pri ravnanju z dokumenti upoštevajo zakonodajo in notranje pravilnike (krogotok dokumentov). Poskrbljeno je za dosledno evidentiranje in sledenje dejavnostim.

V zadnjem akreditacijskem obdobju je zavod prešel nekaj zapletov in trenj med vodstvom in delom zaposlenih. Trenja in nesprazumi so bili predvsem posledica ostrih varčevalnih ukrepov in s tem prerazporeditev zaposlenih, povečanje delovnih obveznosti, upokojevanje in drugo. Po zagotovitvi vodstva se je po nekaj kriznih letih delovanje stabiliziralo, sodelujoči so ukrepe sprejeli in uredili so se odnosi med

sodelujočimi in vodstvom. Kot posledica teh ukrepov se je FF izvlekla iz večletne finančne stiske.

Študenti so skladno s statutom zastopani v različnih organih Fakultete (akademski zbor, senat, komisije). Svoj del pri sooblikovanju študijskih in drugih aktivnosti, v katerih so udeleženi študenti pa lahko prispevajo tudi preko študentskega sveta. Iz vrst študentov izhaja tudi prodekan za študentska vprašanja, ki je član poslovnega odbora FF. Tako so študenti na Fakulteti soudeleženi pri oblikovanju procesov, ki vplivajo na izobraževanje, in imajo možnost izražanja svojih mnenj.

Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru ima po veljavni zakonodaji in spremljajočih aktih trenutno dovolj učiteljev in sodelavcev za realizacijo izobraževanja, kade je tudi ustrezno usposobljen, kar zagotavljajo habilitacijska merila. Upoštevajaoč, da je del kadrov preobremenjen, del obveznosti pa zapolnjujejo z zunanjimi izvajalci, oboje imal lahko negativne posledice na kvaliteto študija in na raziskovalno dejavnost, kar opozarjajo v Samoevalvacijskem oročilu. Zaradi upokojevanja in omejevanja zaposlovanja in posledično zaposlovanja zunanjih sodelavcev, je otežena koordinacija izvajanja programov. Večje stevilo zunanjih sodelavce pa tudi slabi pripadnost in povezovanje sodelujočih pri doseganju skupnih ciljev.

Materialni pogoji omogočajao različne oblike izvajanja študija. V zadnjem akreditacijskem obdobju se uspeli urediti nekaj novih prostorov (raziskovalni laboratorij na psihologiji, računalniško opremljena učilnica za prevajalstvo) ter opremiti z IKT vse predavalnice. Večino sredstev so prispevali zunanji sponzorji.

Kljub zoastrenim pogojem dela je na FF zaznati skrb in odgovornost do znanstveno-raziskovalnega dela. Učitelji-raziskovalci so vključeni v pet programskih skupin in večje število projektov ARRS-a. Za približno polovico programov in projektov so nosilci iz FF. Nekateri oddelki izstopajao po raziskovalni odličnosti in sodijo tudi v vrh znanstveno-raziskovalnega dela celotne UM. Raziskovalci izsledke svojega dela v veliki meri vnašajao v pedagoški proces, kar je tudi dokaz za dobro ujemanje raziskovalnega področja s študijskimi vsebinami. FF spodbujao uvajanje študentov v raziskovalno delo, kolikor je to na prvi študijski stopnji po programu omogočeno. Uvajanje projekta študentov demonstratorjev, kjer so ti predvsem vključeni v tekoče raziskovalne projekte, pa je dober zgled za uresničevanje tega pomembnega cilja.

Prednosti

- vizija in poslanstvo, ki sta jasno opredeljena in prevzeta s strani učiteljev in drugih delavcev
- visoka stopnja pripadnosti fakulteti
- težnja po odličnosti, v pedagoškem in raziskovalnem delu
- zavedanje slabosti in hkrati iskanje njihovih rešitev
- skrb za kakovost, delo komisje za kakovost
- vpetost v regijo in mednarodni prostor

Priložnosti za izboljšave

- izkoristiti vse priložnosti za uveljavitev in utrditev položaja FF v okviru razvoja mesta, regije in države
- pomlajevanje kadrov in uravnoteženje delovnih obremenitev
- uresničevanje zamisli o akademsko-podjetniški povezavi
- intenzivirati raziskovalno delo in internacionalizacijo

- iskanje zunanjih – evropskih virov financiranja
- izboljšanje materialnih pogojev

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

4. KADRI

Postopki izbire, imenovanja in napredovanja visokošolskih učiteljev in sodelavcev ter znanstvenih delavcev in sodelavcev so določeni z Zakonom o visokem šolstvu ter z akti Univerze v Mariboru. Zakon o visokem šolstvu zahteva mednarodno primerljivost meril. Merila za izvolitev so dostopna na spletni strani Univerze v Mariboru. FF UM je sprejela tudi lastne dodatne kriterije za postopke habilitiranja, ki pa jih po maju leta 2013 ni več uporabljala. Evidenca o izvolitvah kadrov se na FF vodi od njene ustanovitve 1.1. 2007 dalje. Habilitiranje teče po ustaljenem postopku hitro in ažurno (Samoevalvacijsko poročilo 2013). Strokovno oziroma znanstveno rast učiteljev in sodelavcev zagotavlja sistem izvolitev za določeno obdobje, ki je sistematiziran na ravni Univerze v Mariboru.

V programu sodeluje 17 visokošolskih učiteljev in sodelavcev (4 redni profesorji, 4 izredni profesorji, 3 docenti, 4 asistenti in 2 lektorja). V primerjavi z nekaterimi ostalimi oddelki, kjer so redni profesorji v večini, je ta struktura nekoliko bolj uravnotežena. Težave pa so nabrž s kooordinacijo dela na oddelku saj je pogodbeno zaposlenih 8 sodelujočih, med njimi vsi asistenti. V teh pogojih je vprašljivo tudi pomlajevanje kadra. Vsi sodelujoči učitelji in sodelavci imajo veljavno izvolitev, tudi področja imenovanja glede na predmet, ki ga poučujejo, so ustrezna.

Delovne obremenitve namenjene izobraževalnim in raziskovalnim dejavnostim določa pogodba o zaposlitvi. Delovna obremenitev visokošolskih učiteljev in sodelavcev s pedagoškim, znanstvenoraziskovalnim in drugim delom je urejena s Pravilnikom o plačah in drugih prejemkih iz rednega delovnega razmerja ter o izplačilih in drugih prejemkih iz pogodbenega razmerja na Filozofski fakulteti. Povezovanje izobraževalnega, znanstveno-raziskovalnega dela in sodelovanja pri vodenju fakultete, je vidno iz pogodb o zaposlitvi, študijskih programov, pregleda raziskovalnih programov in projektov, članstva v odborih, komisijah in v organih FF. Zaradi varčevalnih ukrepov kot posledice finančne stiske UM so bila sprejeta dodatna Merila za vrednotenje dela, posledica tega pa je večja obremenitev učiteljev in sodelavcev. Po razgovorih sodeč, se je večina sodelujočih prilagodila novim pogojem. Ukrepi, ki sledijo tem merilom, pa naj bi imeli negativne učinke na kakovost študija in na raziskovalno delo učiteljev in sodelavcev. Zaradi tega je raziskovalno delo, vsaj dela učiteljev in asistenov usmerjeno le v zagotavljanje habilitacijskih pogojev. (Samoevalvacijsko poročilo 2013). Pedagoška obremenitev je pogosto ovira tudi pri gostovanjih in izmenjavah učiteljev. To je tudi eden od vzrokov, da se učitelji FF težko odločijo za gostovanje v tujini, čeprav se zavedajo prednosti in koristi izmenjav. Vodstvo evidentira in spremlja obremenitev posameznega visokošolskega učitelja/visokošolskega sodelavca za tekoče študijsko leto, s čimer skrbi za kolikor toliko uravnoteženo porazdelitev obremenitev.

Pedagoško uspešnost merijo s študentskimi anketami. V samoevalvacijskem poročilu so pregledno podane ocene za štiriletno obdobje za vsakega učitelja in sodelavca. Izdelana je tudi ocena po oddelkih. Oddlek za zgodovino je uvrščen v skupino z najnižjo oceno, ocena pod 1,2 (povprečje za FF je 1,4). Ukrepe za izboljšanje pripravlja študijska komisija, dekan opravi razgovore z slabo ocenjenimi učitelji in z najbolje ocenjenimi ter predlaga ustrezne ukrepe. Za novince v pedagoškem procesu je na ravni UM organizirano pedagoško izobraževanje. Delno pa naj bi slaba ocena izvirala iz preobremenitev, izvajanja večjega števila predmetov (habilitacije) in

vsakoletnih sprememb programov in obveznosti. (Samoevalvacijsko poročilo 2012/2013, razgovori s udeleženci).

Postopki izbire upravnih in strokovno-tehničnih delavcev so predpisani in javni ter se izvajajo skladno z veljavno zakonodajo, Kadrovskim priročnikom UM (izdaja 1.0, 21.12.2007). Napredovanje delavcev je podrobno opredeljeno s Pravilnikom o napredovanju na delovnem mestu UM (veljaven od 27.5.1999).

Po letu 2012 z uveljavitvijo Zakona o uravnoteženju javnih financ, so se pojavile spremembe, ki v veliki meri vplivajo na kadrovske strukture in delo tako pedagoških kot nepedagoških delavcev. Število pedagoških delavcev je FF uspela ohraniti v okviru, ki je veljal pred ZUJF. Upokojitve rešujejo z uvajanjem pogodbenih delavcev in s povečanjem obremenitev zaposlenih. Precej se je znižalo število nepedagoških delavcev (od leta 2010 do 2013 za 12). Zmanjšanje števila zaposlenih nepedagoških delavcev rešujejo z reorganizacijo in prerazporeditvijo dela.

V skladu s Kolektivno pogodbo za dejavnost VIZ v RS ter Statutom UM, naj bi FF omogočala vseživljenjsko izobraževanje in strokovni razvoj, kar pa je po uvedbi ZUJF precej okrnjeno. Izvaja se predvsem nujno izobraževanje, ki je potrebno za izvajanje vseh treh stopenj bolonjskega študija, na primer usposabljanje za uporabo računalniških sistemov UM. Prepoved napredovanja in nagrajevanja delovne uspešnosti prav tako negativno vpliva na razpoloženje in odnos do dela zaposlenih.

Dostop do svetovanja pri razvoju kariere upravnih in strokovno-tehničnih delavcev je minimalno prisoten v obliki neformalnih razgovorov. Rezultati spremenjanja zadovoljstva zaposlenih kažejo, da so zaposleni dobro seznanjeni s cilji FF, vodstvo upošteva pobude in ideje ter vzpodbuja realizacijo predlogov dobro je ocenjena tudi avtonomnost in informiranost zaposlenih. Slabo so ocenjeni odnosi med zaposlenimi, ocenjevanje uspešnosti, možnost in jasnost kriterijev za napredovanje (Samoevalvacijsko poročilo. 2013)

Prednosti

- primerna kadrovska struktura glede na nazive vis. učiteljev,

Priložnosti za izboljšanje

- izboljšati pedagoško delo
- izboljšati koordinacijo dela na oddelku, pvezovanje redno zaposlenih s pogodbeno zaposlenimi
- postopno nadomeščanje pogodbenih učiteljev z redno zaposlenimi.
- uravnotežiti, zmanjšati pedagoške obremenitve dela učiteljev

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

5. ŠTUDENTI

Dodiplomski študenti programa Zgodovina so izrazili zadovoljstvo s študijskim programom. Študijske vsebine se ne podvajajo temveč se nadgrajujejo, tj. so dobro vertikalno povezane. Študenti so prav tako pohvalili odzivnost in pripravljenost pomagati akademskega kadra. Skupina strokovnjakov je na obisku FF UM prepoznala

dobro seznanjenost študentov s konceptom doseganja učnih izidov (ang. learning outcomes) in pa na študenta osredotočenega poučevanja in učenja (ang. student-centered teaching and learning).

Vključevanje študentov v raziskovalno delo je transparentno objavljeno v samoevalvacijskih poročilih. Študenti dvodisciplinarnega programa Zgodovina so v projektno delo vključeni le poredkoma, čeprav bi si študenti tega želeli v večji meri. Študenti so bili vključeni v projekt Študenti zgodovine za EPK leta 2012 (vodja dr. Anton Ravnikar), katerega sad je bil zbornik Srednjeveška zgodovina Maribora in partnerskih mest EPK.

Na ravni celotne Filozofske fakultete se je na pobudo študentov (študentskega sveta) uvedel t.i. sistem demonstratorstva (ureja ga Pravilnik o demonstratorstvu), pri čemer pa gre v prvi vrsti za sodelovanje mentorjev (akademski kader) s študenti, ki so izkazali interes za sodelovanje in pomoč pri znanstvenoraziskovalnem delu svojih mentorjev. S tem se študentom omogoči pridobivanje izkušenj iz izbranega strokovnega področja. Sam sistem demonstratorstva sicer omogoča tudi vključevanje študentov pri hospitaciji pri predavanjih in vajah, vendar je ta oblika uporabljena manj pogosto.

Študenti so o dogajanju na FF UM dobro seznanjeni. Študente o priložnostih za sodelovanje obvešča študentski svet prek dobro osvežene in z informacijami bogate spletne strani ter prav tako preko sistema tutorstva. Na FF UM izvajajo vstopno, vsebinsko in izstopno tutorstvo, ki vključuje tako akademski kader, kakor tudi študente. Za koordinacijo sta zadolžena vodja tutorjev učiteljev in vodja tutorjev študentov. Njihove primarne naloge so pomagati študentom pri vključevanju v študijski proces in jim pomagati pri posameznih študijskih predmetih, hkrati pa tudi izboljševanje informiranosti študentov o delovanju FF UM, priložnostih za vključevanje v obštudijske dejavnosti in v znanstvenoraziskovalno delo.

Na FF UM so za ustrezno informiranost študentov zadolžene tudi podporne službe. Uporabniki njihovih storitev (študenti) so izrazili zadovoljstvo z njihovim delom. Na fakulteti deluje Mednarodna pisarna, ki študente seznanja s priložnostmi za pridobivanje mednarodnih izkušenj. Za sodelovanje v programih študijskih izmenjav se študenti odločajo v relativno majhnem številu, čemer botruje predvsem dejstvo, da so študenti slabo poučeni o možnostih izmenjav ter prisotnost finančnih in administrativnih ovir. Ena od bolj administrativnih ovir, ki so jih študenti izpostavili kot nepotrebne je tudi postopek priprave študijskega sporazuma (ang. Learning agreement). Študenti se morajo za opravljanje predmeta dogovarjati z vsakim nosilcem predmeta posebej, kar je časovno potraten postopek, ki bi bil lahko skrajšan, če bi bil za to na npr. nivoju oddelku pristojna le ena oseba.

Odstotek diplomantov je relativno nizek, čemur botruje več faktorjev. FF UM si prizadeva, da bi v prihodnosti ta odstotek zrastel, vendar gre za dolgoročen proces. Eden od aktivnih ukrepov je tudi to, da so študente starih predbolonjskih programov povabili k zaključku študija, saj bodo v nasprotnem primeru njihove do sedaj že opravljene obveznosti zastarale.

Skupina strokovnjakov podpira namere o vzpostavitvi boljše delujoče alumni organizacije, ki je sicer formalno ustanovljena, vendar je njeno delovanje okrnjeno. FF UM naj razmisli o ustanovitvi oddelčnih alumni organizacij, ki bi omogočile boljši pretok informacij med diplomanti programov ter študenti. O zaposlitvenih možnostih študente obvešča Karierni Center FF UM, ki med diplomanti opravlja tudi anketiranje.

Prednosti

- zadovoljstvo študentov z akademskim kadrom ter delovanjem podpornih služb
- delovanje sistema tutorstva
- vključevanje študentov v znanstveno-raziskovalno delo preko sistema demonstratorstva
- organiziranost in aktivno delovanje študentskega sveta ter dobro osvežena in delujoča spletna stran študentskega sveta

Priložnosti za izboljšanje

- vzpostavitev delujoče alumni organizacije, ki bi omogočila pretok izkušenj diplomantov programov ter izboljšala povezovanje fakultete in konkretnih oddelkov z okoljem
- dodatno spodbujati študente pavzerje k zaključku študija
- omogočiti boljše pogoje študentom za udeležbo v programih mednarodnih študijskih izmenjav s skrajševanjem administrativnih postopkov sklepanja študijskih sporazumov
- poskrbeti za boljšo informiranost študentov glede izmenjav
- več priložnosti za vključevanje študentov v znanstveno-raziskovalno delo

Neskladnosti

Neskladnosti skupina strokovnjakov ni ugotovila.

6. MATERIALNE RAZMERE

Filozofska fakulteta UM ima primerne materialne pogoje za izvajanje študijskega programa. FF razpolaga z ustreznimi prostori in sodobno informacijsko komunikacijsko tehnologijo, ki je v pomoč študentom in predavateljem pri opravljanju pedagoškega in znanstveno raziskovalnega dela. Število računalnikov, ki so na voljo študentom je primerno, vendar pa je ena sama računalniška učilnica na tako velikem zavodu glede na število programov lahko problematična. Fakulteta razpolaga tudi z lastno čitalnico in knjižnico, vpisano v razvid knjižnic, ki deluje v okviru knjižničnega sistema COBISS, kjer se izmenjuje gradivo z ostalimi slovenskimi knjižnicami. Knjižnjica FF zagotavlja ustrezno knjižnično-informacijsko podporo pedagoškemu in raziskovalnemu delu in dostop do obvezne in priporočljive študijske literature.

Prostori za podporne službe in upravljanje FF so primerni ter ločeni od študijskih prostorov. Število kabinetov za učitelje in asistente je premajhno, zato nimajo vsi primernih pogojev za študijsko in raziskovalno delo na FF in to opravljajo doma. V preteklem akreditacijskem obdobju je FF pridobila nekaj izvenproračunskih sedstev in z njimi opremila raziskovalna laboratorija (psihologija) ter učilnico za študij prevajalstva. FF si stavbo deli še z dvema fakultetama, zato so potrebni prenove zlasti nekateri skupni prostori (WC-ji, skupne večje predavalnice...). Študenti pogrešajo več skupnih prostorov za druženje in študij izven študijskega urnika ter brezžične povezave z internetom v večjem delu stavbe.

Fakulteta zagotavlja enakovredne možnosti študija študentom s posebnimi potrebami z upoštevanjem njihovih specifičnih potreb pri izvajanju študijskih programov. Uporaba skupnih prostorov in možnost gibanja po stavbi je prilagojena študentom s posebnimi potrebami.

Viri financiranja so v celoti zagotovljeni vsaj za obdobje reakreditacije in sicer iz naslova plačila šolnine izrednih študentov, vpisnine, pridobljenih sredstev s strani MVŠZK, prispevkov ustanoviteljev ter tržne dejavnosti fakultete. Visokošolski zavod ima sklenjene tudi pogodbe za financiranje znanstvenega, raziskovalnega in strokovnega dela. Sredstva, namenjena za izobraževalno oziroma študijsko, znanstveno, raziskovalno, umetniško oziroma strokovno delo, so gospodarno načrtovana in učinkovito razporejena. FF v vlogi obrazloži predvidene stroške za izvajanje študijskega programa in vire financiranja, vendar pa bi kazalo opozoriti na veliko odvisnost zavoda od enega vira financiranja, in sicer iz proračunskih sredstev. Trenutno fakuleta izkazuje stabilno in pozitivno finančno stanje, vendar grede skoraj vsa sredstva (nad 90%) za izplačila dela. Možnost izboljšave v tem smislu, bi bilo iskanje virov financiranja na drugih področjih, predvsem pri izvajanju raziskovalnega dela v gospodarstvu in negospodarstvu ter sredstva iz programov EU.

Prednosti

- izboljšanje prostorskih pogojev
- opremljenost z IKT
- prilagoditve za študente s posebnimi potrebami
- dostopnost do študijskih gradiv

Priložnosti za izboljšave

- iskanje dodatnih finančnih virov (programi EU), sodelovanje z gospodarstvom,...
- sistemaska skrb za vzdrževanje in vlaganje v obstoječe prostore
- širjenje omrežja brezžičnega interneta
- zagotavljanje pogojev za delo vseh vis. učiteljev in sodelavcev.
- zagotavljanje prostorov za individualno delo študentov
- podaljšati čas odprtosti knjižnice

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

7. ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI

V Komisijo za ocenjevanje kakovosti in pripravo letnih samoevalvacijskih poročil so vključeni predstavniki visokošolskih učiteljev, strokovnih delavcev in študentov, ne pa tudi zunanjih deležnikov. Člani komisije sodelujejo pri zbiranju podatkov za pripravo, kot tudi pripravi končnega samoevalvacijskega poročila. Samoevalvacijsko poročilo je sicer zelo obsežno, saj obsega več kot 200 strani, od tega več kot 160 strani poročila, preostanek pa so podatki o posameznih študijskih programih. Zaradi večje preglednosti bi kazalo samoevalvacijsko poročilo primerno skrajšati.

Anketiranje študentov poteka elektronsko na nivoju članov pedagoškega kadra in predmetov. Reševanje anket je obvezno, študenti pa v splošnem razumejo njihov namen. Na nivoju UM se izvaja tudi enotna Anketa o zadovoljstvu s študijem (obvezno izpolnjevanje pred izdajo potrdila o pridobljenem nazivu) in Anketa o zaposljivosti in zaposlenosti diplomantov (izvaja se periodično). Anketna vprašanja preverjajo tudi nivo doseganja navedenih splošnih in predmetno-specifičnih kompetenc za posamezne študijske programe. Statistična obdelava anket se opravi na centralnem nivoju, kjer pa FF poroča o slabo razvitem poročanju oz. sodelovanju s centralnim nivojem (Center

za razvoj kakovosti), ki bi v prihodnosti lahko bilo okrepljeno. Zaradi racionalizacije je bila ukinjena Služba za sledljivost študentov.

Z najboljše in najslabše ocenjenimi člani pedagoškega kadra sta dekan FF UM in prodekan študent opravila razgovor na podlagi katerega sta pripravila Poročilo o opravljenih razgovorih z najbolje in najslabše ocenjenimi profesorji, ki je v celoti vključeno v samoevalvacijsko poročilo. Poročilo na kratko povzema razloge, ki so jih člani pedagoškega kadra navedli kot razloge za nizko anketno oceno. Razgovor je služil tudi prenašanju dobrih praks, ki jih uporabljajo najbolje ocenjeni posamezniki – zadnjega sestanka, ki je potekal konec meseca decembra 2014, se je namreč udeležilo tudi 6 najbolje ocenjenih članov pedagoškega kadra. Poleg tega so bili na podlagi razgovora sprejeli tudi ukrepe za izboljšanje kakovosti pedagoškega dela na FF UM, ki zajemajo še intenzivnejše osveščanje vseh članov pedagoškega kadra o dobrih praksah, podeljevanje priznanj za najbolje ocenjene ter upoštevanje ocene študentov pri letni delovni uspešnosti. Ob tem so bile izpostavljene tudi pomanjkljivosti študentske ankete, ki naj bi bile v prihodnosti odpravljene.

Na FF UM se izvajajo tudi ocenjevanje ter preverjanje zadovoljstva uporabnikov oz. zaposlenih za delo referata za študentske zadeve, knjižnične storitve, tutorje in zaposlene na FF UM. Anketa se izvaja tudi med zaposlenimi, pri kateri so v zadnjih dveh letih opazili povečevanje števila prejetih odgovorov.

Na institucionalnem nivoju FF UM bi kazalo razmisliti o uvedbi vprašalnikov, ki bi se nanašali na pridobivanje povratne informacije o prihajajočih študentih na izmenjavi.

Prednosti

- opravljanje razgovorov z najbolje in najslabše ocenjenimi profesorji, ki služi tudi kot medij za širjenje dobrih praks
- sklenjen krog zagotavljanja kakovosti, kjer študenti prejmejo povratno informacijo
- ocenjevanje ter preverjanje zadovoljstva uporabnikov oz. zaposlenih je vpeljeno tudi za delo referata za študentske zadeve, knjižnične storitve, tutorje in zaposlene na FF UM
- dosledno implementiranje sprememb
- informativnost samoevalvacijskega poročila

Priložnosti za izboljšanje

- nadalje intenzivno osveščati vse deležnike o pomenu zagotavljanja kulture kakovosti in izpolnjevanja vprašalnikov (zlasti študenti)
- podpiramo ukrep, ki je predviden glede razširitve nabora vprašanj pri predmetno-specifičnih anketah glede pridobljenih kompetenc študentov
- pridobivanje povratne informacije glede zadovoljstva s študijem prihajajočih študentov (npr. Erasmus)
- vključitev predstavnikov zunanjih deležnikov v komisijo za zagotavljanje kakovosti
- okrepiti in razviti sodelovanje s Centrom za razvoj kakovosti UM
- zaradi večje preglednosti skrčiti (abstrahirati) samoevalvacijsko poročilo, ki sedaj šteje več kot 200 strani
- razmisliti o uvedbi vprašalnikov namenjenih prihajajočim študentom na izmenjavi

Neskladnosti

Niso bile ugotovljene.

POVZETEK

Študijski program je v okolju dobro sprejet. Vpis je stabilen, vpisujejo se študenti, ki so za študij motivirani. Program je bil tako zasnovan, da v času od prve akreditacije ni bilo potrebnih večjih sprememb in zagotavlja diplomantom ustrezne kompetence, kar potrjujejo tudi delodajalci. Utemeljene in sprejete so bile spremembe nosilcev nekaj predmetov, pogoji prehoda v višji letnik in merila za izbirnost. Spremembe so se pokazale za učinkovite, saj se je izboljšala prehodnost in učni izzidi. Izvajanje programa je v skladu s predmetnikom in učnimi načrti ter se realizira v celoti. Za izredni študij je vse manj zanimanja in že nekaj let ni bil razpisan. Od akreditacije so bile spremembe tudi v številu kontaktnih ur, ki se je zmanjšalo, kot posledica racionalizacije, in omejevanja zaposlovanja, ki je potekala na celotni UM. Posledica racionalizacije in spremenjenih meril za vrednotenje obremenitev je nadobremenitev znatnega dela visokošolskih učiteljev in asistentov ter zaposlovanje večjega števila pogodbenih učiteljev in asistentov. Vse to potencialno ogroža kakovost študija, predstavlja oviro za raziskovalno delo in onemogoča pomlajanje kadrovske strukture. Vsi sodelujoči v študijskem programu imajo veljavno in ustrezno izvolitev v naziv. Kljub visokim pedagoškim obremenitvam vzdržujejo primerno raven raziskovalnega dela in mednarodnega sodelovanja ter izsledke svojega znanstvenega dela sproti vnašajo v študijski program. Študijski program letno posodablja, kjer upoštevajo tudi težnje študentov in s spremembami tekoče seznanjajo študente. Relativano majhno število študentov omogoča dobre stike med študenti samimi in med študenti in učitelji ter asistenti. Izvajanje programa dobro podpira sistem tutorstva in novo uvedeni sistem demonstratorjev. Preko alumni kluba potekajo tudi dejavnosti za ohranjanje stikov z diplomanti FF. Vse več učiteljev izvaja lastne evalvacije študijskih predmetov. Redno se izvajajo študentske ankete. Rezultati anket so vse bolj objektivni kazalec pedagoškega dela in se tako tudi vrednotijo.

Prednosti in priložnosti za izboljšanje

Prednosti	Priložnosti za izboljšanje
-----------	----------------------------

<ul style="list-style-type: none"> - samoevalvacija na oddelku - sprotno posodabljanje programa - uvajanje študentov v raziskovalno delo - odprtost FF UM za povezovanje z okoljem - vizija in poslanstvo, ki sta jasno opredeljena in prevzeta s strani učiteljev in drugih delavcev - visoka stopnja pripadnosti fakulteti - skrb za kakovost, delo komisije za kakovost - vpetost v regijo in mednarodni prostor - primerna kadrovska struktura glede na nazive vis. učiteljev, - zadovoljstvo študentov z akademskim kadrom ter delovanjem podpornih služb - delovanje sistema tutorstva - vključevanje študentov v znanstveno-raziskovalno delo preko sistema demonstratorstva 	<ul style="list-style-type: none"> - povečati prehodnost - povečati število diplomantov - povečati mobilnost - večji poudarek na razvijanju in doseganju splošnih kompetenc - vzpostavitev delujoče alumni organizacije - večja vključenost zunanjih deležnikov v oblikovanje študijskih programov - študentom omogočiti več možnosti za praktično izobraževanje - pomlajevanje kadrov in uravnoteženje delovnih obremenitev - intenzivirati raziskovalno delo in internacionalizacijo - iskanje zunanjih – evropskih virov financiranja - izboljšanje materialnih pogojev - izboljšati pedagoško delo - izboljšati koordinacijo dela na oddelku, pvezovanje redno zaposlnih s pogodbeno zaposlenimi - postopno nadomeščanje pogodbenih učiteljev z redno zaposlenimi.
---	--

Zahvale

Zahvaljujemo se vodstvu Filozofske fakultete za organizacijo in izpeljavo obiska, vsem sodelujočim v razgovorih za odprt in iskren dialog ter predstavnici NAKVISA za organizacijo celotnega postopka reakreditacije študijskega programa.